

[Boligministeren]

4. Ændring af reglerne om filialer af tredjelandets kreditinstitutter, således at disse regler tilpasses de tilsvarende regler for pengeinstitutter som fastsat i lov om banker og sparekasser.

5. Ændring af tilsynet med realkreditinstitutters overholdelse af aktieselskabslovgivningen. Den tilsynsmæssige kompetence er i dag delt mellem Finanstilsynet og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Det foreslås, at det alene overlades til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen at varetage dette tilsyn.

6. Udskydelse af revisionen af adgangen til at yde 50-årige indekslån til nyopførelse af privat boligbyggeri til udlejning. Der er endnu ikke indhøstet tilstrækkelige erfaringer med disse lån til, at der kan foretages en mere præcis vurdering af ordningens effekt på nybyggeriet af private boligudlejningsejendomme. Det foreslås derfor, at der gennem en udskydelse af revisionen i 2 år gives mulighed for at tilvejebringe et bedre grundlag for en sådan vurdering.

Jytte Andersen (S):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

(Lovforslag nr. L 45).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvilige behandling.

Torben Lund (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig hermed at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om lavere medicinpriser m.v.

(Beslutningsforslag nr. B 6).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvilige behandling.

Uden for dagsordenen foretoges:

Valg af medlem af Danmarks Nationalbanks repræsentantskab.

Formanden:

Fra økonomiministeren har jeg modtaget anmodning om, at der efter Svend Erik Hov-

mands (V) udnævnelse til boligminister udpeges et nyt medlem af Danmarks Nationalbanks repræsentantskab.

Som nyt medlem af repræsentantskabet for den resterende del af indeværende funktionsperiode indtil 31. marts 1991 har vedkommande gruppe udpeget medlem af Folketinget Svend Heiselberg (V).

Den pågældende er herefter valgt.

Valg af stedfortræder til den danske delegation til Europarådets rådgivende forsamling.

Formanden:

Medlem af Folketinget Qvist Jørgensen (S) har meddelt mig, at han ønsker at udtræde som stedfortræder for medlem af den danske delegation til Europarådets rådgivende forsamling Ole Espersen.

Til ny stedfortræder har vedkommende gruppe udpeget medlem af Folketinget Hjortnæs (S).

Den pågældende er herefter valgt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forhandling om redegørelse nr. R 1:

Statsministerens redegørelse af 27. december 1990.

Formanden:

Jeg skal nævne, at under denne sags behandling vil også den følgende sag, første behandling af forslag til finanslov for finansåret 1991, kunne omtales.

*Forhandling***Svend Auken (S):**

Man mærker en undertone af krænkelser hos KV-partierne over valgresultatet den 12. december. Det virker, som om de er godt stødt over vælgernes stemmeafgivning. K's og V's mistænkeliggørelse af velfærdssamfundet og af Socialdemokratiet og K's og V's mange løfter om ufinansierede skattelettelser virkede ikke efter hensigten. Vælgerne talte derimod klart om behovet for skifte, om samarbejde på tværs af blokkene, om nødvendigheden af et godt miljø, fuld beskæftigelse og trykthed – og med

[Svend Auken]

en understregning af, at disse mål var langt vigtigere end en fjernelse af 6 pct.-skatten.

Det siger sig selv, at Socialdemokratiet er glad for decembervalget. Valgresultatet er godt for Folketingets muligheder, hvis partierne lever op til deres ansvar for at gøre noget effektivt ved problemerne. I det nye Folketing tegner der sig tydeligt et flertal for en politik præget af visioner og ansvarlighed. Lad mig nævne nogle af disse positive flertalsmuligheder:

Der er for det første i det nyvalgte Folketing klar tilslutning til en aktiv erhvervs-, uddannelses- og arbejdsmarkedspolitik. Befolkningen ønsker som flertallet i Folketinget at bringe udstødningen af mennesker til arbejdsløshed til ophør og at erstatte den med meningsfulde job og uddannelse.

Jeg tror også, at man er villig til at slagte mange hellige køer for at nå dette mål. Hvorfor f.eks. ikke bruge de tomme skoler og de arbejdsløse lærere til at undervise de mange tusinder, der kun har haft adgang til folkeskolens grunduddannelse? Eller hvorfor ikke gradvis fjerne adgangs begrænsningen, topstyringen og barriererne i uddannelsessystemet? Hvorfor ikke fjerne båndene på kommunernes og styrelsernes handlefrihed, så de kan arbejde åbent med private virksomheder til gavn for hele samfundet? Hvorfor ikke sætte de arbejdsløse til at lave en masse af det arbejde, der trænger til at blive gjort, men som ikke bliver udført i dag på grund af usmidighed i finansieringen? Hvorfor ikke gennemføre en arbejdsmarkedsreform administreret af frie pensionskasser i tilslutning til arbejdsmarkedets organisationer?

Der er for det andet flertal i det nye Folketing for en forstærket miljøindsats. Den tidligere miljøminister, fru Lone Dybkjær, gjorde sig sine tanker om en miljøreform, som vi et langt stykke af vejen er enige i, men også har haft kritiske bemærkninger til. Men de tanker kan ikke stå alene. De må suppleres med adfærdssænkende indgreb over for havforurening, ødelæggelse af drikkevandet, CO₂-udslippet, luftforureningen i øvrigt, energiforbruget og transportpolitikken.

Der er for det tredje i det nyvalgte Folketing flertal for en større indsats for trygheden, trygheden på jobbet først og fremmest. Vi mener, tiden nærmer sig for en smidig tryghedsreform. Det gælder også tryghed i boligen, både for le-

je- og for ejerboliger – jeg vil gerne sige tak til Centrum-Demokraterne for et godt samarbejde, netop når det drejer sig om trygheden i boligen – også tryghed for børnefamilierne og tryghed for de ældre i samfundet.

Ud fra en socialdemokratisk opfattelse er der ingen modsætning mellem fornyelse og forandring på den ene side og tryghed på den anden side. Tværtimod bliver et utrygt samfund, der er i strid med sig selv, lammet i sine brøstfældige strukturer.

Endelig er der for det fjerde i det nye Folketing, som vælgerne sammensatte det i december, et markant flertal for en fornyelse og omstilling af den offentlige sektor uden at gribe til ideologiske privatiseringer og fordomsfyldte og fordomsbestemte fyringer.

Fælles for alle disse markante flertal er, at Socialdemokratiets 71 mandater er en væsentlig og nødvendig del af dem. Uden Socialdemokratiet sker der ikke meget positivt i det nye Folketing. Det giver indflydelse, men det giver også ansvar, og Socialdemokratiet vil leve op til det ansvar.

Derimod er det sværere at se, hvordan KV-partierne sammen kan indgå i Folketingets positive flertal. Frigjort fra V kunne K måske godt – lad mig bare nævne som et eksempel miljøområdet – men sammen er der en fare for blokering.

I den forbindelse kan et flertal uden om KV-partierne blive nødvendigt, men selvfølgelig er det en smule absurd på tværs af landets regering at skulle regere Danmark med de store problemer, der tårner sig op for vores land, med stigende arbejdsløshed, der nærmer sig 300.000, med 30–40 mia. kr. i statsunderskud og en udlandsgæld på knap 300 mia. kr. og desværre udsigt til et internationalt tilbageslag, navnlig hvis vi får en krig i Golfen, hvad vi alle håber at vi ikke gør. På det problem er der kun to løsninger: Enten afgår KV-regeringen og giver mulighed for, at der her i Folketinget foretages en fri undersøgelse af dannelsen af en regering med et flertal bag sig, det vil sige i et samarbejde hen over midten, eller også indstiller K og ikke mindst V sig på, at grumme lidt af deres ideologi kan gennemføres i det nyvalgte Folketing.

Tilsyneladende kniber det for statsministeren og hans regering at forvinde valgchokket. I oktober brugte statsministeren udtrykket holde

[Svend Auken]

fast-politikken om KVR-regeringens målsætning. KV-regeringens motto synes snarere at være sidde fast-politikken: Intet regeringssamarbejde på tværs af blokkene, intet forsøg på at lave en flertalsregering, som virkelig ville være til gavn for det danske samfund, og på det politiske område en tilbagevenden til den politik, der brød sammen på Marienborg.

Nu har befolkningen oplevet statsministerens »Århundredets plan«, befolkningen har oplevet statsministerens helhedsløsning, begge faldet til jorden på grund af uenighed mellem V og K om taktikken over for Socialdemokratiet. Tror man virkelig, at en KV-regering vil have succes med en trefjerdedels helhedsløsning?

Der er, tror jeg, hverken i befolkningen eller på arbejdsmarkedet nogen, der tror på mirakelkure gennem ufinansierede skattelettelser eller lettelser finansieret gennem ønsketænkning og kreativ bogføring, som regeringens seneste finanslovsforslag er udtryk for. Folk i Danmark ved udmærket godt, at det ikke er realistisk med store skattelettelser gennemført efter regeringens model i en alvorlig økonomisk situation som den, vi befinder os i, og med udsigten til det internationale tilbageslag, som desværre alle – bortset fra den nuværende regerings iagttagere – er enige om er overhængende.

Socialdemokratiet vedstår naturligvis alle sine forslag til lettelser, alle sine forslag til omlægninger af skattesystemet, når to betingelser er opfyldt: For det første, at finansieringen er i orden, og for det andet, at samfundsøkonomien er i orden. Det sagde vi i 1989, det sagde vi i sommeren 1990, det sagde vi på Marienborg i oktober og november, det sagde vi under valgkampen, og det siger vi også nu her efter valget i begyndelsen af 1991. Pengene skal skaffes, før de kan gives ud.

Jeg vil gerne på Socialdemokratiets vegne understrege samarbejdsviljen. Vi vil give finansloven 1991 højeste prioritet. Vi ønsker en hurtig vedtagelse af finansloven med et lavere underskud end det, der er lagt op til i regeringens forslag, og med større vægt på erhvervsudvikling, uddannelse og miljø.

Når vi har sagt, at arbejdet først og fremmest må foregå i Finansudvalget, er det en selvfølge, at der også om store og mindre poster i finansloven bliver et samarbejde med regeringen og ministrene, men jeg tror, der er noget rigtigt i, at Folketinget og udvalgene bliver det centrale i

arbejdet, hvad udenrigsministeren i øvrigt selv har understreget at der er noget rigtigt i.

Inden jeg giver ordet til hr. Mogens Lykkesoft . . .

Formanden:

Nej, det gør jeg.

Svend Auken (S):

Inden jeg *håber* formanden vil give hr. Mogens Lykkesoft ordet, vil jeg gerne komme med to udenrigspolitiske kommentarer.

Den første har at gøre med den truende krig i Golfen, og det har yderligere fået understreget sin aktualitet efter sammenbruddet i går i drøftelserne i Genève. Vi *håber*, at regeringen vil understøtte alle diplomatiske initiativer for en irakisk tilbagetrækning fra Kuwait uden krig. En krig vil blive langvarig og med enorme menneskelige, politiske og økonomiske omkostninger både på kort og navnlig på lang sigt.

Den anden bemærkning, jeg vil gøre, drejer sig om arbejdet på EF's regeringskonferencer. Vi ønsker en aktiv dansk indsats i overensstemmelse med visionerne i det danske memorandum, dvs. en styrkelse af det europæiske samarbejde med hensyn til beskæftigelse, miljø og sociale rettigheder. Vi ønsker også en øget demokratisk kontrol med institutionerne, ikke mindst med Kommissionen, og vi sætter os som mål et åbent fællesskab, hvor de andre europæiske demokratier efterhånden kan komme med.

Derimod er vi svorne modstandere af skabelsen af et monstrum af en super-EF-forbundsstat, hvor medlemslandene reduceres til delstater og den overordnede magt flyttes til Bruxellesbureaukratiet. I den europæiske proces om styrkelsen af det europæiske samarbejde er det vigtigt, at alle diskussioner foregår i fuld åbenhed, og at Folketinget overvejer en bredt anlagt oplysnings- og debatkampagne om perspektiverne i et nyt, åbent og styrket EF.

Samarbejdet om beskæftigelse, miljø og tryghed er nøglen til dansk politik. Socialdemokratiet vil med sine 71 mandater aktivt præge udviklingen. Vi glæder os over vore gode samarbejds muligheder med Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, CD og Kristeligt Folkeparti, selv om disse partier indbyrdes er meget forskellige.

Vi *håber* ikke, at den omstændighed, at vi har den forkerte regering, vil blokere for den rigtige politik.

Lykketoft (S):

Det er på et usædvanligt tidspunkt af året, vi skal til igen at diskutere finansloven. Det er jo ikke nyt og ukendt stof, vi skal tage stilling til. Ikke uventet bygger forslaget på det samme politiske grundlag, som vi kendte fra regeringen lige før valget. Jeg skal gerne kvittere for nogle af de ændringer, der er sket i forhold til den gamle regerings udspil i august måned.

Regeringen har på forhånd erkendt, at der ikke i det her Folketing kan findes flertal for at forringe vilkårene for de handicappede og for andre på førtidspension. Den har forstået, at det ikke er muligt at skabe vaklen i flertallet bag SU-reformen og lave nedskæringer for de uddannelsessøgende, og den har opgivet at gøre sit tredje forsøg på at komme igennem med nedskæringer i den individuelle boligstøtte. Det er godt nok. Men det er stadig trist at tænke på, at tankerne om disse nedskæringer overhovedet blev født.

Nu har vi altså forlæggert her, og som mit partis formand har sagt, ønsker Socialdemokratiet, at en finanslov vedtages hurtigt, så alle offentlige myndigheder ved, hvad de skal disponere af midler i 1991. Men vi vil komme med en række ændringsforslag, der kan forbedre finansloven. Det er ikke, fordi vi tror, at ændringsforslag til finansloven i sig selv er nok til at forme en aktiv, beskæftigelsesfremmende og mere miljøvenlig økonomisk politik, men det kan give et lille bidrag i den rigtige retning, medens vi venter på mulighed for at skabe et stabilt flertal for en mere langsigtet indsats.

Hvad er så grundholdningen i Socialdemokratiets ændringsforslag? Ja, den er absolut ikke, at store udgiftsstigninger er vejen til et lykkeligere samfund. Vi ønsker at skabe et solidt grundlag for et lavere skattetryk og et lavere udgiftstryk, men vi erkender og vi vedkender os sammenhængene i vores velfærdssamfund.

Vi vil altid være rede til at tage opgøret med dem, der vil bilde folk ind, at det her samfund kunne fungere harmonisk, selv om vi fjernede titusinder af stillinger i den offentlige sektor, selv om vi afskaffede fundamentale serviceydelser, selv om vi forringede levestandarden for dem, der er afhængige af overførselsindkomster. En stor og velfungerende offentlig sektor, der er i stadig forandring, under stadig fornyelse, er vores målsætning. Den skal have midler, og den skal have handlefrihed til også

at hjælpe med fornyelse og forandring og udvikling i den private sektor.

Hvis det samspil kan sikres, vokser skattegrundlaget, og så bliver der lyst i rækken af dem, der i dag ufrivilligt lader sig forsørge af fællesskabet, og så kan vi i stedet give dem lov til at bidrage til højere velstand i vores samfund.

Derfor er vi også i forhold til den offentlige sektor fordomsfri over for nye strukturer, over for udlicitering, over for at lære af den private virksomhed. Vi er også indstillet på en endnu mere vidtstrakt decentralisering, hvor vi går ud med stor lydhørhed over for de lokalt offentligt ansatte og over for brugerne, og hvor vi i højere grad end nu lægger økonomi og ansvar ud til den enkelte institutions ledelse.

Vi ønsker en sand afbureaukratisering og decentralisering i stedet for hr. Bertel Haarders 17.000 . . .

Formanden:

Undervisningsministeren!

Lykketoft (S):

Undskyld, hr. formand, men det var et begreb, jeg talte om.

Formanden:

Jeg må dog tilføje, at begrebet er minister.

Lykketoft (S):

Vi ønsker en anden undervisningsminister og ikke 17.000 forskrifter.

Regeringen snakker meget om regelforenkligning. Det, regeringen har lavet af regelforenkligning, er meget lidt og ofte lidt farceagtigt.

Regeringen taler om afbureaukratisering, og det store projekt, man har gennemført under den overskrift, har udviklet sig til en sand katastrofe i forhold til at sikre de offentlige indtægter, nemlig den nedskæring, der er sket i skatteforvaltningen. Det giver nogle ringe ud i samfundet, som skaber nogle helt uhyggelige konsekvenser. Vi ved jo, hvor svært det er for kommunerne at få budgetterne til at hænge sammen. Vi ved jo, hvordan ventelisterne til daginstitutioner og sygehuse vokser, hvordan dagplejetimer i kommunerne nedskæres. Det er alt sammen noget, der har sammenhæng med, at det kommunale indkomstgrundlag smuldrer unødigt i disse år, fordi man har lavet en ned-

[Lykketoft]

skæring af det apparat, der skal værne om indtægtsgrundlaget.

Vores forhold til finansloven er også præget af, at vi ønsker et opgør med det kunstige, plasticagtige og noget vildledende begreb, som hedder måltal. Vi mener, at man for at kunne styre de offentlige udgifter fornuftigt må skille ad, hvad der vedrører konjunkturer, og hvad der ikke vedrører konjunkturer, på en langt mere præcis måde, end man gør det i dag. Vi mener, at man må skille ad, hvad der er løbende drift, og hvad der er engangsdispositioner. Alt dette rodes sammen i øjeblikket, og det gør, at overblikket forsvinder. Den, der gør måltallet til sin eneste bibel, afskærer sig i virkeligheden fra at forstå reelle økonomiske sammenhænge, og sådan er det gået den nuværende finansminister.

Et af eksemplerne er det, som vi – nu bliver jeg nok rettet af formanden igen – lidt muntert kalder Henning Dyremoses Mindefond i det nuværende finanslovsudspil. Det er ideen om, at man for ikke at overskride sit eget måltal, men alligevel sikre en helt nødvendig udvidelse af midlerne til forskning, skulle oprette en fond af nogle indtægter, som man mente man havde haft i tidligere år, og så bruge renteaftakstet til forskning i stedet for at bevilge det over de løbende finanslovsudgifter.

Det er et typisk eksempel på, hvordan man kan løbe vild i sine egne måltalsbetragtninger. Vi synes, det ville være meget, meget enklere at sørge for at få rettet op på de forskningsbevillinger, som man har skåret ned på en måde, der i det lange løb undergraver vore muligheder for at være konkurrencedygtige i det danske samfund.

Vi kommer i øvrigt fra Socialdemokratiets side med en række initiativer til den nødvendige oprustning af erhvervsindsatsen og forskningsindsatsen.

Vi vil gerne medvirke til en omlægning af dagpengesystemet, der kan give betydelige besparelser og mindske virksomhedernes misbrug af dagpengesystemet.

Vi vil insistere på forsvarsbesparelser.

Vi vil gerne medvirke til en besparelse på tilskuddet til arbejdsskadeforsikringen, men det er under forudsætning af, at vi forhindrer en privatisering af arbejdsskadeforsikringen, og at vi kommer frem til en præmiedifferentiering inden for arbejdsskadeområdet, der kan bidrage aktivt til et bedre arbejdsmiljø.

Vi mener, at der er behov for en nødvendig ekstra indsats på arbejdsformidling, arbejdstilsyn, arbejdsmarkedsuddannelser og hele efteruddannelsen, som skal med i budgettet for det år, vi nu er inde i.

Vi medvirker gerne til besparelser på samfundets udgifter til medicin, men ikke hvis patienternes egenbetaling skal øges, kun hvis vi kan finde den formel, der gør, at de alt for store avancer på området betaler regningen.

Så er der spørgsmålet om, hvilke forbedringer der er råd til lige nu. Underskuddet vokser jo foruroligende, næsten for hver gang man taler om det. Underskuddet på statens budget ville være lige så stort nu, som det var i den dybe økonomiske krise i begyndelsen af firserne, hvis ikke vi havde gennemført den realrenteafgift, som de borgerlige partier dengang nægtede den socialdemokratiske regering at gennemføre.

Vi ved, hvor sårbart det politiske system og hele diskussionen om velfærdssamfundet er over for de store underskud. Derfor er det vores forudsætning, at forhandlingerne om denne finanslov ikke bidrager til at øge underskuddet, men til at reducere underskuddet. Det er i det lys, vi vil se, hvilke muligheder der er for at lave de lettelser, som vi selvfølgelig alle sammen er dybt interesserede i at kunne gå ud og tilbyde borgerne.

Socialdemokratiet har som bekendt hele tiden været indstillet på at drøfte lettelser af skatten, også lettelse af 6 pct.-skatten og dennes afskaffelse som led i en større tilpasning af vores skattesystem. Det var også det, der lå i vores seneste udspil den 15. november sidste år. Vi ønsker at kombinere det at få marginalskatte ned med et mere solidt grundlag for hele indkomstbeskatningen. Så er det en fornuftig forenkling, så er det en fornuftig stimulans af opsparing, og det giver folk et bedre udbytte af en ekstra indsats. Men vi har aldrig troet på den filosofi, regeringen har ført i marken, om de mirakuløse virkninger på løndannelsen.

Og jeg vil gerne gentage: Vi medvirker gerne til marginalskattelettelser, hvis det er en del af en større skatteomlægning, der tilpasser os til Europa, en del af en bruttoskatte-reform. Vi gør det, når pengene er fundet, når de er fundet solidt, når de er fundet socialt afbalanceret, og når de er fundet på en måde, der ikke generer virksomhedernes mulighed for at skabe flere arbejdspladser og flere investeringer.

[Lykketoff]

Vi vil fastholde vores krav om en effektiv beskatning af arbejdsfri gevinster og en effektiv skatteligning. Vi vil ikke se på, at grundlaget udhules, samtidig med at vi eventuelt letter procenterne.

Det er det, der er vores udgangspunkt for diskussionen. Det er bestemt ikke modvilje mod at lette det for borgerne, men det er omsorg for, at samfundets samlede regnskab kommer til at se bedre ud og ikke ringere ud end i øjeblikket.

Fischer (KF):

Den nye KV-regering afspejler den kendsgerning, at der også efter folketingsvalget er borgerligt flertal i Folketinget. Samtlige borgerlige, liberale partier, der repræsenterer 93 mandater i Folketinget, har også efter valget ønsket at holde fast ved hr. Poul Schlüter som statsminister. Heroverfor står et mindretal på 86 socialistiske mandater.

Men de fleste politiske tilkendegivelser har imidlertid også været præget af ønsket om og nødvendigheden af et bredt samarbejde. Det ønske deler vi i Det Konservative Folkeparti. Det drejer sig om at vise god vilje og få genoptaget et godt dagligt samarbejds-klima i Folketinget. Det er en god tradition, at en meget stor del af lovgivningen herinde rent faktisk sædvanligvis vedtages med meget brede flertal. Traditionen med at bøje viljer mod hinanden er et kendetegn for soliditet i dansk folkestyre.

Dette samarbejde mellem partierne er der med Folketingets nye sammensætning særlig brug for, hvis handlekraften i Folketingets beslutninger skal sikres, og det er netop et beslutningsdygtigt Folketing, vi har brug for, ikke mindst i disse måneder. Mon ikke de fleste ville føle, at hvis nogen løb fra samarbejdet, ville det være udtryk for en ikke alene uforståelig, men også uansvarlig holdning? Den konservative folketingsgruppe vil satse hårdt på, at samarbejdet lykkes.

Vi ser det som det vigtigste mål, at vi med vedtagelsen af finansloven og med de beslutninger, vi lægger op til, om skatter, arbejdsmarked og uddannelse, fastholder og forstærker fremgangen i dansk økonomi og skaber et stort antal nye arbejdspladser. Det må være muligt at skabe bred enighed om en økonomisk politik, hvor vi også i de kommende år har overskud på betalingsbalancen, hvor vi sikrer en fortsat lav inflation og nedbringer arbejdsløsheden.

En vigtig forudsætning er, at vi fører en fortsat stram økonomisk politik, hvor stigning i efterspørgsel og produktion ikke skabes ved øgede offentlige udgifter, men ved fremgang i eksport og investeringer. Det er jo, hvad finansloven lægger op til.

Udgangspunktet for en sådan vækstorienteret politik er godt, og jeg er sikker på, at en hvilken som helst regering uanset politisk observans ikke ville tøve med at udtrykke tilfredshed med de økonomiske resultater, der nu er en kendsgerning. Vi har for første gang i 27 år overskud på betalingsbalancen. Vi har nået et mål, vi har talt så meget om i så mange år. Mange troede slet ikke, at det var muligt, men nu er vi fremme, vi har passeret målstregen. Det giver tillid til dansk økonomi. Det forstærker sammen med den værdifaste danske krone indtrykket af et virkeligt kursskifte i dansk økonomi. Vi har den laveste inflation i den vestlige verden, lavere end de to berømte lavinflationslande, Tyskland og Japan. Vi er blevet et opsparings-samfund. Sikken et holdningsskifte, der er indtruffet! Der er kommet en erkendelse af, at det er klogt at tjene pengene, før de bruges. Tidligere tiders låntagningsfilosofi er ikke længere populær. Og skatte- og udgiftstrykket har over de seneste tre år været faldende. Vi har fået indsnævret rentespændet i forhold til Tyskland.

Hvis disse positive faktorer kan kombineres med overenskomstresultater i foråret, der sikrer reallønnen, og som samtidig er stort set omkostningsneutrale for vore virksomheder, har vi en enestående chance for markant at styrke dansk erhvervslivs konkurrenceevne og forøge dansk produktion og eksport, så vi kan få mange flere mennesker i arbejde. Det er denne positive spiral, vi nu skal bevæge os op ad for dermed at skabe fornyet vækst i det danske samfund.

Det er og må være en klar eksportbåren vækst, men den vil skabe fornyet optimisme og aktivitet i hele samfundet. Andre har gjort det overbevisende før os. Se blot på lande som Finland, Tyskland og Japan! Vi skal derfor i Folketinget hurtigst muligt nå til enighed om de midler, der er nødvendige for, at denne vækstpolitik kan lykkes. Den konservative folketingsgruppe peger, som vi gjorde før valget, på skattepolitikken som et meget velegnet middel til at øge initiativ og virkelyst, til at lette virksomhedernes omkostninger og dermed til at øge produktionen og skabe nye arbejdspladser.

[Fischer]

Det samme gjorde Venstre, Det Radikale Venstre og også Socialdemokratiet. Jeg tror, at vi alle husker en annonce i Det Fri Aktuelt i november måned under overskriften »Politik handler om mennesker«, og det kan vi vist alle være enige om. I den annonce – jeg kan se, hr. Svend Auken stadig er enig – udtrykte hr. Svend Auken det på denne måde:

»Uenigheden mellem Schlüterregeringen og os er ikke om lavere skat, men om, hvem der skal have lettelse, og om, hvem der skal betale.«

Hr. Svend Auken konstaterede: »Vi ønsker mindre skat på arbejde.«

De forslag, som KV-regeringen nu har fremsat, er jo udtryk for, at vi meget målbevidst stræber efter et forlig. Regeringen viser igen sin gode vilje. Hvis Socialdemokratiet er rede til at indfri de løfter, man fremsatte før og under valgkampen, burde det være en enkel sag at nå til enighed. Regeringen lægger op til et bredt samarbejde og til en løsning bygget på mange af de modeller, som såvel regeringen som Socialdemokratiet før valget kunne acceptere.

Lad mig minde om de socialdemokratiske beslutningsforslag fremsat den 15. november, der som et hovedpunkt taler om at sikre real-lønnen forud for de kommende overenskomstforhandlinger gennem skattenedsættelser og nedsatte takster og kontingenter og om forbedring af konkurrenceevnen. Der henvises i bemærkningerne til partiets forslag om at afskaffe 6 pct.-skatten for alle indkomster under 200.000 kr. og til udviklingen hen imod lavere marginalskatte i lande, vi sammenligner os med.

I novemberforslagene talte Socialdemokratiet også om, at det haster med at få tilrettelagt omstillingerne på skatteområdet, hvis Danmark ikke skal tabe vigtige skridt i forhold til vore konkurrenter. Hr. Svend Auken tilkendegav også, at hvis man sikrede de indtægtsgrupper, der omfatter hovedparten af FTF's og LO's medlemskreds, substansielle skattelettelse, er der håb om at nå fornuftige overenskomster.

Jeg har nævnt disse centrale passager i de socialdemokratiske forslag for at understrege nogle af vore vigtige fælles holdninger til, hvilke skattepolitiske initiativer vi bør tage, og hvilken virkning de vil have i forhold til overenskomstforhandlingerne og i forhold til konkurrencen med udlandet. Det Konservative Folke-

parti mener altså, at det må være muligt at nå til fælles løsninger, når der er sådanne markante sammenfald i opfattelsen af mål og midler.

Regeringens skatteforslag er, som det detaljeret fremgår af lovforslaget, fuldt finansieret krone for krone. Her må jeg sige til hr. Svend Auken, at der ikke er tale om kreativ bogføring, og til hr. Lykketoft, at der heller ikke er tale om en mindefond. Kunne vi dog ikke blive fri for disse socialdemokratiske pappmachéudtryk? De hører ikke hjemme i en seriøs debat. Valgkampen er som bekendt overstået, og det er på tide at lægge klicheerne til side.

Regeringens forslag betyder, at omkring 800.000 lønmodtagere slipper for at betale 6 pct.-skatten som følge af den foreslåede forhøjelse af bundfradraget. Forslaget indebærer endvidere, at skattelettelsen bliver ens for ægtepar, hvor den ene ægtefælle har hele indtægten, og for ægtepar med samme indkomst, der tjenes af begge ægtefæller.

Forslaget betyder sammen med nedsættelse af a-kasse-kontingentet, at et overordentlig stort antal mennesker bliver positivt påvirket af regeringens forslag.

Jeg vil også gerne nævne forhøjelsen af børnefamilieydelsen, så den på årsbasis bliver 7.700 kr. pr. barn i alderen 0-6 år. Hertil kommer en takstreform for offentlig dagpasning med bedre søskendeordning og en fripladsordning, der alt i alt vil gøre det lettere for børnefamilierne. Ingen skal derfor kunne hævde, at regeringens forslag har et asocialt præg – tværtimod.

Som borgerlige politikere præsenteres vi alt for ofte for grove klichéagtige påstande, især når det drejer sig om vor holdning til den offentlige sektor. At disse udfald er urimelige og usande, burde mere end 8 års borgerlig regeringsperiode for længst have vist. Det Konservative Folkeparti betragter en velfungerende offentlig sektor som en betingelse for et godt samfund. Lad os dog kunne føre en rimeligt balanceret dialog om, hvordan denne sektor skal indrettes. Det må være muligt at diskutere spørgsmål som øget effektivitet, færre skranker, flere kvalifikationer, bedre samarbejde og større tilfredshed hos såvel borgere som ansatte uden konstant at skulle møde beskyldninger om negativitet over for det offentlige.

Jeg vil også gerne nævne den vigtige debat om boligpolitikken, hvor det er den konservati-

[Fischer]

ve folketingsgruppes holdning, at der skal være tryghed om boligen, hvad enten der er tale om, at man ejer eller lejer sin bolig. Det vil vi naturligvis arbejde for i den kommende tid, når regeringen kommer med udspil med det formål at skabe ro, tryghed og stabilitet på boligmarkedet. Jeg håber, at vi kan få nogle gode forhandlinger herinde om det.

Vi er også stærkt optaget af den store arbejdsløshed, først og fremmest af dens menneskelige konsekvenser for de arbejdsløse, men da også af de store samfundsmæssige tab, som arbejdsløsheden medfører. Den konservative folketingsgruppe mener, at vi i særlig grad bør være optaget af de unge ledige og de langtidsledige.

Opsvinget i dansk produktion, som en styrkelse af konkurrenceevnen vil give sig udtryk i, vil hurtigt styrke beskæftigelsen, men der vil stadig være et klart behov for at sætte ind over for nogle fundamentale skævheder, der gør, at mange ikke kan få job, først og fremmest af mangel på nødvendige kvalifikationer.

Lovforslagene om styrket beskæftigelsesindsats (delbeskæftigelse) for unge under 25 år, om fremrykning af uddannelsesydelser til dem, der er under 25 år, om oprettelse af 15.000 nye helårspladser inden for uddannelse, som finansloven betyder, er udtryk for, at KV-regeringen vil have de unge i beskæftigelse og uddannelse, alle de unge, som hidtil har haft så store vanskeligheder med at komme godt i gang på arbejdsmarkedet.

Ændringerne på dagpengeområdet og forslagene om afhjælpning af arbejdsmarkedets strukturproblemer vil efter min mening betyde, at der bliver færre korttidsledige, og at de oftest udgifter på dette område går ned.

Det Konservative Folkeparti ser frem til, at det skal lykkes at få et bredt samarbejde i Folketinget på disse områder. Det gælder også erhvervsområdet. Jeg tænker her ikke alene på nedsættelse af selskabs- og virksomhedsskatten til 38 pct., men i høj grad også på forslagene om erhvervsfremme – det være sig forslagene om oprettelse af Danmarks Grundforskningsfond eller om styrkelse af Danmarks Erhvervsfond til fremme af eksportforretninger i Central- og Østeuropa – og på forslaget om at gøre det lettere for udenlandske topforskere at arbejde i Danmark.

Her er også tale om felter, hvor det er vigtigt at styrke vore muligheder, så vi kan være med blandt de første i forhold til den nye situation, der er opstået med frihed og markedsøkonomi i Central- og Østeuropa, men også for at styrke Danmarks langtidsmuligheder som et højt udviklet samfund.

På udenrigs- og sikkerhedspolitikens område håber Det Konservative Folkeparti, at vi fortsat bredt kan samles om EF-, NATO- og FN-politikken, som sammen med det nordiske fællesskab udgør de solide hjørnepæle i Danmarks forhold til omverdenen. Det Konservative Folkeparti lægger megen vægt på kontinuiteten i denne politik.

Jeg vil imidlertid i dag gerne fremhæve to punkter, som har særlig interesse, og som nu må optage os særlig meget: Vi finder det rigtigt og nødvendigt og påkrævet meget stærkt over for Sovjetunionen at gøre det klart, at den sovjetiske adfærd over for de baltiske lande vil påvirke vor holdning til udviklingen i Sovjetunionen. Estland, Letland og Litauen er vore naboer. Vi har som bekendt aldrig anerkendt de baltiske stater som dele af Sovjetunionen, og vi bør benytte enhver lejlighed og ethvert forum til at støtte disse tre folk i deres helt legitime selvstændighedsbestrebelse. Den seneste tids sovjetiske brug af magtmidler i det baltiske område tager vi meget skarpt afstand fra.

Den konservative folketingsgruppe konstaterer med tilfredshed, at det på den netop afsluttede parlamentariske Østersøkonference i Helsingfors på dansk initiativ lykkedes at få bred tilslutning til en markant og stærk appel til Gorbatsjov om at afholde sig fra enhver magtanvendelse i Baltikum. Som en lille stat har Danmark også selv en stærk interesse i at støtte ansvarlig adfærd i de mellemstatslige forhold og i at styrke FN's rolle som fredsstifter og FN's muligheder for at forhindre aggression. Det Konservative Folkeparti mener på den baggrund, at det er afgørende vigtigt, at der ikke sker nogen svækkelse af den solide opbakning omkring FN's rolle i Golfen, som vi nu ser, og at der ikke sker nogen svækkelse af de beslutninger på dette område, som Sikkerhedsrådet har vedtaget. Lykkes FN-politikken, kan det få en meget positiv virkning på andre konflikter, og andre kan blive afskrækket fra at foretage den slags brutale overfald, som den irakiske ledelse foretog mod Kuwait.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Er valgkampen overstået, hr. Fischer? Jeg har i hvert fald undret mig over – når jeg hørte finansministerens polemik i dagene før og efter nytår – om der virkelig var realiteter bag den borgerlige samarbejdsvilje eller det var en ren læbebekendelse, og om vi i virkeligheden er inde i én lang valgkamp fortsat, hvor en svag regering hele tiden vil lede efter et nyt valggrundlag. Hvis man ville vise sin gode vilje – sådan rigtig for alvor – havde der også været en vilje til at dele regeringsansvaret, æren og risikoen, magten over, hvornår det næste valg skal udskrives. Så ville det have været noget, der kunne bane vej for et virkeligt samarbejde, stabilitet og fremgang, men man har valgt at rejse en Berlinmur, nu hvor de bryder den ned i Østeuropa. Man har valgt at slæbe rundt med denne kunstige og plasticagtige opdeling mellem socialister og såkaldt borgerlige, selv om realiteten i denne sal jo er, at meningsforskellene indbyrdes i den såkaldt borgerlige lejr er langt større, end den i sag efter sag er mellem Socialdemokratiet og hvert enkelt af en række af de såkaldt borgerlige partier. Man har dannet en regering ud fra en filosofi om, at de fæle socialdemokrater for enhver pris skal holdes væk fra medbestemmelse i regeringen, hvorefter man bagefter kan komme med sin blanding af polemik og flæberi over de tilbud fra socialdemokratisk side, som man selv kategorisk afslog i november måned.

Det er ikke særlig troværdigt. Det kan let få os andre til at trække både lidt på skulderen og lidt på smilebåndet, og det er så det, vi foreløbig gør.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Når man hører hr. Lykketoft, kunne man få lyst til at bringe en efterlysning i dansk politik efter det Socialdemokrati, der før valget talte om det brede samarbejde. Den efterlysning vil jeg gerne bringe herfra efter et Socialdemokrati, som vel fik en pæn valgdag på grund af disse tilkendegivelser. Det kan vel ikke være sådan, at Socialdemokratiets vilje til samarbejde er afhængig af, om Socialdemokratiet tilfældigvis har regeringsmagten eller ej. Sådan må man i alt fald fortolke hr. Lykketofts udtalelse, men

jeg ved ikke, om der helt er konsekvens i det, for hvis jeg skal læse, hvad der står i Børsen fra den 19. december, virker det, som om hr. Lykketoft et kort øjeblik var kommet til en erkendelse, som kunne have været værdifuld. Der står nemlig her – idet jeg citerer med formandens tilladelse:

»Etableringen af KV-regeringen er det endegyldige bevis for, at den socialdemokratiske førstefødselsret til magten i Danmark uigenkaldeligt er gået tabt. Det erkender partiets chefideolog, Mogens Lykketoft, i en samtale med Børsen.«

Jamen hr. Lykketoft, hvis vi nu et øjeblik kunne samle os om samarbejdets ånd og muligheder i stedet for, at Socialdemokratiet bliver ved med at være så fikseret på regeringsmagten, vil jeg tro, at mange herinde ville være glade, og så kunne vi hurtigt komme i gang.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Selvfølgelig skal man være fikseret på, hvem der sidder med regeringsansvaret. Det betyder da noget. Jeg går ud fra, at det er derfor, de herrer og damer derovre har prøvet at fastholde det indtil nu. Selvfølgelig er det aldeles afgørende for, om et samarbejde er tillidsfuldt, om det kan vare længe, om man kan læne sig tilbage og sige: Nu tager vi nogle store tag, nu tror vi, at vi kan give erhvervslivet og arbejdsmarkedet et indhold, de kan disponere efter over en længere periode. Det er vigtigt, at man ved, at der så også er et fast flertal bag ved den melding, et flertal, som ikke vil benytte en eller anden ny taktisk lejlighed til at kaste landet ud i et hurtigt valg. Derfor er det selvfølgelig ikke ligegyldigt, hvem der er i regering. Hvorfor skulle man prøve at få mange mandater, hvis ikke det var for at få størst mulig indflydelse? Det, der er interessant og nyt, og som de borgerlige kunne have lyttet til, hvis de ville landet det godt, er Socialdemokratiets melding om, at vi gerne vil dele, at vi mener, at det, landet har lidt under i de sidste mange år, er mangelen på stærk ledelse. Halvdelen af forklaringen på, at vi mangler arbejdspladser, er 15 år med svage mindretalsregeringer. Vi skulle se at komme ud af det mønster; det er det, der er den nye melding, det er den melding, der er blevet afvist med Berlinmuren, med denne kunstige opdeling mellem såkaldte socialister og såkaldte borgerlige herinde.

[Lykketoft]

Så vil jeg bare for en ordens skyld sige til hr. Fischer, at det, han citerede mig for, var en Børsen-journalists udlægning af noget, jeg havde sagt. Det var ikke noget citat. Hvis vi skal diskutere på citater, så lad os tage det, der står i citationstegn, hr. Fischer.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Her var det igen, hr. Lykketoft, dette plastic- og papmachéudtryk: Berlinmuren. Kan vi dog ikke blive fri for det? Men jeg ved jo, at hr. Lykketoft er en historisk meget vidende politiker. Derfor må det vel være tilladt at minde om, når nu hr. Lykketoft taler om de meget stærke regeringer, at SV-regeringen, der jo havde et flertal bag sig herinde, sad i, så vidt jeg husker, 14 måneder. Det var vist ikke så imponerende igen som historisk præcedens, og man har set langt mindre regeringer, der i kraft af samarbejdsvilje og mobilitet har opnået ganske betydelige resultater.

Det er det, Det Konservative Folkeparti lægger op til i denne debat. Vi tænker på overenskomstforhandlingerne, og vi tænker på de 800.000 lønmodtagere, der får gavn af 6 pct.-skattens bortfald. Hvis Socialdemokratiet ville bevæge sig ind på det – det håber jeg da det vil, for det er jo det, vi har lagt op til – kunne vi så ikke glemme dette med regeringsdannelse? For kendsgerningen er, som jeg startede med at sige, at 93 mandater i Folketinget har ønsket at holde fast ved hr. Poul Schlüter som statsminister. Det er den politiske kendsgerning vedrørende regeringsdannelsen. Nu skal vi til de politiske kendsgerninger om, hvilke resultater vi kan opnå, og ingen kan vist være i tvivl om, at vi har brug for det.

Så vil jeg sige til hr. Lykketoft, at jeg citerede korrekt fra dagbladet Børsen. Jeg må indrømme, at jeg ikke erindrer at have set, at hr. Lykketoft har dementeret dagbladet Børsens udtalelse.

Formanden:

En sidste runde af korte bemærkninger i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg tror stadig væk, det er sådan, at de aller-

fleste mennesker ude i det danske samfund undrer sig over, at konklusionen af det valg, der fandt sted den 12. december 1990, skulle være, at man efter 15 år med svage mindretalsregeringer og efter at have konstateret, at det netop har gjort, at det danske samfund har fået et større handicap, en større sum af problemer med gældstiftelse og ledighed end vore naboer, at den bedste løsning var at danne en endnu svagere mindretalsregering. Det er jo det, der er sket.

Det er ikke særlig interessant i denne sammenhæng at henvise til SV-regeringen. Den havde ikke flertal, men det var nu ikke dens største handicap. Dens største handicap var, at Venstre var med i den, og det kan forklare, at resultaterne ikke blev så overbevisende, som de burde have været. Men det, som er interessant at henvise til på den europæiske scene i øjeblikket, er jo, at en lang række små europæiske lande har fundet ud af, at ideen med de svage mindretalsregeringer giver et handicap, og har taget konsekvensen af det. Det mangler man i den borgerlige lejr i Danmark.

Peter Brixtofte (V):

Samarbejde og resultater bør være nøgleordene for os alle i de kommende års politiske arbejde i Folketinget. Det er i hvert fald nøgleordene for Venstre. Vælgerne har som sædvanlig sammensat Folketinget så alsidigt, at ingen enkelte politiske partier alene kan få deres vilje. Vi skal bøje os mod hinanden i et samarbejde, hvis der skal gennemføres politiske beslutninger. Det er imidlertid ikke nok at samarbejde, vi skal også opnå resultater til gavn for Danmark. Efter Venstres opfattelse er det vigtigt, at de enkelte partier klart oplyser hinanden og befolkningen om, hvilke resultater partierne ønsker at opnå og hvordan. Det er faktisk vigtigt for vort demokrati, at det klart fremgår, hvilke holdninger de enkelte partier står for. Der er ingen modsætning mellem samarbejde og forlig på den ene side og klare holdninger på den anden side – tværtimod. Det er faktisk meget vanskeligt at indgå forlig mellem holdninger og synspunkter, der er ukendte.

Venstre vil derfor tydeligt fortælle, hvordan vi kunne tænke os at indrette det danske samfund, såfremt der var flertal i befolkningen for vores synspunkter, og Venstre vil samtidig bruge alle sine kræfter på at opnå samarbejde og

[Peter Brixtofte]

forlig med andre partier, således at der opnås resultater til gavn for Danmark.

Det er Venstres mål, at danskerne i fremtiden opnår større frihed til selv at bestemme over deres tilværelse. Det enkelte menneske må have frihed til selv at bestemme indtil den grænse, hvor det skader andre mennesker. Venstre erkender, at der er mennesker, der har brug for støtte fra fællesskabet. Efter Venstres opfattelse skal samfundet til enhver tid have råd til at sikre de svage i vort samfund. For Venstre er det imidlertid afgørende, at støtten fra det offentlige i videst muligt omfang er hjælp til selvhjælp. Det er afgørende for Venstre, at støtten fra fællesskabet ikke umyndiggør den enkelte eller nedbryder den enkeltes selvrespekt.

Venstre er på mange måder tilfreds og stolt af det Danmark, som danskerne igennem generationer har bygget op. Sammenholdt med levevilkårene i langt de fleste lande i verden har vi danskere det ganske godt, men det kan vi ikke lade os lulle i søvn af. Der er faktisk mange mennesker, der ikke har det godt nok. Den største gruppe er de ca. 270.000 danskere, der står uden job. Det er trist at være ung og energisk, hvis ikke man kan få afløb for energien. Det er ulykkeligt at miste sit job, f.eks. som 55-årig, når der ikke er udsigt til at få et nyt job. Lige så ulykkeligt er det at dreje nøglen om i sin virksomhed, stor eller lille, fordi virksomheden ikke længere kan klare sig i konkurrencen.

Venstre og med garanti også alle andre partier mener, at vor vigtigste politiske opgave er at nedbringe arbejdsløsheden i de kommende år. Når vi da er enige om målet, må vi arbejde os frem til at blive enige om midlerne; det skal vi, det skylder vi de arbejdsløse, og det skylder vi Danmark.

Efter Venstres opfattelse er det den private sektor, der skal udvides, hvis vi skal skabe grundlag for en varig afskaffelse af arbejdsløsheden. Det er den private sektor, der producerer varer og tjenester, der kan sælges til udlandet eller erstatte importen fra udlandet. Det gælder ikke mindst vort hårdt arbejdende landbrug og industrien.

Danmark har nu efter mange års anstrengelser opnået et overskud på betalingsbalancen. Dette resultat skal udbygges, således at Danmark med tiden kan betale sin store udlands-gæld.

Folketinget kan forbedre arbejdsvilkårene for erhvervslivet, hvis Folketinget vil samarbejde om en løsning, der bygger på hovedelementerne i de forslag, som regeringen lagde frem her kort før nytår. Ifølge beregninger fra Økonomiministeriet vil en gennemførelse af regeringens politik føre til en vækst i samfundets produktion på 1¼ pct. i 1991 og 2 pct. i 1992. Arbejdsløsheden vil langsomt, men sikkert falde såvel i år som til næste år. Samtidig vil regeringens politik føre til en stigning i overskuddet på betalingsbalancen fra 5½ mia. kr. i 1990 til henholdsvis 6½ og 8 mia. kr. i år og til næste år. Danmarks økonomi er for alvor på den rette vej.

Danmark har faktisk en historisk chance for på ny at opnå økonomisk vækst og dermed større velstand for det danske samfund: Netop i denne tid står vi over for en udvidelse af samarbejdet inden for De Europæiske Fællesskaber, der vil give danskerne meget store positive muligheder. Jeg tænker bl.a. på det indre marked i EF og udviklingen af samarbejdet om den økonomiske politik. Venstre kæmpede for dansk indtræden i EF. Venstre arbejder for en fortsat positiv udvikling af samarbejdet. Venstre vil også arbejde for at sikre, at Danmark er i stand til at udnytte de positive muligheder, som De Europæiske Fællesskaber giver os danskere.

De to vigtigste elementer i regeringens politik er en sænkning af skattetrykket og bekæmpelsen af inflationen. Skattetrykket, der var 51,2 pct. i 1988, vil i 1992 være faldet til 48 pct. Inflationen, der var omkring 11 pct. ved regeringsskiftet for 8 år siden, er nu nede i nærheden af 3 pct.

Det er Venstres opfattelse, at et lavere skattetryk kan medvirke til at bane vejen for lave løn- og prisstigninger. Regeringens politik vil således på samme tid forbedre konkurrenceevnen for virksomhederne og sikre lønmodtagernes købekraft efter skat. I den forbindelse må det understreges, at danskernes økonomi også lettes ved højere børnetilskud, lavere a-kassekontingenter og lavere forbrugsafgifter.

Ingen er vist i tvivl om, at regeringen oprindelig havde et udspil, der så noget anderledes ud i forhold til det aktuelle. Regeringen er imidlertid opsat på at opnå forlig med et bredt flertal bag sig. Derfor har regeringen indrettet skattelettelserne således, at de svarer til Social-

[Peter Brixtofte]

demokratiets forslag fra før valget. Der er derfor grund til at være optimistisk og tro på det brede forlig om den økonomiske politik, som Danmark har brug for. Det er Venstres håb, at et sådant forlig foruden skattelettelser til lønmodtagerne også vil indeholde en lang række af de øvrige regeringsforslag. Venstre tænker bl.a. på en nedsættelse af selskabs- og virksomhedsskatten, forbedrede vilkår for forskning og udvikling i virksomhederne og de særlige eksportfremmende forslag, der skal styrke eksporten til bl.a. Østeuropa.

Endelig vil Venstre fremhæve, at regeringens finanslovsforslag har taget højde for tilvejebringelse af 15.000 nye helårspladser til uddannelse af de unge.

Venstre erkender, at regeringens udspil ikke omfatter løsning på alle landets problemer. Venstre hilser det velkommen, at regeringen i nær fremtid vil fremlægge et langsigtet boligpolitisk udspil, der har til formål at skabe ro om boligudgifterne såvel for parcelhusejerne og ejerne af ejerlejligheder som for lejerne.

Det var godt, at Folketinget kort før nytår gennemførte regeringens forslag om at forlænge boligpakken. Venstre er imidlertid enig i det synspunkt, at der nu er brug for en langsigtet boligpolitik og ikke for yderligere forlængelser af midlertidige ordninger. Det er Venstres opfattelse, at det, der først og fremmest er brug for i dag, er tillid til, at boligejernes økonomi ikke igen skal forværres. En sådan tillid for såvel ejere som lejere kan skabes igennem et langsigtet boligforlig mellem partier, der repræsenterer et bredt flertal i Folketinget.

Venstre noterer med tilfredshed, at regeringen vil prøve at opnå et bredt forlig så betids, at det kan afløse den midlertidige boligpakke. En langsigtet aftale om boligudgifterne vil være en vigtig del af den del af regeringens politik, der sigter på at fastholde en lav inflation til gavn for virksomhedernes konkurrenceevne og lønmodtagernes købekraft.

Et andet aktuelt emne, der optager Venstre, er den del af retspolitikken, der vedrører forholdet mellem voldsforbryderne og ofrene. Desværre har der i de sidste mange år været en kraftig vækst i antallet af voldsforbrydelser. Der kan næsten dagligt påvises eksempler, som for alvor ryster retsbevidstheden. Man kan ikke undgå at få det indtryk, at der tages mere hensyn til forbryderne end til ofrene for forbrydelserne.

Venstre vil i den kommende tid tage initiativer, der kan belyse, hvordan samfundet kan forhindre, at voldsforbrydere begår nye forbrydelser over for nye ofre. Venstre håber, at der kan opnås et bredt flertal for de nødvendige ændringer af lovgivningen.

Efter Venstres opfattelse er det vigtigt, at vi i de kommende år arbejder kreativt og energisk for at menneskeliggøre og afbureaukratisere den offentlige sektor. Hvis sådanne anstrengelser lykkes, kan vi på samme tid opnå bedre løsninger for danskerne og bruge færre penge i den offentlige sektor.

Lad mig slå fast, at det er os politikere, der har ansvaret for, hvordan den offentlige sektor er indrettet. Hvis der derfor er noget, der ikke virker hensigtsmæssigt, er det os, der har ansvaret, og ikke de ansatte. De ansatte i den offentlige sektor har ofte være skydeskive for kritik og satire. Venstre vil gerne slå fast, at vi mener, at den offentlige sektor i Danmark er begunstiget af en loyal, pligtopfyldende og engageret medarbejderstab. Derfor kan det alligevel godt være, at tingene kan gøres anderledes. Det er Venstres vurdering, at ønsket og viljen til forandring deles af de offentligt ansatte. Lad os derfor få en fordomsfri og åben diskussion af, hvordan vi kan modernisere den offentlige sektor.

Det bliver altid sagt, at administrationen kun udgør en lille del af den offentlige sektor. Der er dog tale om, at 11 pct. af de ansatte er beskæftiget med administration, det svarer til ca. 80.000 fuldtidsstillinger, og det er egentlig ikke så lidt. Ved hjælp af moderne teknologi, bedre arbejdstilrettelæggelse, mere efteruddannelse og enklere lovregler kan det offentliges udgifter til administration sænkes væsentligt i løbet af en årrække. Herunder må regeringen fortsætte sine bestræbelser for at afskaffe dobbeltadministrationen.

Venstre har f.eks. med interesse bemærket de synspunkter, som den socialdemokratiske amtsborgmester Ib Frederiksen gav udtryk for i Jyllands-Posten søndag den 6. januar, 2. del, side 4. Ib Frederiksen foreslår her bl.a. nedlæggelse af en række statslige styrelser med henblik på at styrke det lokale demokrati.

Efter Venstres opfattelse skal vi lægge beslutningerne ud i de yderste bæredygtige led – det kan være fra stat til amter og kommuner og fra amter til kommuner, og det kan være videre ud

[Peter Brixtofte]

til skolebestyrelser, bestyrelser for daginstitutioner m.v. Vi kan lære meget af det engagement og den arbejdsvilje, vi finder inden for vort foreningsliv, herunder f.eks. idrættens foreninger, spejderbevægelsen og andre foreninger, der på frivilligt grundlag organiserer andres fritid.

Lad os få en konstruktiv og konkret debat om den offentlige sektors opgaver og udgifter: Hvordan gør vi det bedst set fra såvel et menneskeligt som et økonomisk synspunkt? Der er mange muligheder. Som eksempel kan nævnes den indsats, som den daværende radikale socialminister, Aase Olesen, gjorde for at omdanne passiv bistand til de ledige til en aktiv bistand. Det var et godt stykke arbejde.

Må jeg afslutningsvis understrege, at Danmarks problemer synes små, når de sammenholdes med problemerne i udviklingslandene og i de tidligere socialistiske lande i Østeuropa. Det er derfor ganske enkelt for dårligt, hvis vi ikke kan finde ud af at samarbejde om at løse de opgaver, der er Folketingets. Det er alene et spørgsmål om den politiske vilje til at samarbejde om løsninger. Lad mig til sidst slå fast, at Venstre har denne vilje til samarbejde om resultater til gavn for Danmark.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil meget gerne byde hr. Peter Brixtofte velkommen tilbage til Folketinget og gratulere ham med jobbet som ordfører for sit parti. Han har gjort det godt, siden han var her sidst, og jeg er ikke i tvivl om, at han kan tilføre Tinget mange gode impulser.

Jeg skal dog her, hvor jeg kun har en kort bemærkning, spørge om tallet på 11 pct. af offentlige udgifter, der går til administration. Jeg kender et andet tal, nemlig 6 pct., men det kommer an på, hvordan man regner. En rektor på en skole, som måske i mange år af sit liv har været en fortrinlig lærer, er han nu overgået at være administrator, og går hans gage nu til administrationen? Hører en oversygeplejerske eller lignende eller en økonoma ved et hospital eller et plejehjemskøkken så til administrationen? Nej, de er helt nødvendige led for, at det overhovedet er muligt at pleje og undervise osv.

Men selv hvis vi lagde tallet 11 pct. til grund – igen hævder jeg, at det er et spørgsmål om, hvordan man stiller tingene op og opfatter dem,

og det er i hvert fald ikke et entydigt tal – hvor meget kan der så spares eller nedskæres på de 11 pct.? Det kan da kun være yderlige ting, og det er altså ikke dér, milliardgevinsterne ligger.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Jeg vil gerne understrege, at de 80.000 stillinger ikke omfatter f.eks. det administrative arbejde, som rektorer og andre udfører. Det er centraladministrationen, det er amtsforvaltningerne, og det er rådhusene, som når op på et tal i den størrelsesorden, og det er dér, jeg hævder, at man ved moderne teknologi, bedre efteruddannelse og en bedre måde at tilrettelægge arbejdet på faktisk kan spare en række ressourcer gradvis igennem en årrække. Og at spare nogle af de 80.000, det er dog også værd at tage med.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg synes nu nok, den diskussion skal have en enkelt bemærkning med omkring administrationen i det offentlige. Det er jo rigtigt, som hr. Arne Melchior er inde på, man kan regne administrationen ud på forskellig måde, men uanset hvordan man regner, så må man konstatere, at den danske offentlige sektor i forhold til, hvordan det har været før i tiden, og i forhold til, hvordan det er i andre lande, er overordentlig veldrevet. Det er i hvert fald en uomgængelig pointe. Det var meget interessant at studere Forum for Industriel Udviklingsanalyse af dansk offentlig sektor sammenlignet med vesttysk og hollandsk, der konstaterer, at vi egentlig gør det ganske udmærket.

Jeg tror ikke, man kan finde en hel masse mennesker, som kan fjernes fra administrationen; men det betyder ikke, at man ikke skal gøre alt, hvad man kan for at udnytte ny teknologi – det er vi jo alle sammen helt enige om – og det betyder ikke, man ikke skal gøre alt, hvad man kan for at forenkle reglerne.

For det at forenkle reglerne, at fjerne noget fra stakken af de 17.000 cirkulærer og anordninger og henstillinger og hyrdebrev, og hvad der ellers er, er jo ikke så meget et spørgsmål om, at der så kan undværes nogle få hundrede mennesker til at sidde og sende dem ud, men det er et spørgsmål om, at arbejdet for de mange, der står ude i første linie og leverer service-

[Lykketoft]

ydelser til borgerne, bliver nemmere. Hverdagen for dem bliver nemmere, og derved bliver hverdagen for borgerne også nemmere. Derfor skal vi være dybt optaget af dette.

Men vi skal lade være med at bilde hinanden ind, at det betyder, at der er en hel masse papir-nussere et eller andet sted i systemet, som vi bare kan fjerne; det er ikke det, der er pointen i denne diskussion. Dét synes jeg hr. Arne Melchior pegede på noget rigtigt.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Tak for svaret fra hr. Peter Brixtofte. Det kan godt være, der kan komme overensstemmelse mellem vore tal. Jeg forstår, at de 11 pct., altså de 80.000, er antallet af personer, men det er ikke i modstrid med min oplysning om, at det er 6 pct. af de offentlige udgifter.

Dertil må jeg sige, at enten vi ser på antallet af personer eller på andelen af udgifterne, så er det altså ikke noget, der kan nedskæres drastisk. Jeg kvitterer med tak for, at hr. Peter Brixtofte sagde, at selvfølgelig skal vi da bruge moderne teknologi og videreuddannelse, og det skal ske gradvis, men hvor længe er det siden, at vi fra samme kant hørte noget om 10.000 ned om året ud af 80.000? Jeg skal slet ikke tale om Fremskridtspartiets overbud.

Kan man i øvrigt drive skattevæsen og vejvæsen osv. uden at lave lønningsregnskaber og andre regnskaber, altså administrere det? Lad dog være med at lægge ordet administration for had. Også dette hus har jo en ganske gevaldig administration, for ellers kunne vi ikke fungere; så det er ingen skam for folk at administrere, bare de gør det godt.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Jeg synes, der er brug for en saglig debat om den offentlige sektor i Danmark, for jeg tror egentlig, at de fleste partier er enige om, at vi ikke ønsker at bruge flere penge end højst nødvendigt. Jeg har jo netop sagt, at det kun er 11 pct. – man kan også sige, det er også 11 pct. – af det samlede offentlige personale, som beskæftiger sig med administration, og jeg siger, at her er i hvert fald et område, hvor man kan gøre tingene anderledes og få færre ansatte. Lad os så i fællesskab prøve at finde ud af, hvordan vi kan gøre dét.

At der så også inden for andre områder er muligheder for at omdisponere ved at se på: Hvad vil vi, hvordan fører vi den bedste familiepolitik, er det ved døgnanbringelser, eller er det ved, at man går ind og støtter familierne, inden problemerne opstår? Er det ikke den rigtige politik at have hjemmehjælpere og døgnpleje til de ældre, så de kan blive i deres hjem længst muligt og vi undgår de dyre plejehjemspladser? Det er bare eksempler på, at man faktisk kan gøre tingene både billigere og bedre for folk.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Meget af det, der er blevet sagt i de sidste ordvekslinger, er fælles stof, som vi er enige om; men når hr. Peter Brixtofte efterlyser en saglig diskussion, så vil jeg opfordre dybt og inderligt til at tage den melding tilbage i Venstres gruppe, for det største problem i forbindelse med at have en saglig diskussion om den offentlige sektor her i landet er – og det har det i øvrigt været en årrække nu – Venstre. Det er Venstres gruppe, og det er Venstres politikeres mærkværdige påstande ude i landskabet om, hvor meget man kan hugge ned på den offentlige sektor, uden at det gør skade. Det er alle de dér vrangforestillinger, man bruger i den politiske debat for at tækkes Fremskridtspartiets vælgere og få stemmer fra dem. Det er det, der er hindringen for, at vi – også herinde – kan få den saglige debat om en harmonisk udvikling af den offentlige sektor, som vi alle sammen burde være dybt interesserede i.

Jeg synes ikke, at der i det, hr. Peter Brixtofte har sagt i dag, er noget meget foruroligende, men jeg vil dog sige, at vejen til at nå til en billigere offentlig sektor og lavere skattetryk ikke efter vores opfattelse er snuptagsløsninger, hvor man bare skubber tingene foran sig, f.eks. ved at sælge aktiverne og leje dem igen, eller hvad der ellers har været på markedet af snuptagsløsninger. Det tror vi ikke bidrager til vari-ge besparelser og til en velfungerende offentlig sektor i det lange løb.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi går tilbage til ordførerrækken.

Gert Petersen (SF):

Det forekommer mig umuligt at gå ind i denne debat, uden at man også beskæftiger sig med de truende udsigter til, at en ødelæggende krig kan bryde ud i løbet af ganske få dage, ganske vist ikke en verdenskrig, men en krig, der i store områder vil medføre forfærdelige menneskelige ødelæggelser og få økonomiske, økologiske og politiske følger i hele verden af katastrofalt omfang. Jeg skal senere komme tilbage til det spørgsmål.

Men naturligvis må vi her primært beskæftige os med situationen, som den ser ud efter valget. Vi oplevede den laveste valgdeltagelse i mange år, og det forstår man så godt. Det var det tredje folketingsvalg på tre og et halvt år – det siger noget om regeringens ustabilitet. Valget blev udskrevet efter meldinger herindefra om, at regeringen kun manglede 2 pct., som man sagde, i at have flertal for sine forslag, så man manglede kun 2 pct. i at blive enige. Når man udskriver valg på det grundlag, så får vælgerne et indtryk af en utrolig letfærdighed i omgangen med det privilegium, statsministeren har til at udskrive valg.

Det er uforståeligt for befolkningen, og det sættes så i relief af, at begrundelsen for at udskrive valg allerede den 12. december 1990 var, at det hele hastede, man skulle jo kunne nå at trykke de nye skattekort inden den 1. januar, hvis forslaget om skattelettelse blev godkendt af vælgerne. Det var i forvejen helt umuligt og aldeles utroværdigt. Og nu kan vi så konstatere, at Folketinget er mere forsinket end nogen sinde. Ikke engang en finanslov har vi – hvad vil regeringen for resten gøre, hvis dens forslag til finanslov bliver forkastet, vil den så udskrive valg?

Hvis den politiske adfærd efter valget fortsætter, som den er begyndt, ja, så bliver valgdeltagelsen måske endnu ringere næste gang. De 2 pct.s forskel, der var før valget, eksisterer ikke længere, nu er der en kolossal forskel. Det skyldes primært, at Socialdemokratiet erkender, at de var for letsindige under forhandlingerne før valget og altså også under valgkampen, og det kan være sandt nok, men det burde de have fortalt vælgerne, mens tid var, i stedet for at give løfter om skattelettelse, som de så ikke vil indfri. Vi synes i SF, at det var forkerte løfter, man gav, men det er ikke det, det drejer sig om lige her og nu.

Endnu værre er dog statsministerens adfærd. Valgresultatet var en sådan styrkelse af oppositionen, at allerede det burde have fået statsministeren til at gå af og åbne op for regeringsforhandlinger. Oven i det hele fik så valget det ene regeringsparti til at forlade regeringen – i gamle dage ville man have sagt, at regeringen var sprængt – og det havde været en ekstra begrundelse for forhandlinger om den nye regering. Hvad gør statsministeren? Han fortsætter, som om intet var hændt med en beskåret regering.

Jeg vil ikke anklage statsministeren for at handle i strid med grundloven, men han går til den yderste kant med at udnytte princippet om negativ parlamentarisme. Det princip indebærer, at han ikke skal bygge på et flertal, men at han ikke må have et flertal imod sig, når det drejer sig om finansloven og når det drejer sig om tillidsafstemninger. Om så samtlige øvrige regeringsforslag bliver forkastet, behøver statsministeren ikke at gå af, men han har naturligvis hele tiden muligheden for at udskrive valg. I almindelighed fungerer dette princip om negativ parlamentarisme. Det giver smidighed, som har muliggjort mindretalsregeringer i snart atten år, men her er det forvandlet til en karikatur. Statsministeren må imødesee alternative flertal mod regeringen på en stribe områder, og det vil sige, at regeringens forslag enten stemmes ned, eller at de undervejs forvandles til ukendelighed i forhold til, hvad regeringen havde ønsket.

Jamen hvorfor så klæbe til taburetterne? Hvorfor være forretningsministerium for alternative flertal? Af to grunde: Ved at kontrollere administrationen kan regeringen alligevel præge de beslutninger, der tages mod dens egen vilje. Og statsministeren kan – det er den anden grund – hele tiden afvente en taktisk situation, der giver ham chancer – tror han da – og så udskrive valg med risiko for, at han forregner sig, som det så ofte er sket.

Men jeg tror da også, at den første grund er den vigtigste. Folketinget vedtager f.eks. en flygtningelov, og den administreres så af justitsministeren, som det passer justitsministeren, i strid med Folketingets vedtagelse, i strid med loven. Jeg håber og tror faktisk, at en så grov forvridding af loven er usædvanlig, men hvis det ikke havde været for en meget vågen ombudsmand, så var regeringen da sluppet godt fra, hvad der i virkeligheden var en skan-

[Gert Petersen]

daløs adfærd, som nu er afsløret. Eller tænk på den kreative bogføring i Skatteministeriet – ikke af samme størrelse som tamilsagen, men der er jo mange grader. Beherskelsen af administrationen giver den borgerlige højrelejr nogle trumfkort, som den krampagtigt holder fast i, og derfor fik vi trods valgets udfald ikke nogen dronningerunde.

Jeg håber og tror, at vi får det alligevel i overskuelig fremtid. Selv om statsministeren nok ville vinde en tillidsafstemning her og nu, så tvivler jeg på, at han vil gøre det om nogle måneder, når alternative flertal har måttet påtvinge ham deres politik på en række områder. Det vil mere og mere blive oplevet som en uholdbar situation, og jeg tvivler på, at statsministeren, når der er gået nogen tid, vil kunne overleve en tillidsafstemning. Hvad enten han så går af uden at udskrive valg eller han udskriver valg, vil det – og det er jeg 100 pct. overbevist om – ende med en dronningerunde og en helt ny regering. Og det trænger vi til. Jeg ved godt, at der er nogle i dette samfund, der er blevet forgyldt i de forløbne otte år, men for hundredtusinder af mennesker har disse år været et mareridt. I social henseende er Danmark trukket mere og mere skævt. De små 300.000 arbejdsløse er på samme tid en ulykke og et symptom, et symptom på en social deroute i hele samfundet, for det samlede tal på dem, der er skubbet ud af arbejdslivet, er mindst dobbelt så stort, og andre hundredtusinder er ramt af nedskæringer, brugerbetaling og privatiseringer.

Alt sammen fordi de to partier, der nu er ladt tilbage i statsministerens regering, lider under den fikse idé, at arbejdsløshed og social nedtur skyldes dovenskab eller manglende lyst til at tage fat og mangel på initiativ, og derfor skal de dårligst stillede straffes og de bedre stillede belønnes. Det er på tide at få sat en stopper for denne politik, og det kan vi gøre for alvor, når vi får denne regering udskiftet.

I SF havde vi gerne set en socialdemokratisk mindretsregering. Den ville have haft langt flere mandater bag sig end KV-regeringen, og selv om den måtte manøvrere i et Folketing med borgerligt flertal, ville den kunne rette op på mange misforhold. Fra SF's side havde vi været indstillet på et positivt samarbejde med den.

Der tales så meget om flertalsregeringer, men det er da ikke ligegyldigt hvilke flertal. Under

valgkampen fablede nogle socialdemokrater om SK-regering, mon de ikke er blevet klogere? Når man nu oplever statsministerens og regeringens fremfærd, mon de så ikke er blevet klogere? Sådant en konstellation måtte jo enten forpligte sig på delvis videreførelse af konservativ politik, eller den ville være blevet totalt handlingslammet, i begge tilfælde med et elendigt resultat.

De Radikales udtræden af regeringen har med rette vakt opmærksomhed, ikke mindst på baggrund af det 11-punkts-program, som de udsendte i valgkampens seneste fase. Bortset fra ét punkt, støtte til den såkaldte helhedsløsning, var vi i Socialistisk Folkeparti enige med De Radikale i alle de øvrige 10 punkter, ja, hvis ophavsretsloven gjaldt i politik, så ville De Radikale få en retssag på halsen fra SF. Vi var 100 pct. enige i dem, vi kunne genkende alle disse 10 punkter. Så selv om vi på ingen måde har opgivet håbet om engang at få et flertal af SF og Socialdemokratiet og i givet fald vil anse det for at være regeringsgrundlaget, er denne radikale vending alligevel så påfaldende, at jeg synes, at en flertalsregering af S, SF og Det Radikale Venstre bør kunne tænkes som afløser af den smalle KV-mindretsregering, når vi kommer af med den.

Men forløbig skal vi altså leve med den. Jeg kan love saglig opposition som altid, vi tager stilling til sagerne enkeltvis ud fra vore egne principper, men jeg kan ikke love generelt samarbejde, tværtimod. Vi vil fra SF gøre vores yderste for at bruge alternative flertal til at fremme en grøn politik og en socialt orienteret politik.

Vor finanspolitiske ordfører vil om lidt gå ind på de konkrete tiltag, vi lægger vægt på, jeg skal her nøjes med at pege på et enkelt, nemlig militæruddgifterne. Der er ingen grund til at forvente, at forbundskansler Kohl vil starte et panservognsangreb op gennem Slesvig-Holsten, eller at præsident Walesa vil sende landgangsflåter af sted fra Polen mod Sjælland, men det er faktisk, hvad dansk forsvar har brugt og bruger milliarder af kroner på at forberede sig på. Derfor må tiden være inde til milliardnedskæringer på disse områder, og disse sparede midler kan så bruges til et andet og nødvendigt forsvar, nemlig forsvaret for miljøet. I denne og andre sager er det vores håb, at det vil være muligt at ændre dansk politik allerede under den siddende regering.

[Gert Petersen]

Til slut nogle ord om situationen i Mellem-østen. Fra SF's side vil vi indtrængende advare mod en krig. Vi deler fuldt ud den opfattelse, at Saddam Hussein er en aggressor, der skal tvinges til at opgive Kuwait. Derfor har vi uden forbehold støttet handelsblokaden mod Irak. Den skal have tid til at virke mindst et år eller halvandet, men USA's præsident har haft så travlt, at han efter kun et halvt år vil opgive handelsblokaden og i stedet starte en altødelæggende krig. Det er indlysende, at omkostningerne her på ingen måde kan stå mål med det, der »vindes«. Hvorfor så satse på krig?

Politikens chefredaktør, Pundik, har skrevet, at hvis det var saftvand, der skjulte sig i sandet dernede, så havde vi ikke hørt krigstruslerne, og det skal nok passe. Men det er desværre olie, der findes dernede, og den er åbenbart mange menneskeliv værd både for præsident Bush og for præsident Hussein.

Men når vi, der er imod aggressionen, råder over fredelige midler til at drive Hussein ud af Kuwait, så synes jeg, at vi skarpt må vende os mod det krigeriske hastværk, og det mener vi i SF at Folketinget må udtale sig imod. Det har intet at gøre med at svække presset på aggressoren, men presset skal og kan udøves med fredelige midler.

Under debatten er der advaret imod en kobling, der indebærer, at man køber sig til en tilbagetrækning, og i den forbindelse har det palæstinensiske spørgsmål været nævnt. Vi er også imod en kobling; det ene problems løsning må ikke gøres afhængig af det andet. Efter vores mening skal Israel-Palæstina-spørgsmålet løses uden hensyn til Irak og Kuwait gennem en fredskonference; men den har for længst været ønsket af de fleste stater, og derfor synes vi, det er rigtigt at bekræfte dette ønske om, at en sådan konference skal holdes, ikke af hensyn til Hussein, men af hensyn til palæstinerne og den arabiske verden i det hele taget.

For at tilkendegive disse synspunkter vil jeg stille følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget udtaler sin fulde støtte til FN's forsøg på med en effektiv sanktionspolitik at tvinge Irak ud af Kuwait og genindsætte Kuwaits lovlige regering.

Folketinget advarer indtrængende mod, at sanktionspolitikken nu kastes til side, og at der indledes en storkrig i Den Persiske Golf med de uoverskuelige følger, det vil indebære.

Folketinget opfordrer regeringen til – uden at afvente udfaldet af konflikten mellem Irak og Kuwait – aktivt at arbejde for en omgående indkaldelse af en konference til løsning af det israelsk-palæstinensiske problem.

Konferencen skal afholdes på basis af FN's resolutioner og med det formål – gennem gensidig anerkendelse – at få stadfæstet både det israelske og det palæstinensiske folks ret til national selvbestemmelse og en varig fred.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 1).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Jes Lunde (SF):

Det Økonomiske Råd, EF og OECD er alle enige om, at det ser dårligt ud for dansk økonomi i den kommende tid. Betalingsbalancen er i bedring, men prisen er en uhyggelig stigning i arbejdsløsheden, og alle forudsiger, at vi kan risikere en rekord på det område inden for det kommende år. Regeringen er med sin økonomiske oversigt helt alene om optimismen, alle andre spår svære tider.

Derfor er det efter SF's opfattelse helt afgørende, at alle sejl nu sættes til for at nedbringe arbejdsløsheden. Vi har i november 1990 fremsat vore ændringsforslag til finansloven for 1991, hvor vi har vist, hvordan man på et økonomisk ansvarligt grundlag kan nedbringe arbejdsløsheden med 45.000-50.000 i løbet af det nærmeste år, hvis den politiske vilje er til stede. I den sammenhæng er det deprimerende, at vi skal forsætte med en regering ledet af de mennesker, der har været med til at øge arbejdsløsheden fra 220.000 til 280.000 i løbet af de sidste 4 år, men det synes jo af sære årsager at være vilkårene, i det mindste i nogle måneder endnu.

SF vil naturligvis genfremsætte sine forslag til finansloven nu, da vi igen efter valget skal i gang med at behandle den. Siden vi sidst så et udspil til finanslov fra finansministeren, er der sket det glædelige, at der er indarbejdet 17.000 nye uddannelsespladser, og dem kan SF naturligvis støtte. Men det er meget ærgerligt og helt uacceptabelt, at regeringen stadig fastholder, at disse uddannelsespladser skal anses som gids-

[Jes Lunde]

ler i et spil om besparelser på arbejdsløshedsdagpengene.

Jeg har forstået, at regeringen vil foreslå uddannelsespladserne fjernet fra finansloven igen, hvis man ikke får et flertal for besparelser på dagpengeområdet. Vi i SF vil appellere til et flertal i Folketinget om at forhindre dette, og vi tror også på, at vi har rimelig gode muligheder for at finde et flertal for det.

Næsten alle partier erkender jo, at det er langt mere fornuftigt at investere i uddannelse og kvalificering af arbejdskraften, både alment og erhvervsmæssigt, end at bruge pengene på passiv forsørgelse. Derfor bør KV-regeringen også opgive sit spil med de lediges fremtid. Der er nemlig brug for at gøre alt, hvad der er menneskeligt muligt, for at nedbringe arbejdsløsheden, og hvis vi skal tro statsministerens nytårstale, så er han enig i at sætte dette emne øverst på dagsordenen. Så lad os stoppe spilfægterierne og komme i gang med det. SF er parat.

Efter SF's opfattelse er det muligt at etablere 35.000 nye uddannelsespladser ved at satse på en udbygget kapacitet over hele Vesten – lige fra uddannelse af ufaglærte og efteruddannelse af faglærte til de videregående uddannelser og BFU-ordningerne. Det vil umiddelbart reducere arbejdsløsheden meget betydeligt.

Der kan på samme måde gøres en helt umiddelbar indsats imod arbejdsløsheden i byggefagene. Her er det let at skrue op for aktivitetsniveauet, og der er jo et kolossalt behov for byfornyelse, 400.000 boliger er uden eget bad og toilet; det er oplagt at benytte de ledige ressourcer til at rette op på boligforholdene. Også kvoterne for almennyttigt byggeri er der god fornuft i at sætte op, og der kan skabes 5.000-10.000 nye arbejdspladser i byggefagene ved helt nødvendige satsninger. Også en bedre fordeling af arbejdet vil helt umiddelbart kunne nedbringe arbejdsløsheden; afspadsering af overarbejde vil f.eks. kunne give i titusindvis af nye job.

På lidt længere sigt er det især forskning, udvikling og målrettet erhvervspolitik, der må styrkes. Den forrige regering har af helt uforståelige grunde udsultet den fremadrettede politik. Efter SF's opfattelse bør der satses kraftigt på en række virkemidler lige fra iværksættercentre og handelshuse til systemeksport og udviklingskontrakter. Forslaget til finanslov bærer præg af, at regeringen er begyndt at give sig en smule på disse områder, og det hilser vi vel

kommen, men der skal betydelig mere fart på udviklingen, hvis vi skal kunne hamle op med arbejdsløsheden.

Målsætningen er at skabe en grøn og bæredygtig vækst, så vi kan få øget beskæftigelsen i de valutaindtjenende erhverv, uden at det går ud over de helt nødvendige hensyn til Brundtlandrapporten og lignende målsætninger. Hvis et flertal på disse områder vil være med til at tage et livtag med arbejdsløsheden, kan vi komme langt, uanset om det bliver med eller mod regeringen.

Vi har ingen tiltro til regeringens planer om, at skattelettelser i sig selv skulle have nogen stor effekt, men vi vil derimod gerne være med til at tage hul på en skattereform, der kan gavne beskæftigelsen ved at beskatte fiduser og spekulationsgevinster hårdere og arbejdskraften mindre.

KV-regeringens udspil på det skattepolitiske område er som før valget stadig lempelser i 6 pct.-skatten. Det sker ikke på nær det samme asociale niveau som tidligere, ambitionerne er blevet kølnet, men tankegangen er den samme. Nu har man bare kopieret et gammelt socialdemokratisk beslutningsforslag i håb om at få det igennem.

Udsigten til, at det lykkes, er ringe, og derfor kan vi lige så godt benytte denne debat til at begynde at sondere alternativerne. SF foreslår, at vi i stedet for indfører en differentieret moms og nedsætter momsen på basale fødevarer i det omfang, der er penge til det. Når jeg tager det sidste forbehold, skyldes det, at vi prioriterer bekæmpelsen af arbejdsløsheden højest.

En hel del mere råderum i diskussionen om skatteomlægninger får vi imidlertid, hvis vi kan finde et flertal for at lægge betydelig mere vægt på forureningsafgifter. Når et samfund skal finde sine indtægtskilder, er det oplagt at se på de områder, hvor markedsøkonomien trænger til en styrende indsats for at løse problemerne; og den truende drivhuseffekt, hvor afbrændingen af fossile brændstoffer sender så meget CO₂ – altså kultveilte – ud i atmosfæren, at Jorden bliver til et drivhus med uoverskuelige økologiske konsekvenser, er et klart eksempel på et område, hvor vi som politikere må gribe styrende ind. Det er tvingende nødvendigt at få indført en CO₂-afgift, jo før jo bedre, og vi er i SF meget glade for at kunne konstatere, at der i det nye Folketing er et flertal bestående af S, SF og De

[Jes Lunde]

Radikale, der er rede til handling. Det manglede da også bare efter de vægtige internationale rapporter i sagen.

I regeringens forslag til finanslov er der mange enkeltforslag, vi kan støtte: flere uddannelsespladser, større erhvervsindsats, nedsat a-kassekontingent, forhøjet børnecheck – og omvendt også nogle af besparelsesforslagene, hvis vi kan få en rimelig indflydelse på deres udformning. Men vi vil også i høj grad være optaget af at finde alternative flertal uden om regeringen for at skaffe politiske resultater på de områder, hvor regeringen ikke er til at bevæge, alternative flertal, der kan sørge for en mere grøn og en mere socialt afbalanceret politik.

Jeg røber ingen hemmeligheder ved at sige, at SF ønsker KV-regeringen et kort liv. Vi tror på, at der kan findes et fast flertal bag en betydelig mere reformvenlig politik, når regeringen er færdig med at spærre på ministertaburetterne. Og derfor er det vores hensigt at stemme imod finansloven ved tredjebehandlingen for at markere denne holdning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi har en række korte bemærkninger. Først hr. Svend Auken.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Når jeg tager ordet, er det for at gøre en bemærkning til hr. Gert Petersen vedrørende hans dagsordensforslag. Jeg er meget enig i de ting, han har sagt om faren for en krig ved Golfen og behovet for at gøre alt, hvad der er menneskeligt muligt, for at undgå en krigskatastrofe.

Imidlertid er der en række problemer, så vidt jeg kan se det, ved formuleringerne i teksten til dagsordenen, og da jeg tror, det er meget vigtigt, at vi i givet fald finder frem til en dagsorden, som alle partier – eller så godt som alle partier – i Folketinget kan stå bag, vil jeg og Socialdemokratiet arbejde på at udforme en sådan formulering med det sigte, at vi kan finde en dagsordenstekst, som kan samle hele Folketinget om et ønske om at støtte alle diplomatiske initiativer for at undgå konflikten i Golfen.

Efter at have sagt dette vil jeg gerne sige, at hr. Gert Petersen var inde på nogle samtidshistoriske betragtninger om forhandlingerne på Marienborg og det, der er sket efter valget. Jeg

vil gerne til hr. Gert Petersens oplysning sige, at det, der var problemet på Marienborg, fortsat er problemet mellem regeringen og Socialdemokratiet, når vi taler om skatteomlægninger og om skattesænkninger, nemlig hvem der skal betale. Pengene kommer ikke ud af den blå luft – hvor skal pengene komme fra?

Og så den samfundsøkonomiske sammenhæng. Det var problemet dengang, og det er stadig problemet. Men jeg vil sige, at det, der er det nye i forhold til forhandlingssituationen dengang, er, at Socialdemokratiets synspunkt om, at skatteomlægninger er et mindre problem end arbejdsløshed osv., er blevet bestyrket af vælgerens afgørelse den 12. december.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Man kan ikke på to minutter tage fat på en debat om risikoen ved krig og risikoen ved ikke krig, men jeg har et direkte spørgsmål til hr. Gert Petersen. Jeg opfattede, at han fik sagt: »Også vi« – det må altså være SF – »er imod en kobling.«

Hvad er denne dagsorden, hr. Gert Petersen, andet end en kobling? Den kan ikke læses med eller uden pudsede briller på nogen anden måde, end at det er en kobling mellem det eksisterende, det foreliggende, det aktuelle problem og en række andre også vigtige problemer. Så enten må hr. Gert Petersen trække dagsordenen tilbage, eller også må han trække udtalelsen om, at SF er imod kobling, tilbage. Begge dele kan ikke fastholdes.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Det, der kalder mig herop, er hr. Gert Petersens dagsorden, som jeg ikke kan læse anderledes end en kobling af det, vi har oplevet med Iraks invasion, og andre spørgsmål i Mellemøsten, og derfor kan jeg ikke se rettere, end at den svækker den massive indsats, som vi er enige om, mod Saddam Hussein. At vi arbejder på en bred dagsorden, som bakker op om alle initiativer for at undgå en krig, sådan som det er kommet til udtryk gennem FN, det er helt fint, men denne form for kobling finder jeg ikke rigtig.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Det drejer sig også om hr. Gert Petersens dagsordensforslag og hans begrundelse for dagsordensforslaget, og dér bemærkede jeg, at hr. Gert Petersen overså eller undgik at nævne en afgørende faktor i hele denne konflikt, nemlig at FN's Sikkerhedsråd har sat en frist – endda i bred enighed – for Iraks tilbagetrækning fra Kuwait netop for at presse Irak til at ophøre med sin ulovlige og brutale besættelse af Kuwait. Derfor gælder det om at holde fast ved denne FN-politik og styrke FN-politikken til at presse Irak ud af Kuwait og ikke gøre noget, der kan svække FN-presset.

Jeg er enig i de bemærkninger, som hr. Arne Melchior og hr. Kofod-Svendsen kom med, at det vil være meget uheldigt med en kobling på dette område. Israel-Palæstina-konflikten er vi alle optaget af. Vi er alle optaget af, at både det israelske folks ret og palæstinenserens ret bliver respekteret, men det skal ikke med i en dagsorden vedrørende konflikten i Golfen. Derfor er jeg glad for, at hr. Svend Auken vil gå ind i denne debat med en formulering, som vi forhåbentlig alle kan nå til enighed om.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil gerne på Det Radikale Venstres vegne tilslutte mig hr. Svend Aukens forslag om at bestræbe sig på at finde en tekst til en dagsorden, som de fleste partier i Folketinget kan tilslutte sig.

Så vil jeg gerne komme med en enkelt lidt ironisk kommentar til hr. Gert Petersens opfordringer, vil jeg kalde det, til Det Radikale Venstre om at indgå i et tæt samarbejde med SF og sige, at det med ophavsretten noterer jeg mig så med lidt undren, idet punkt 2 i vores pressemeddelelse fra valgkampen jo lyder: »Gennemførelse af grundloven for miljøet«. Så vidt jeg husker, var SF utrolig kritisk over for den daværende miljøministers grundlove, men jeg noterer nu, at der er fri bane, og at vi har SF's støtte til dette punkt.

Men det interessante i hr. Gert Petersens afsnit om dette emne var netop, at hr. Gert Petersen undsiger punkt 1 i Det Radikale Venstres såkaldte ellevepunktsprogram, nemlig helhedsløsningen. Det er netop det, der er proble-

met, når vi taler om samarbejde mellem SF og De Radikale, fordi helhedsløsningen beskriver en sammenhængende økonomisk tankegang, som SF ikke kan støtte, og derfor er det egentlig ikke så interessant, at SF og Det Radikale Venstre kan blive enige om at fastholde f.eks. måltallene for vandmiljøplanen.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal blot, for at der ikke er nogen tvivl om, hvor Fremskridtspartiet står, på Fremskridtspartiets vegne afvise SF's dagsorden, som var ualmindelig dårligt formuleret på et dårligt tidspunkt. Lad os se, om der kommer en dagsorden, som alle Folketingets partier kan stå bag. Det er da muligt, men det er altså faktisk Fremskridtspartiets overbevisning, at uanset hvilke dagsordener vi vedtager her i Folketinget, hjælper det vist ikke meget på den ulykkelige situation, der er i Mellemøsten.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Mange af spørgsmålene vedrørende den foreslåede dagsorden udspringer jo i virkeligheden af det problem, om man mener, at en krig indledt den 15. januar er den under de givne omstændigheder rigtigste løsning. Det er sådan, problemet stiller sig. Sådan som USA har valgt at tolke FN-resolutionen – det er kommet helt tydeligt frem igennem masser af udtalelser i de sidste dage – så vil USA og deres allierede Saudi-Arabien m.v. indlede et militært angreb umiddelbart efter den 15. januar. Hvis de ikke gør det, vil de stå for hele verden som nogle pæpirtigre, hvis ord man ikke kan tage alvorligt. Derfor er vi i den situation, at medmindre Hussein rømmer Kuwait nu, så indledes det angreb. Så er det, man spørger: Er det virkelig den rigtigste løsning under de givne omstændigheder? For et halvt år siden proklamerede FN handelssanktioner over for Irak – udmærket, glimrende. Efter vores mening ville det dreje sig om at skærpe overholdelsen af disse handelssanktioner. I den amerikanske Kongres har eksperter – oven i købet tidligere generalstabschefer, men de er jo alle sammen afgået, de er alle sammen forhenværende, så bliver de så kloge bagefter – oplyst, at der skal mindst et år til halvandet til, før man kan afgøre, om sådan

[Gert Petersen]

ne sanktioner virker, men man har så travlt nu. Det hele er kørt derhen, at der pr. den 15. eller 16. januar skal indledes en storkrig. Er det under de givne omstændigheder den bedste løsning? Det mener hr. Kofod-Svendsen åbenbart, det mener hr. Arne Melchior åbenbart, siden de vender sig imod en advarsel mod en sådan politik.

Hvad angår spørgsmålet om kobling, vil jeg sige, at dette dagsordensforslag er ikke udtryk for en kobling. Afholdelsen af en Palæstina-Israël-konference er ikke noget, som er forudsætningen for, at Hussein trækker sig tilbage. Det skal han under alle omstændigheder. Det siges udtrykkeligt i mit oplæg, og der siges også i dagsordensteksten: »uden at afvente udfaldet af konflikten mellem Irak og Kuwait«. Det er en gentagelse, kan man sige, af noget, som er blevet sagt mange gange, nemlig at der skal afholdes en sådan konference, og at man er indstillet på at afholde den. Er man ikke indstillet på at afholde en sådan konference? Det har vi da ellers hørt i FN, det har vi hørt fra mange forskellige sider, faktisk fra alle sider undtagen fra Israel. Israel er det eneste land, der er imod konferencen.

Så kan man spørge: Hvorfor skal man sige det i denne sammenhæng? Det skal man efter min mening, fordi den arabiske verden, var jeg lige ved at sige, bør kunne fastholdes i den alliance imod aggressoren, som så meget af den arabiske verden er med i, og det kan den kun, hvis den har en vis sikkerhed for, at man også interesserer sig for Palæstinaspørgsmålet.

Så er der endelig palæstinenserne selv. Jeg må sige, at jeg på det allerskarpeste tager afstand fra de udtalelser, som Arafat er kommet med om støtte til Irak, men jeg forstår uroen blandt palæstinenserne, der føler sig glemt og solgt, sådan som tingene ser ud i øjeblikket.

Derfor synes jeg, at det uden kobling, uden at gøre noget afhængigt af noget andet, er rigtigt at fastslå, at man arbejder for en sådan konference. Jeg kan ikke forstå, at man i stedet foretrækker konfrontationen, som efter min opfattelse med 99 pct.s sikkerhed ender med en katastrofe, men bevar mig vel, den kommer ikke til fysisk at gå ud over Danmark, det er jo ikke nogen verdenskrig, der truer, det er »kun« arabere, som bliver ramt. Nå ja, så er der selvfølgelig også nogle amerikanske soldater, det er beklageligt, men en verdenskrig er det i hvert fald ik-

ke, og det er måske en af grundene til, at man behandler sagen lovlig letfærdigt, synes jeg.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Spørgsmålet om krig eller fred i Golfen er et alt for alvorligt spørgsmål til, at vi kan tillade os at tale forbi hinanden nu, hvor det er gjort til et emne her i Folketingets åbningsdebat, i og med at SF har stillet et dagsordensforslag.

Der er mange ting i hr. Gert Petersens forklaringer på dagsordensforslaget, som regeringen er enig i: ønsket om at undgå krig, ønsket om at finde en fredelig løsning, som sikrer, at FN's resolutioner bliver overholdt til punkt og prikke, hvilket jo først og fremmest indebærer, at Irak trækker sig betingelsesløst ud af Kuwait – jamen alt det er vi enige om.

Hr. Gert Petersen har også nogle betragtninger om USA, som rummer en form for mistillid til USA's motiver og handlinger, det er regeringen ikke enig i.

Og så kommer dette spørgsmål om kobling til de andre problemer, man har i området. Dét må jeg sige til hr. Gert Petersen, at selv om jeg finder det meget seriøst og sympatisk at sige, at man ikke accepterer en kobling, så løber man nu en risiko for at blive misforstået, når man bringer dette emne ind i sit dagsordensforslag.

Jeg kan bekræfte over for hr. Gert Petersen, at det også er regeringens holdning, at vi ønsker en mellemøstlig fredskonference, hvor man kan drøfte det arabisk-israelske problem og det palæstinensiske problem. Det har været dansk politik i mange år, dér er vi enige med vore EF-partnere. Det er også fortsat EF's bestræbelse, men vi kan ikke acceptere, at det bliver bragt ind i billedet som en form for belønning til den irakiske hersker for at trække sig ud af Kuwait. Det ville dels gøre det vanskeligere at få løst disse problemer, dels ville det give ham en placering i den arabiske verden, som kan vise sig at give anledning til nye problemer i tiden, der kommer. Det er derfor, det er så vigtigt at modvirke de forsøg på en kobling, som så ihærdigt er gjort fra irakisk side her på det seneste, men hvor man ikke må glemme, at når Irak invaderede Kuwait, var det så sandelig ikke for palæstinenserens skyld.

Men vigtigt er det, nu da emnet er bragt på bane og der er fremsat et dagsordensforslag, at vi undersøger mulighederne for, at Folketinget i enighed giver udtryk for, at vi skal støtte alle

[Udenrigsministeren]

bestræbelserne for at finde en fredelig løsning, forudsat naturligvis at det netop fører til, at FN's resolutioner bliver opfyldt, og at Irak trækker sig betingelsesløst ud af Kuwait. Alle muligheder er jo ikke udtømt; her på det seneste har FN's generalsekretær erklæret sig rede til at tage et initiativ, det har vi sammen med andre nordiske lande været med til at presse på for at han ville tage, og det er meget glædeligt, at han tager det. Det siger sig selv, at han også skal have fuld dansk støtte til sine mæglingsbe- stræbelser, og jeg må forstå på de drøftelser og kontakter, der har været i formiddagens løb partierne imellem, og på hr. Svend Aukens be- mærkninger her, at det vil være muligt, at vi i enighed kan formulere os, så vi dels får frem- stillet som et klart dansk synspunkt, at vi øn- sker en fredelig løsning, at vi ønsker at være med til at udnytte alle muligheder, at vi specielt støtter FN's generalsekretærs initiativ, men at vi samtidig undgår at falde i den fælde, der hed- der at koble problemerne sammen. Jeg synes, det ville være glædeligt, hvis også SF ville være at finde bag et sådant dagsordensforslag, der kan samle alle.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg er enig med udenrigsministeren i, at dette spørgsmål om krig og fred er så vigtigt, at man ikke skal tale forbi hinanden, og jeg ville gerne udvide det med at sige, at jeg synes, spørgsmå- let om krig og fred er så vigtigt, at det ikke bur- de bruges som legetøj i en åbningsdebat, for det er det, der er sagen. Sagen er, at når SF i dag bringer dette spørgsmål ind, er det, fordi det er den eneste måde, man kan gøre sig interessant på, og dermed bliver det pludselig til en »hu hej vilde dyr-debat« her.

Men det, der egentlig kaldte mig herop, var hr. Gert Petersens afsluttende bemærkninger. Jeg synes, det var ualmindelig uforskammet at tillægge de partier, der mener, at vi skal stå bag FN's Sikkerhedsråds beslutninger, en racistisk holdning, for det var jo det, hr. Gert Petersen gjorde. Hr. Gert Petersen sagde, at det gjorde ikke så meget, at der var nogle partier, der støt- tede den holdning, som bl.a. hr. Arne Melchior og hr. Kofod-Svendsen og andre har givet ud- tryk for, for det var jo »kun« arabere, det gik ud over. Er det ikke at påstå, at de pågældende fol- ketingsmedlemmer er ligeglade med denne be-

folkningsgruppe og dermed racister? Jeg vil gerne sige til hr. Gert Petersen, at grunden til, at vi er nogle stykker, der ønsker, vi skal stå fast – og også stå fast på den 15. – er, at der er nogle, der har lært noget af tiden før anden verdens- krig. Der er altså nogle, der har lært noget af det dér med at lege med en diktator: man kan godt rejse til München og snakke-snakke, lige så vel som man kan rejse til Bagdad og snakke-snak- ke. Dengang solgte man Tjekkoslovakiet, og nu er der nogle, der måske vil sælge Israel i stedet for.

Det, det drejer sig om, er, at en diktator ikke bare skal tro, at når der er sat en grænse, så er det noget, man ikke behøver at tage særlig al- vorligt, for »de gør nu nok ikke noget allige- vel«. Og det gør de så heller ikke næste gang, næste gang og næste gang igen. Så kan hr. Gert Petersen sige, at vi skal have sanktioner, og hvad ved jeg. Hr. Gert Petersen glemmer, at da- toen er sat, og at den er sat af et bredt flertal i FN. Dermed er man tvunget til at stå fast på den for ikke at give Saddam Hussein indtrykket af, at det er helt ligegyldigt, hvad verdenssam- fundet mener. Det er altså ikke af racistiske grunde, at vi er nogle, der siger, at vi skal stå fast; det er faktisk, fordi vi ikke har lyst til at gentage spillet fra før anden verdenskrig.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Det er lidt ejendommeligt, at begrebet »stå fast« skal bruges, som hr. Duetoft netop brugte det, som om der er nogen her, der ikke vil stå fast, og så er der andre, der vil stå fast.

Vi står fast på de sanktioner, som FN har indført. Vi mener, at de sanktioner skal have tid til at virke. Og hvis man vil blande situationen fra før anden verdenskrig ind i billedet, skal jeg minde om, at i 1935, da Italien havde angrebet Abessinien, som det hed dengang, var der for- slag fremme, stærke forslag, om at gennemføre handelssanktioner imod Italien, først og frem- mest når der drejede sig om olie. Italien rådede ikke selv over olie, og forslaget faldt; det ville man ikke være med til. Jeg skal lade være at komme ind på det politiske dengang om, hvem der ikke ville være med til det, men i hvert fald: Der kunne ikke skabes flertal for det i de store lande og i Folkeforbundet. Hvis der havde kun- net det, hvis Italien var blevet ramt af sådanne sanktioner, var Italiens aggression imod Abes- sinien blevet bremset.

[Gert Petersen]

Selvfølgelig kan man igennem veltillæggede handelsblokader bremse en aggression. Det koster noget. Men det koster noget på pengepungen, selvfølgelig også for de lande, som er med i blokaden, de mister store indtægter, handelsindtægter. Det er så det offer, man må bringe, for at en sådan blokade kan slå igennem, mens derimod en krig vil få så uoverskuelige, elendige følger, at jeg ikke kan se, hvad der er vundet ved den. Og jeg tror, det er meget svært at overbevise nogen om det.

Må jeg lige sige, at udenrigsministeren sagde, der var en mistillid til USA i mit indlæg. Det er der til den amerikanske præsident, ikke nødvendigvis til USA, fordi nogle af de kritiske bemærkninger, jeg er kommet med her, sandelig også er kommet frem i USA og altså, som jeg sagde, fra tidligere generalstabschefer, fra senatorer osv. Det er ledelsen af politikken, som jeg er kritisk over for, og den kritik deles altså også af mange i USA.

Det, jeg kritiserer, er, at præsident Bush har valgt at tolke 15. januar-linjen, FN-resolutionen, som en regulær krigserklæring og lægge op til det, hvor man kunne fortsætte sanktionerne i lang tid endnu og så, hvis de ikke virker – men det kan man først afgøre om et år eller halvandet – eventuelt gribe til andre midler. På nuværende tidspunkt er det efter min mening helt vanvittigt.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Jeg finder det overraskende i betragtning af hr. Gert Petersens analytiske evner på det udenrigspolitiske område, at hr. Gert Petersen i sine indlæg ignorerer den kendsgerning, at FN's Sikkerhedsråd meget bredt har besluttet, at der efter den 15. januar kan tages magtmidler i brug over for Irak, hvis man ikke har bragt den ulovlige aggression over for og besættelse af Kuwait til ophør. Det er ikke en amerikansk politik, det er en bred FN-politik.

Og hr. Gert Petersen overser den kendsgerning, at der med denne Sikkerhedsrådsbeslutning er kommet noget nyt ind i FN-politikken, der er nemlig kommet det ind i den, at vi går tilbage til noget fundamentalt i FN-pagten, at verdenssamfundet i givet fald kan anvende magt imod en aggressor. Det er resultatet af den nye forståelse i verden, bl.a. i Øst-Vest-forholdet. Var FN nået til den erkendelse for mange

år siden, kunne en lang række ulykkelige konflikter være bragt til ophør langt tidligere, eller de var slet ikke startet.

Må jeg så afslutningsvis sige om koblingen – og så skal jeg ikke sige mere om det – at når hr. Gert Petersen bringer Palæstina-Israel-konflikten ind i denne debat, må man også erkende, at der er to andre store problemer i området, som hr. Gert Petersen jo slet ikke omtalte: Der er kurdernes store ulykke, og der er konflikten i Libanon. Det er også berettigede spørgsmål at beskæftige sig med, bare ikke i denne dagsorden.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Hr. Fischer glemmer forskellen mellem »kan« og »skal«. Det er da rigtigt, at der i FN-resolutionen står, at efter 15. januar kan alle magtmidler bringes i anvendelse. Men den udlægges helt åbenbart af den amerikanske præsident, med de udtalelser, der er kommet til presen, som han har fremsat offentligt, på den måde, at efter den 15. januar skal de militære magtmidler bringes i anvendelse. Der er en stor forskel.

I øvrigt er jeg ikke så imponeret af FN-resolutionen og den enighed, der er opnået. Når man tænker på Kina, som undlader at stemme, helt åbenbart for at slippe ud af de sanktioner, som Kina har været ramt af – ikke i kraft af FN, men i kraft af enkeltlandes beslutninger på grund af Tien-An-Men-massakren, er jeg ikke så imponeret af den enighed. Men under alle omstændigheder står der ikke, at der efter den 15. januar »skal« bruges militære magtmidler, der står kun, at der »kan«. Men USA's præsident – og jeg siger udtrykkelig præsident – har tolket det, som om der skal. Det synes jeg man skal vende sig imod.

Så vil jeg godt lige sige – det fik jeg ikke sagt før – at jeg lyttede med stor interesse til udenrigsministeren. Vi har igennem dagsordenen fremlagt vores syn. O.k., lad os så se, om intentionen – at advare på en eller anden måde mod en krig, opfordre til, at man arbejder videre på at smide Hussein ud af Kuwait med fredelige midler – kan udtrykkes på en anden måde. Jeg ser frem til, om der kan komme et sådant dagsordensforslag. Vi er ikke så farisæiske, at vi mener, det absolut skal være vores; men vi må så se, hvad der kommer, hvad det er, man brygger på i øjeblikket.

[Gert Petersen]

Under alle omstændigheder er jeg glad for, at vi har bidraget til at få denne sag bragt på dagsordenen. Der er kun meget få dage tilbage i det tidsskema, som desværre er blevet stillet så rigoristisk op fra amerikansk side. Men når jeg siger »fra amerikansk side«, så vil jeg sandelig også understrege Saddam Husseins hovedansvar. Jeg vil ikke på nogen måde udjævne, at det naturligvis er Saddam Hussein, der er aggressoren. Det, der bare er mit point, er, at aggressoren kan og skal fordrives med fredelige midler. Man skal gøre alt for at bruge fredelige midler, og vi har dem til disposition. Derfor er det forkert at bruge krigeriske midler på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg skal blot svare fru Marianne Jelved på den indenrigspolitiske del.

Jeg forstod, at det ikke var så interessant, at SF kunne støtte den altovervejende del af de punkter, De Radikale havde lagt frem i valgkampen, hvis ikke vi kunne støtte punkt 1, gennemførelsen af regeringens helhedsplan. Det er jo en blokering for et bredere samarbejde, for et formaliseret samarbejde, for et regeringssamarbejde, så længe helhedsplanen eksisterer.

Dertil vil jeg gerne sige fra SF's side, at den blokering kan jeg godt leve med, fordi helhedsplanen vel er væk om en uge. Når der har været første behandling af alle regeringens 22 lovforslag, så er den helhedsplan vel væk, og så kan vi vel komme i gang med at snakke politik. Og så tror jeg godt, vi kan finde ud af noget sammen, også i den økonomiske politik.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.03

Mødet genoptaget kl. 13.30

Forhandlingen genoptoges.

Pia Kjærsgaard (FP):

Det ville være synd at påstå, at statsministerens redegørelse den 27. december 1990 på no-

gen måde lagde op til uenighed med Socialdemokratiet eller indeholdt nogen som helst borgerlige visioner. Tværtimod var redegørelsen et eneste stort knæfald for Socialdemokratiet, og de vælgere, der ved folketingsvalget stemte på Venstre og De Konservative i håb om en borgerlig profil – vel i øvrigt også på CD – kan med god grund føle sig groft snydt.

Statsministeren konstaterede ganske rigtigt, at der fortsat er et ikkesocialistisk flertal i Folketinget, men hvad hjælper det med et ikkesocialistisk flertal, når kun et af partierne, nemlig Fremskridtspartiet, vil føre en ikkesocialistisk politik? De øvrige partier med Venstre og De Konservative i spidsen fortsætter desværre blot med at videreadministrere, hvad Socialdemokratiet i årevis har mishandlet det danske samfund med.

Når statsministeren mener, at de enorme problemer, Danmark står over for, kun kan løses i bredt samarbejde, så kan jeg blot konstatere, at det samarbejde ikke omfatter Fremskridtspartiet, for statsministeren har jo ikke engang taget kontakt til os, så vi i fællesskab kunne finde ud af, hvordan vores stemmer kan anvendes konstruktivt. Statsministeren har desværre på forhånd lagt sig fast på at føre den politik, Socialdemokratiet dikterer, og så i øvrigt leve fra dag til dag, mens tingene herhjemme forringes mere og mere.

Statsministeren mener ikke, at Danmark på nogen måde er i en nødtilstand. Hvad kan man så kalde den situation, hvor landet skylder over 500 mia. kr. væk og landets finansminister fremsætter et finanslovsforslag med 32 mia. kr. i nye underskud, penge, der skal forrentes hvert evig eneste år, penge, der skal betales tilbage af de kommende generationer? Man skulle tro, at en regering, der kalder sig borgerlig, anstændigvis i den situation ville forstå at sætte tæring efter næring med en finanslov, der i det mindste var i balance; men heller ikke det kan den handlingslammede regering tage sig sammen til.

At Fremskridtspartiet i forbindelse med valget pegede på, at hr. Poul Schlüter skulle fortsætte som statsminister, betyder jo altså ikke, at statsministeren skal tage Fremskridtspartiet som et automatisk støtteparti. For os var det et spørgsmål om at holde socialisterne væk fra regeringsmagten. Regeringen skal ikke regne med at kunne forhandle færdig med andre par-

[Pia Kjærsgaard]

tier og derefter forelægge Fremskridtspartiet resultatet som en urokkelig kendsgerning. Vi vil gerne være med til at stemme ikkesocialistiske forslag igennem i folketingsalen, men vi kræver altså den indflydelse, der står i rimeligt forhold til vores stemmetal.

Vi vil gerne stadig væk have gennemført reelle skattelettelser – ikke det, som KV-regeringen præsterer med nye udgifter til erhvervslivet med deraf følgende svækket konkurrenceevne og stigende arbejdsløshed.

Der er ærlig talt ikke meget at prale af, når regeringen foreslår afgiftslettelser på grænsehandelstunge varer for et beløb på kun 1 mia. kr. Om mindre end 2 år står Danmark i EF's indre marked, og det virker, som om regeringen endnu ikke har opdaget det. Der skal helt andre og stærke initiativer til, og disse initiativer vil betyde enten gigantiske besparelser i den offentlige sektor – hvad Fremskridtspartiet vil hilse meget velkommen – eller også skatteforhøjelser, og det bliver uden Fremskridtspartiet.

Skal jeg være helt ærlig, så er jeg bange for, at det i stedet bliver indkomstkatten, som får endnu et tryk opad. Fremskridtspartiet foreslår derfor til en start, at regeringen tager initiativ til, at kun 20.000 af de ca. 50.000 arbejdspladser, der årligt bliver ledige ved naturlig afgang i den offentlige sektor, besættes; dermed vil der uden at fyre en eneste offentligt ansat årligt kunne skæres ca. 30.000 arbejdspladser væk.

Inden valget var skattelettelser den store åbenbaring, og såvel regeringen som Socialdemokratiet lovede befolkningen, at det uanstændigt høje skattetryk ville blive formindsket. Og hvordan ser det så ud, når valget er overstået? Ja, vi har allerede hørt heroppefra, hvordan politikerne glemmer deres løfter efter en valgkamp; det er ærlig talt sørgeligt.

Regeringen har talt dydet, at man ønsker at fortsætte privatiseringerne, men hvis regeringen ønsker at privatisere sammen med Fremskridtspartiet – og det er jo noget, som Fremskridtspartiet meget gerne medvirker til – mens blot derefter ønsker at give pengene ud sammen med Socialdemokratiet, så bliver vi altså nødt til at sige stop. Privatiseringsniveauet må anstændigvis bruges til at betale af på vores uhyggelige gæld og ikke til at øge de offentlige budgetter.

Regeringen taler meget om at fastholde det udgiftspolitiske måltal i staten. Det er altså no-

get af en falsk varebetegnelse, når man kun opnår denne balance gennem at tage forskellige hel- og halvoftentlige aktiviteter ud af regnskabet. Med over 900.000 personer ansat i den offentlige sektor – ca. 22 pct. af den voksne befolkning over 17 år er beskæftiget helt eller delvis i den offentlige sektor – og dertil omkring 43 pct. af den voksne befolkning, som modtager overførselsindkomster, siger det sig selv, at det bliver utrolig svært at vende billedet.

Der skal virkelig, som det så populært er sagt, nye boller på suppen for at finde ud af, hvordan vi får dansk økonomi til at hænge sammen. Det er i det hele taget det helt store danske paradoksproblem, at to tredjedele af befolkningen, den offentlige sektor og overførselsindkomstmottagerne, skal forsørges af den sidste tredjedel, den private sektor. Det er sandsynligvis derfor, at de øvrige partier ikke tør og derfor undlader at foretage de besparelser på den offentlige sektor, som er så nødvendige.

Det nytter altså ikke noget, at partierne heroppefra også i dag siger, at den offentlige sektor har den størrelse, som en offentlig sektor i Danmark skal have. Vi bliver ganske enkelt nødt til at se på, at også den borgerlige regering faktisk har forøget antallet af offentligt ansatte ganske betydeligt, siden den borgerlige regering tiltrådte – naturligvis med Socialdemokratiets velsignelse, men det er urimeligt, at den borgerlige regering stadig væk fortsætter med at føre socialdemokratisk politik.

Hvor ofte har borgerne ikke hørt politikerne – og også her de borgerlige politikere – sige, at danskerne må lære at sætte tæring efter næring? Det er sådan et godt, man kan sige lidt gammeldags begreb, som desværre ikke alt for mange efterlever; men det er et godt og sundt princip. De ord er jo sagt til hudløshed, men desværre – og det er virkelig beklageligt – taler såvel finansministeren som statsministeren altid kun om det private forbrug. Det er det forbrug, som regeringen ønsker at indskrænke, det er det forbrug, som den borgerlige regering har set sig godt sur på, og det er altså urimeligt. Det er ikke det offentlige forbrug, der bliver talt så meget om. Det er igen, at man vil gå ind og båndlægge midlerne hos borgerne, at man vil beskære det private forbrug, og det synes vi i Fremskridtspartiet er urimeligt.

Sandheden er jo, at der ville være plads til et langt, langt højere privatforbrug, hvis ikke pen-

[Pia Kjærsgaard]

gene skulle pumpes over i en umættelig offentlig sektor og til renter på den enorme statsgæld, en gæld, der næste år forøges. Vi synes, det er pinligt, at den borgerlige regering tilsyneladende ikke engang skammer sig over at fremsætte et forslag til finanslov for næste år med et indtil nu budgetteret underskud på omkring 32 mia. kr., et underskud, som desværre kan vise sig at blive væsentlig højere – ingen offentlige besparelser, og det er altså urimeligt, at man overhovedet ikke vil tale med Fremskridtspartiet om det, der hedder offentlige besparelser.

Regeringens seneste budgetredegørelse understreger nødvendigheden af, at der tages alvorligt fat om nældens rod. Jo før, jo bedre. Meget tyder på, at regeringen får endog særdeles svært ved at trække Socialdemokratiet til trug, og derfor bliver det altså nødvendigt, hvad enten regeringen kan lide det eller ej, at samle Folketingets ikkesocialistiske flertal, hvis der skal føres en ansvarlig politik i Danmark.

Det bliver også spændende at se, om Det Radikale Venstre, Kristeligt Folkeparti og CD vil se sandheden i øjnene: at Socialdemokratiet faktisk overhovedet ikke er interesseret i at samarbejde, hvis altså ikke Socialdemokratiet selv sidder på regeringsmagten. De tre små borgerlige partier bliver nødt til at indse, at Socialdemokratiets taburetkløe, jeg havde nær sagt heldigvis står i vejen for et samarbejde hen over midten. Hvorfor i alverden bliver man ved med at tale om det her brede samarbejde, når den danske befolkning den 12. december 1990 satte et Folketing sammen, som bestod af 91 ikkesocialistiske mandater? Et sådant samarbejde med Socialdemokratiet vil naturligvis også betyde, at der fortsat føres socialdemokratisk politik i Danmark.

Lad os dog i stedet lære af de lande, der i alt for mange år har været plaget af socialismens svøbe. For dem er der kun én vej til velstand: privatiseringer og et sundt erhvervsliv. Jamen det kan jo ikke nytte noget, at hr. Svend Auken trækker på smilébåndet. Det er jo sådan, at man i Østeuropa begynder at tale om markedsøkonomi, noget, som vi egentlig også i Danmark burde interessere os for i stedet for den bevidstløse planøkonomi, som Socialdemokratiet med den borgerlige regering har stået som garant for. Hvis det ikkesocialistiske Danmark ville trække i arbejdstøjet, ville danskerne igen kunne se fremtiden i møde med forhåbninger

om lettelser i skattetrykket, faldende arbejdsløshed, overskud på betalingsbalancen, nedbringelse af statsgælden og en helt igennem sund økonomi.

Jeg tror egentlig også, at den afmagt, som virkelig føles i den danske befolkning, ville forsvinde. Der har været talt om den lave stemmeprocent til valget den 12. december, og det er vel nok en begyndelse til enden, hvor vælgerne synes, at nu nytter det egentlig ikke noget mere, det bliver jo alligevel den samme surdej, hvad enten der sidder den ene eller den anden regering.

Med det, statsministeren har lagt op til i sin redegørelse, er der i hvert fald ikke indtil videre udsigt til andet end yderligere gældsættelse og yderligere forringelse af danskernes levevilkår. Det var altså ikke det, vælgerne pegede på den 12. december, da de, hvad statsministeren desværre som oftest har overset, satte et ikkesocialistisk flertal i Folketinget.

I Fremskridtspartiet afventer vi situationen. Vi håber sådan set, at regeringen jo før, jo bedre indser, at Socialdemokratiet åbenbart ikke vil samarbejde med regeringen, noget, som vi ikke er specielt kede af i Fremskridtspartiet, for så ser vi faktisk frem til den dag, da det Folketing, som vælgerne har sammensat den 12. december, kan begynde at samarbejde til gavn for den danske befolkning.

Kim Behnke (FP):

Det genfremsatte forslag til finanslov og de ændringsforslag, som regeringen både før og efter valget har stillet, giver sammen med de øvrige lovforslag, regeringen nu har fremsat her efter valget, et billede af en regering, som gør meget – efter vores mening alt for meget – for at tilpasse sig Socialdemokratiets ønsker. Og det er jo ikke engang noget, regeringen lægger skjul på. Man gør endda meget ud af særlig i pressen at fortælle, at man nærmest har taget udgangspunkt i de knæfald, man har gjort over for Socialdemokratiet før valget. Og så søger man altså nu at formulere det i lovforslag i det spinkle håb, at man så er i stand til at tiltrække sig Socialdemokratiets stemmer.

Tager vi f.eks. hele spørgsmålet om 6 pct.-skatten, der jo af regeringen blev gjort til det helt store og essentielle valgemed, så husker vi alle sammen, hvordan regeringen startede med at forlange, at 6 pct.-skatten med ét hug

[Kim Behnke]

blev afskaffet helt og aldeles. Så gik der lidt tid, og så kom der et nyt forslag. Det gik ud på, at nu skulle man først tage de 3 pct. og fjerne dem i 1991 og så de sidste 3 pct. i 1992. Så gik der lidt mere tid, og så besluttede man sig for, at det nok ikke var så godt alligevel; nu skulle man så kun fjerne de 2 pct. i 1991 og så de resterende 4 pct. i 1992.

Så blev der folketingsvalg – oven i købet udskrevet netop på fjernelsen af 6 pct.-skatten – og det eneste, der nu er tilbage, er en sølle forhøjelse af bundgrænsen for, hvornår man overhovedet begynder at betale 6 pct.-skat.

Det ene emne, nemlig 6 pct.-skatten og den rutschetur, regeringen har udsat sig selv for netop på det forslag, synes vi er meget betegnende for den politik, regeringen står for i øjeblikket. Det kan selvfølgelig godt være, at det er underholdende, men efter vores mening måske en anelse barnligt, når man bruger så mange kræfter på i pressen at skose Socialdemokratiet og hr. Svend Auken for, at de ikke lever op til deres valgløfter. Jamen så lad dog socialisterne lade være med at leve op til deres valgløfter! Og så lad dog for søren os andre gå i gang med at få gjort noget ved de nødvendige ændringer, der skal til!

Regeringen praler altså selv med – og så sent som under debatten i dag er det fremstået tydeligt – at det fortsat er Socialdemokratiet, man satser på, og den situation er vi jo selvfølgelig i Fremskridtspartiet nødt til nøgternt og realistisk at arbejde ud fra. Det betyder selvfølgelig, at de nødvendige ændringer på finansloven, der skal til for at få stoppet gældsætningen, for at få nogle rigtige skattelettelser og ikke bare skatteomlægninger, ja, de ting, der skal til, er man ikke interesseret i at medvirke til. Man vil hellere flytte hegnspløene ind på den halvvisne røde mark frem for at komme ind på vores grønne, saftige, frodige mark med de gode forslag.

Vi har konstateret, hvordan regeringen har fremlagt 8-9 mia. kr.s budgetforbedringsforslag, og læg mærke til ordet budgetforbedringer, for det dækker over, at der altså ikke er tale om besparelser. Nej, to tredjedele af de forslag, regeringen har formuleret, er nye indtægter. Men ærlig talt troede jeg, vi var enige om, at den offentlige sektor var for stor, og at vi skal have gjort den mindre. Det gør man altså ikke ved i sølle 8-10 mia. kr.s budgetforbedringer at basere de to tredjedele på nye indtægter.

Det kan da godt være, at det er urealistisk at sige, at vi skal have statens gældsætning stoppet, og at vi skal have budgetunderskuddet sat ned, men så er det ikke, fordi Fremskridtspartiet er urealistisk, så er det altså, fordi virkeligheden er urealistisk. Og det er nu engang virkeligheden, vi skal forholde os til. Og virkeligheden tilsiger os altså, at vi skal have stoppet den »galopske« statsgældsætning.

Ikke fordi statens 500 mia. kr.s gæld i sig selv er noget problem. Nej, problemet er, at lige så vel som alle andre ønsker de, der har lånt staten de mange penge, også at få deres udestående forrentet. Og det betyder altså, at vi her i salen kan diskutere ændringsforslag på stort set samtlige finanslovens konti, men der er én konto, nemlig § 37, som der nok næppe er nogen der har ændringsforslag til, og det er dér, hvor vi betaler renterne. Og ærlig talt, det ligner ikke noget over for en befolkning, der lever i et samfund, der er højt beskattet. Måske klarer det danske fodboldlandshold sig ikke så godt længere, men der er dog ét sted, hvor vi bliver ved med at beholde vores verdensrekorder, og det er altså i skatteniveau. Dér ligner det ikke noget, at man ofrer 19 eller næsten 20 pct. af alt, hvad der kommer ind i skatter og afgifter, og bruger det til noget så goldt og meningsløst som at betale renter på den store gæld.

Selv om vi i dag diskuterer på baggrund af en budgetredegørelse, der spår omkring 32 mia. kr.s underskud, så må vi også alle sammen erkende, at det, som meget af formiddagen gik med, nemlig at diskutere mulighederne eller risikoen for en krig i Golfen, med ét slag kan gøre de 32 mia. kr.s underskud til 40 eller 50 mia. kr.s underskud. Og hvad så? Ja, det betyder så altså, at de 510 mia. kr., som vi runder i år, næste år bliver til 560 eller 570 mia. kr. Og det ligner ikke noget. Det skal der gøres noget ved.

Derfor har vi fra Fremskridtspartiets side sagt, helt tilbage fra da det første finanslovforslag blev fremsat i august måned, at der må være tre overskrifter for de finanslovforhandlinger, hvis det skal føre noget positivt med sig.

Den første overskrift er, at Folketinget – det kan være på tværs af partiskel, eller hvad ved jeg – i erkendelse af, at den gældsætning er gået for vidt, bestræber sig på at få stoppet gældsætningen, får bragt underskuddet ned.

Den næste er så, at den hårdt plagede befolkning og ikke mindst vores erhvervsliv, der træn-

[Kim Behnke]

ger til konkurrenceevne, får nogle rigtige personskattelettelser. Der er jeg da glad for, at det budskab, vi nu siden 1973 så kraftigt har formuleret, nemlig ønsket om at få den skattefrie bundgrænse forhøjet, nu bliver formuleret fra flere og flere sider. Men o.k., skulle der ikke være et flertal for at forhøje den skattefrie bundgrænse, så finder vi såmænd nok sammen om at få andre personskattelettelser. Det vigtigste er, at de bliver gennemført.

Det sidste punkt er måske det vigtigste. Det er, at vi sørger for at få fortsat privatiseringsarbejdet, fordi privatiseringer er i stand til som det eneste politiske redskab at løse to problemer på samme tid: Dels får man et provenu, når man sælger de pågældende ting, og dem kan man bruge til at afdrage på gælden, dels opnår man en driftsbesparelse, og den kan bruges til at finansiere bl.a. skattelettelserne.

Hvis regeringen fortsat er interesseret i at snakke med os om de tre mål, så er vi stadig væk i en situation, hvor vi mener, at det kan være muligt at nå frem til en fælles aftale om finansloven. Men hvis resultatet af forhandlingerne stadig væk er en finanslov med et under-skud på 32 mia. kr., så er Fremskridtspartiet ikke med. Så kan det godt være, at vi melder os ud af klubben af de såkaldt ansvarlige; men vi mener ikke, det er særligt ansvarligt at vedtage en finanslov med et underskud på 32 mia. kr., og derfor ønsker vi ikke at deltage i den klub, der gør det.

Omvendt er vi også nødt til selv at være i stand til at pege på, hvad der så skal gøres, og det vil så i givet fald blive formuleret i form af de nødvendige ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

I forlængelse af debatten i formiddags vil jeg gerne stille et forslag om motiveret dagsorden om den truende krig i Golfen.

Jeg kan sige, at vi i Socialdemokratiet har bestræbt os på efter konsultationer med regeringspartierne og med andre partier i Folketinget at finde frem til en tekst, der klart støtter alle bestræbelser på at få FN's resolutioner opfyldt – dvs. fuldstændig irakisk tilbagetrækning fra Kuwait, uden at det udløser en krigerisk konflikt, der vil betyde meget store menneskelige, økonomiske og politiske belastninger – og som også udtaler en klar støtte til FN's generalse-

ekretærs bestræbelser her i den elvte time på at undgå krigen.

Jeg skal derfor tillade mig at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til fortsat at støtte alle internationale bestræbelser på at sikre en fredelig løsning på Golfkrisen, som indebærer opfyldelse af de relevante FN-resoluitioner, dvs. en fuldstændig irakisk tilbagetrækning fra Kuwait.

En krig betyder talløse menneskelige, politiske og økonomiske ofre.

Derfor opfordrer Folketinget regeringen til at give FN's generalsekretær fuld opbakning til hans mæglingsbestræbelser.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 2).

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Lige siden Centrum-Demokraterne startede herinde sammen med Fremskridtspartiet, har vi – og i begyndelsen som det eneste parti – arbejdet for, at man i alle sager tog samme hensyn til Fremskridtspartiet ved forhandlinger, som man gjorde til alle andre partier. Det standpunkt har vi stadig væk. Alligevel må jeg advare imod, at den tone, der lå i fru Pia Kjærsgaards indlæg, kommer til at danne udgangspunkt for den kommende debat.

Der var i formiddagens debat, udmærket anført af hr. Peter Brixtofte, en trang til at trænge ind bag ved alle de mange, skal vi kalde det fraser eller ord, man plejer at bruge om offentlig sektor og alt det dér. Hr. Peter Brixtofte har i sin praktiske virksomhed i Farum Kommune netop vist, at man går bag om det og laver rent praktiske foranstaltninger, som ingen fornuftige mennesker overhovedet vil kunne vende sig imod, og som naturligvis også herinde må kunne samle et flertal. Men så er det også nødvendigt, at vi får alle fraserne lagt til side.

Her skal jeg uden i øvrigt at gå ind på Fremskridtspartiets indlæg tage dette med det priva-

[Erhard Jakobsen]

te forbrug og det offentlige forbrug. Hvad er det offentlige forbrug? Er det det, de offentligt ansatte forbruger? Er det det, som vi, der sidder herinde, forbruger? Nej, det er det ikke. Det er det, borgerne forbruger af offentlige ydelser. Hvorfor skulle det være mindre værd og mere skadeligt for landets økonomi end privatforbrug? Hvordan i alverden når man frem til den vurdering? Det vil i mange tilfælde være lige omvendt, for det koster mindre valuta, end det private forbrug gør.

Det er så én sag, men i et frit samfund, et økonomisk frit samfund, er der to grundregler: frit forbrugsvalg og frit beskæftigelsesvalg. Det sidste kan være noget svært at finde frem til i praktisk anvendelse, men det første er ganske klart. Hvis borgerne vælger at ville have offentlige goder i stedet for private goder, så skal folk have lov til det. Hvis folk i en kommune gennem deres stemmeafgivning tilkendegiver, at de ønsker flere offentlige ydelser, så skal de selvfølgelig have de offentlige ydelser, og der er ikke noget som helst forkert i det. Og det er jo det, der sker her i landet.

Jeg har jo mit ældgamle spørgsmål til den tidligere regering, og det kan jeg stille igen: Hvilken besparelse på de offentlige udgifter mener man er nødvendig for at fremkalde 1 mia. kr.s besparelse i valutaforbruget? Jeg ved godt, det spørgsmål kan ikke besvares, og derfor stiller jeg det med stor fornøjelse flere gange.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg kender jo godt – og det gør vi jo i øvrigt alle sammen – forskellen mellem CD's holdning til den offentlige sektor og så Fremskridtspartiets. Jeg foretrækker altså stadig væk at sige tingene sådan, som det i hvert fald er min opfattelse at tingene også bliver sagt ude i samfundet, hr. Erhard Jakobsen, uanset hvilken tone hr. Erhard Jakobsen så mener jeg bruger.

Når der så fra hr. Erhard Jakobsens side bliver sat spørgsmålstejn ved forbruget, så er det klart Fremskridtspartiets mening, at borgerne skal have lov at bruge deres egne penge selv i videst muligt omfang. Og der er altså den forskel på det private forbrug og det offentlige forbrug, at det offentlige forbrug er styret herindefra, det er tvang, og det private forbrug er noget, borgerne selv råder over, det er frivillighed. Og

det er faktisk meget af det, der ligger til grund for hele Fremskridtspartiets ideologi. Vi ønsker at give mere magt til borgerne i stedet for til staten, til samfundet. Det er egentlig det, der ligger i Fremskridtspartiets grundsynspunkter. Der ved vi godt, at vi er meget forskellige fra CD, men vi troede dog ikke, at vi var så forskellige fra f.eks. de borgerlige partier Venstre og Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Blot til hr. Erhard Jakobsen.

Hvis det er muligt blandt mange andre stykker papir, vi får her i huset, så vil jeg anbefale at læse Skatteministeriets skattepolitiske redegørelse for 1990. Der fremgår det bl.a. af side 124, og jeg citerer frit fra hukommelsen, at »ved ethvert offentligt forbrug må der påregnes et velfærdsøkonomisk tab«. Eller sagt på en anden måde: Jo mere det offentlige beskæftiger sig med, jo fattigere bliver vi alle sammen – et velfærdsøkonomisk tab, når det offentlige beskæftiger sig med tingene. Det er Skatteministeriet, der grundigt og sagligt redegør for, hvordan det hænger sammen, i den skattepolitiske redegørelse fra maj måned 1990.

Der sker det – og vi kender det jo alle sammen – at når der her i Folketinget skal vedtages en lov eller vedtages et budget osv., så er det politiske forhandlinger, der afgør, hvilke tal der skal stå på de enkelte konti – uden den gavnlige kontrol, der er ude i det private erhvervsliv. I det private er det sådan, at folk som regel selv har de bukser på, hvor tegnebogen sidder, og det gør altså, at man er lidt mere påpasselig med, hvad man giver penge til, og hvad man siger nej til, hvorimod det her i huset tit er et spørgsmål om, hvilke politiske aftaler der kan blive indgået.

Der er en stor befolkning derude, som, uanset om de har stemt på hr. Erhard Jakobsens parti eller på mit parti, er pligtige til at leve under den lovgivning, der bliver vedtaget herinde, uanset om de bryder sig om det eller ej. Men hvis befolkningen ikke bryder sig om de tilbud, man har i den ene butik, så har man muligheden for at gå hen i en anden butik og købe nogle alternative varer dér. Den mulighed har man ikke i forhold til staten. Der er vi alle sammen pligtige til at rette os efter den lovgivning, der er, og det er det skel mellem frihed og frivillig-

[Kim Behnke]

hed, som gør, at vi efter vores mening skal have flest mulige aktiviteter placeret i den private sektor.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne have lov til at protestere imod, at både fru Pia Kjærsgaard og hr. Kim Behnke fremsætter disse synspunkter på Fremskridtspartiets vegne. Det har de ingen ret til. Jeg vil protestere på Adam Smiths vegne. Det er næsten ordret afskrift af, hvad Adam Smith sagde i 1776. Der hører det hjemme, tidsmæssigt og i praksis, hvorimod hverken hr. Kim Behnke eller fru Pia Kjærsgaard har den erfaring fra det kommunale, som hr. Peter Brixtofte og jeg har.

Vi ved, at mange kommunalbestyrelsesmedlemmer sukker under, at vi er nødt til at tilfredsstille borgernes krav; men det er faktisk borgerne, der kræver det. Jeg husker fra min borgmestertid, at vi ikke frivilligt har opført en eneste børneinstitution. Det var ikke noget, der morede os, det var ikke rart, men vi var nødt til det. Hvorfor? Ellers havde vi aldrig fået Novo eller Dyrup Lak og Farver eller Fog & Mørup eller alle de andre, for betingelsen for, at de ville flytte ud til os, det var, at vi byggede de børneinstitutioner, som industrien skulle bruge for at skaffe kvindelig arbejdskraft. Så kom igen og sig, at det er politikere, der fastsætter det, det passer jo ikke!

Men der er bare det ved det, at borgerne jo ikke kan vælge frit, hvis det ikke er der. Borgerne kan ikke vælge, at deres børn skal i svømmebad, hvis der ikke findes et svømmebad. Borgerne kan ikke frit beslutte at gå til tennis, ridning og alt muligt andet, hvis det ikke findes. Hvis private laver det, er det i orden. Hvis de ikke laver det, så ved enhver moderne kommunalmand, at det er vores forbandede pligt at gøre det.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Uden at det skal udvikle sig til en principiel diskussion for og imod, hvorvidt hr. Adam Smith i 1776 havde ret eller ej, tillod jeg mig ikke desto mindre at citere fra en publikation, der var fra maj måned 1990, oven i købet produceret af vores eget skatteministerium.

Når hr. Erhard Jakobsen rejser det spørgsmål, hvorvidt man havde fået virksomheder til kommunen eller ej, vil jeg gerne henvise til en virksomhed som Danfoss som et glimrende eksempel på, at det kan lade sig gøre, uden at det offentlige blander sig. Netop en virksomhed som Danfoss har etableret pasning af deres medarbejderes børn osv. helt uden offentlige tilskud. Det er det, der kendetegner et frit samfund. I et samfund, hvor man får lov til at beholde sine penge, har man også muligheden for selv at iværksætte forskellige initiativer, frem for at hr. Erhard Jakobsen eller andre byråd rundt omkring i landet føler sig forpligtet til at mene, hvad de tror gavner alles ve og vel. For der kunne jo være 49 pct. af borgerne i kommunen, som ikke bryder sig om det, der sker, men på grund af lovgivningen er de alligevel pligtige til at betale til det, og det er det, der er urimeligt.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Ja, det er jo netop så velgørende, at man rundt omkring ser private institutioner klare det for borgerne, som det offentlige ellers har haft patent på i utrolig mange år, og det er da urimeligt at sige, at medmindre private institutioner laver de forskellige aktiviteter i kommunen, bliver det offentlige nødt til at tage sig af det. Det må da være borgerne, der bestemmer det; det må da være de borgere, der lever i kommunen, der bestemmer, hvad der skal ske i deres egen kommune, mod at de får lov til at beholde flere af deres egne penge selv, og der er altså kun Fremskridtspartiet herinde til at påpege den alt for store offentlige sektor.

Jeg føler også anledning til at sige på nuværende tidspunkt, hvor man forsvarer antallet af offentligt ansatte, hvor man forsvarer den offentlige sektor, at der siden 1987 er ansat 14.000 personer mere i den offentlige sektor. I samme tidsrum er der 24.000 færre privat ansatte, og det er bestemt ikke den udvikling, Fremskridtspartiet billiger, for så får vi mere og mere et tvangssamfund, og det har vi også set at udviklingen har medført – et tvangssamfund, hvor det er staten, der råder over en alt for stor del af skatteborgernes midler, og det er det, Fremskridtspartiet fortsat altid vil bekæmpe – ene af alle partier, ser det desværre ud til.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jamen jeg er helt enig med fru Pia Kjærsgaard i ønsket om, at Fremskridtspartiet kommer til at stå alene med disse synspunkter. Det var netop baggrunden for det, jeg sagde før, nemlig at alle vi andre diskuterer det her ud fra helt andre synspunkter.

Dernæst vil jeg gerne sige, at Adam Smiths bemærkninger i 1776 ikke bliver bedre af, at nogen genoptrykker dem i en betænkning, som kommer i vor tid – det kan Adam Smith jo ikke gøre for. Men Adam Smith tog selv forbehold. Jeg har en anden udgave af Adam Smith, som altså er kommet en 10-12 år senere end den første, og dér tager han udtrykkeligt forbehold ved at sige, at »allerede i disse år er der sket så meget, at jeg naturligvis må se lidt anderledes på forskellige ting, end jeg gjorde dengang, da jeg skrev . . .«. Det var altså allerede efter 12 års forløb. Nu er der jo gået nogle gange 12 år siden, og derfor er Adam Smith en stor filosof. Han var i øvrigt ikke økonom, men samfundsrevser, moralprædikant og sådan noget, (*tilråb*) – nå, var han oven i købet også teolog? Ja, der kan man se (*munterhed*), men at bruge ham i forbindelse med vor tids problemer – nej, skal man spørge om nutiden, bliver man nødt til at tale med hr. Peter Brixtofte, med mig og med andre, som har haft med det praktiske at gøre, og som også har tid til at læse lidt teori, men ikke bliver blinde, fordi vi læser noget teori.

Arne Melchior (CD):

Først en replik til det sidste replikskifte: Fru Pia Kjærsgaard hoppede atter i med begge ben, idet hun talte om, at offentlige udgifter førte til tvangssamfund og blev påtvunget borgerne. Offentlige udgifter kan kun vedtages i Folketinget, i amtsråd eller i kommunalbestyrelse og er under alle omstændigheder et resultat af borgernes stemmeafgivning. Det er sandheden om det, og det er det, vi plejer at kalde demokrati. Det har ikke noget med tvang at gøre; det er borgernes egen frie vilje, hvis det forholder sig sådan, at der er disse offentlige udgifter.

Og så over til min ordførertale på vegne af CD:

Som taknemlig abonnent på hybridnettet fik min aften i går jo et helt andet forløb, end jeg havde forudset, idet man over CNN kunne være midt i begivenhedernes centrum i timevis, og

jeg må indrømme, at det så i nattens løb faldt mig lidt svært – vanskeligere end sædvanligt, det kan være galt nok – at få mig koncentreret om de ting, vi skal tale om under denne debat, men hvad – i Gutenberghus står Egmont H. Petersens gamle valgsprog: »Ingen opgave er for ringe til, at man skal forsøge at udføre den godt«, og under denne devise vil jeg alligevel kaste mig ud i dagens mere hjemlige debat om vores noget mindre og noget lettere problemer, og jeg vil gerne introducere med en lidt fri genfortælling af et folkekært eventyr.

Se, det havde været en forrygende julemåned i eventyrriget oppe i Fællesskabernes nordlige ende. Ikke forrygende morsom, ikke forrygende oplivende, men fart, det var der da i hvert fald på. Borgerne i dette eventyrrige havde besluttet sig for at fordele julegaverne lidt anderledes end tidligere. De tænkte derved især på to af de populære og førende figurer i dette rige, som gik under betegnelserne Lille Klaus og Lange Klaus. Og så ville borgerne altså ved denne lejlighed det så, at Lange Klaus fik tildelt en hel masse nye, skal vi sige heste eller hestekræfter – i ikkeeventyrsproget plejer det vist at hedde mandater – og glad var han jo for denne tildeling.

Mindre glad måtte naturligvis Lille Klaus være, men alligevel svang han pisen og råbte – jeg stod lidt på afstand – og jeg ved ikke, om han sagde »hyp eller hep alle mine mandater«, og da han havde været oppe hos slotsfruen, så stod han minsandten og råbte igen til Lange Klaus' umådelige ærgrelse »hyp eller hep alle mine ministre« – dem var der også blevet lidt færre af, men de var der altså stadig væk.

På Gammelgården, henne hvor vejen slår en bugt, dér var der en karl, Lasse – det var ham, der ikke kunne lide at se degne – og han fik så til sin ærgrelse øje på, at en degneson var henne og flirte lidt med den knejsende datter oppe på den rødkalkede Bjerregård, den, der lå oppe på bakken, og hvorfra man havde en glimrende udsigt ned over de grønne marker på Gammelgården.

Det kom der megen julemoro af i denne hektiske julemåned, og man kan forstå, at Lange Klaus var utilfreds med, at alle hans heste ikke kunne tage teten fra Lille Klaus' noget færre heste.

Som I ved, så fortsatte det jo med en kiste og med nogle sække, som der blev puttet sten i,

[Arne Melchior]

men nu går det jo ikke altid hele vejen igennem som i eventyret, og jeg tror, vi skal lægge sækkene væk og ikke binde snor om nogen, i hvert fald mens der er nogen i sækken, endsiges putte sten i og prøve på at drukne hinanden. Jeg tror, det giver bedre klaus, hvis de to Klaus'er med deres forenede hestekræfter kunne finde på at trække i samme retning – så vil eventyret få en mere lykkelig slutning.

Alt var ikke lykke ved dette valg i utide, som jeg ikke tror der er nogen i dag mere der glæder sig over overhovedet blev udskrevet – end ikke partiet Venstre. Det gav nemlig et nederlag for stabilitetsbestrebelse, og det er stabilitetsbestrebelse, der for os før valgkampen, under valgkampen og efter valget er af afgørende betydning. Vi tror, at stabilitet herinde på Christiansborg er en meget vigtig forudsætning for stabilitet ude i samfundet, for den enkelte borger, for familierne og for virksomhederne. Jeg tror – og der er givet udtryk for disse tanker fra mange sider også i det private erhvervslivs organisationer og ledelser – at man gerne vil have en stabilitet på et måske lidt mindre attraktivt niveau, end man kunne tænke sig, bare stabiliteten præger billedet.

Men der er nogle, der dyrker gamle fjendebilleder. I disse uger har det været moderne at fortælle om hr. Ivar Nørgaard som EF-modstander eller som modstander af EF-unionerne eller som tidligere modstander af EF-unionerne. Jeg kunne regne en hel stribe Venstrefolk op, som har været tidligere modstandere af EF, men som så blev skeptikere og endelig varme tilhængere. Hvad hjælper det nu at skyde hinanden alt dette i skoene? Til gavn for hvad er det? Er det til gavn for Danmarks lykkelige, samlede, succesrige indgang i den nye europæiske situation? I det hele taget opererer visse lederskribenter og kommentatorer og desværre også en række politikere med en skarp opdeling af det danske samfund – vi har såmænd også hørt det i dag heroppe fra fru Pia Kjærsgaard og fra hr. Fischer.

Socialistisk eller borgerlig? Socialistisk eller ikke-socialistisk? Hvem er det egentlig, der er socialistisk? Er Socialdemokraterne socialister? Det ligger ikke i navnet Socialdemokratiet, at de er socialister. Jeg har længe ikke hørt nogen repræsentativ socialdemokrat udtale sig socialistisk – i hvert fald ikke i sådan en udstrækning, at det gør noget, som en kendt herre engang har sagt.

Der er ikke i befolkningen disse dybe skel. Sådan taler folk i by og på land, blandt kolleger og blandt konkurrenter, blandt generationerne ikke med hinanden. Danmark er ikke et land, der er faldet sammen i et todelt hinanden bekæmpende samfund. Det er en forenkling og en forgrovelse, når man fremstiller samfundet på denne måde. Det er et forenklet verdensbillede, og det er vildledende og ikke vejledende for debatten.

Men hr. Fischer er jo så glad for de 93 ikke-socialistiske mandater. Jo da, helt fint! Jeg skal benytte lejligheden til at minde hr. Fischer og også statsministeren om, at statsministeren nu for første gang i sin lange og ofte endog bemærkelsesværdigt succesrige karriere som statsminister er i den situation, at hans regering har færre mandater, end Socialdemokratiet alene har.

I 1982 var situationen den, at S havde 59 mandater og regeringen 65, det var lige knap og nap, men det var der altså. I 1984 blev det til 56 socialdemokrater mod 77 mandater bag regeringen. I 1987 54 over for 70. I 1988 55 over for 67, altså stadig en 12-mandats-majoritet til regeringen.

Efter valget den 12. december 1990 er det nu 59 til regeringen og 69 til Socialdemokratiet. Det er vel, hr. Fischer, når vi skal lege aritmetik, en ganske afgørende ændring, et ganske svært vendepunkt, og derfor er det forståeligt, at vi i dag har en bekymret og forsigtig statsminister. Al ære det, men jeg ser hellere vores statsminister som en munter, en sejrssikker og en stærk statsminister, men o.k., vælgerne har ikke villet det så, og vi holder da fast ved statsministeren som statsminister, om end vi er meget skeptiske over for, at han satte ny Guinnessrekord i hurtig regeringsdannelse uden først at lave denne lille optælling, som jeg her netop har været igennem.

Jeg kan da godt forstå, at statsministeren er bekymret, for nu har han i otte års statsministertid måttet finde sig i, at Jyllands-Posten og Børsen og Berlingske Tidende – alle hans hoforganer – skriver ledere og kommentarer om, at han har ført socialdemokratisk politik minus 5 pct. Nu må det jo blive socialdemokratisk politik plus 5 eller 15 pct., og så er der da grund til bekymring.

Hvor står CD nu til denne fiktion om opdelingen? Ja, jeg kan sige, vi er ikke på flugt, vi indtager samme position som tidligere.

[Arne Melchior]

Det er kun tre måneder siden, vi sidst havde åbningsdebat herinde, og da var det hr. Erhard Jakobsen, der førte ordet for CD, og talen var så fremragende, at jeg kunne nøjes med at læse den op. Jeg skal bare give et enkelt citat: »... vi er parate, vi vil gøre meget for at hjælpe regeringen igennem, for hvad i alverden skal vi ellers gøre, hvis regeringen ikke kommer igennem selv? Vi skal have en finanslov, og regeringen skal have rimelige vilkår.«

Det kan vi gentage i dag, og i øvrigt kan man læse vor skattepolitiske ordførers, fru Bente Junckers, tale af 9. oktober 1990 – det andet var fra den 4. oktober 1990 – eller vor partiformands, fru Mimi Jakobsens, tale ved partiets landsmøde den 10. november 1990.

Vi står ved det, vi er ikke på flugt, og det er igen et eksempel på usandfærdig beskrivelse, når vi i TV-Avisen efter nedsættelse af udvalgene så denne vippe, hvor man havde S og SF på den ene side og disse berømte ikkesocialistpartier på den anden side, men så blev blokken med CD lagt oven på S og SF, og så var flertallet vippet. Det fik vi sandelig med hr. Gammelgaard at gøre for, som om han ikke havde noget mere konstruktivt at bestille. Men hr. Gammelgaard ved jo udmærket, for han havde selv dagen inden sagt det, som jeg siger her nu, at der ikke blev vippet noget flertal.

Der er stadig væk ni ikkesocialistiske mandater i de samme udvalg mod otte såkaldt socialistiske, og der er ikke sket nogen ændring heri, og fremstillingen, forsøget på hetz over for det, må jeg vende mig meget stærkt imod.

Det er jo ikke os, der er løbet fra regeringen, der er jo andre partier her – ja, et som de faktisk har boet i hus sammen med indtil, var det den 13. eller 14. december, som ved de eneste møder, vi har haft her i salen, nemlig mellem jul og nytår, drillede regeringen og stemte imod regeringen. Da var hr. Gammelgaard ikke fremme med nogen bebrejdelse for det, ægtesengen var såmænd varm endnu, da disse stemmer gik mod regeringen, hvor CD var vedholdende og trofast. Der kom ikke nogen udtalelse fra gruppeformanden til CD om, at det var godt, og at det var dårligt til nogle andre.

Det er ikke os, der er på flugt fra noget som helst. Jeg kan tilsige statsministeren, regeringen og altså aktuelt, da det nu også er finanslovsdebatten, finansministeren, at vor holdning vil være præget af skeptisk hjælpsomhed, jeg kan gøre

det lidt bedre endnu: af konstruktiv kompromisvilje. Vi stemmer for finanslovsforslaget ved tredje behandling, også hvis de 22 forslag, der kommer til første behandling i næste uge, og som har vidtgående sammenhæng med finansloven, ikke er gennemført og der ikke er klarhed over, hvordan de vil ende.

Vi kan muligvis komme i forlig med regeringen om en samlet finanslovsløsning, eller, hvis ikke det lykkes – hvad vi altså møder konstruktivt til – kan vi stille vore egne ændringsforslag og stemme for ændringsforslag, som vi finder fornuftige i øvrigt. Men regeringen bliver ikke væltet af taburetten – ja, bliver ikke forsøgt eller drillet med at blive væltet af taburetten af CD. Hvad den selv gør, hvad den selv måtte finde på at lægge af vanskeligheder i vejen for sig i denne, indrømmet, vanskelige situation, kan vi dog ikke tage ansvaret for.

Jeg må sige lidt om CD's stilling til disse skattelettelser. Nu har jo vælgerne, både under valgkampen og ved valget, og vismændene og det meget ansvarsbevidste LO og såmænd også et stort antal af arbejdsgiverledere udtalt sig skeptisk imod lettelserne i personskatten. Jeg skal nøjes med at citere fra Dansk Industri fra 7. januar, hvor Industrirådets formand, le Fèvre, bl.a. skriver:

»I en situation, hvor der er almindelig politisk enighed om, at der er behov for øget valutaindtjening og beskæftigelse, virker det paradoksalt at finansiere personskattelettelser med en stramning af beskatningen af industrien. Forslaget lægger op til, at der flyttes penge fra virksomhedernes opsparing og investering til privat forbrug. Det vil vanskeliggøre industriens fremtidige valutaindtjening og jobskabelse.«

Vi har hele tiden sagt – og det er heller ikke nogen ny position, det er ikke nogen flugt fra noget – at vi, hvis der er råd til og mulighed for at skaffe kompensation for lettelser i skatter og afgifter, foretrækker, af de kendte EF-nødvendige årsager, at de sker over moms og afgifter og så i øvrigt over boligskatterne. Og den omstændighed, at der nu ser ud til at være mere end hundrede mandater bag dette synspunkt, kan vel ikke føre til, at regeringen forlanger, at så skal vi forlade det.

Oprindeligt stod vi temmelig alene med det, nu er der mange om det. Men det kan jo ikke være noget godt argument, efter at som sagt og-

[Arne Melchior]

så vismændene har udtalt deres skepsis overhovedet over for skattelettelser, at vi så mener at måtte blive derved.

Og så er der boligskatterne. Dem får I mere og mere at høre om. Lejeværdien og især de amtskommunale grundskatter vil vi ihærdigt blive ved med at kæmpe for at få inddraget i kompromiser. Igen: Vi møder ikke kompromisløst, vi møder ikke ultimativt, men vi møder for at nå nogle resultater.

Det vil være meget afgørende for vores holdning til de forskellige sider i salen, hvordan det går med vort berømte 15.000 kroners forslag, som hidtil ikke har kunnet gennemføres. Det kommer til første behandling på ny i næste uge.

Det har fire indlysende, store kvaliteter: Det er i høj grad jobskabende – mere end nogen anden foranstaltning kan tænkes at være. Det bekæmper sort arbejde. Det højner boligstandarden. Og det er i værste fald statsfinansielt neutralt, formentlig positivt.

Over for dette kommer så både hr. Lykkesoft og finansministeren, der siger, at de ikke rigtig kan lide fradrag, men helst vil have dem afskaffet. O.k., forslaget har også dette, skal vi sige minus ved sig. Men man kan da ikke være så ideologisk, så principfast, at et forslag med så indlysende fordele for så mange vigtige samfundsområder af ideologiske grunde skal kules ned i stedet for at nyde fremme. Det er principrytteri af værste skuffe.

I øvrigt skal jeg sige, at CD jo ikke er en stor ven af væsentligt øget brugerbetaling. Også her møder vi pragmatisk. Der kan være områder, hvor det kan begrænse forbruget at indføre det. Men vi er først og fremmest opmærksomme på og beder finansministeren være det, at øget eller ny brugerbetaling, hvis ikke det følges nøjagtigt med skatte- eller afgiftslettelser – og det har ikke været tilfældet i de tidligere brugerbetalingstryk, som vi har set den tidligere regering pålægge os alle sammen – så betyder nyt skattestryk, nyt afgiftstryk. Staten løber fra det, pålægger borgeren udgiften, men letter i øvrigt ikke borgeren skatte- og afgiftsbyrden. Det kalder jeg ikke nogen særlig venlig forbrugerpolitik.

I øvrigt skal jeg henvise til, at når den store buket af forslag kommer for i næste uge, vil fru Bente Juncker redegøre for de enkelte ingredienser.

I går havde jeg en god oplevelse. Jeg var til åbningen, hvor også den allestedsnærværende

undervisningsminister førte ordet, af et eksperimentarium ude på Strandvejen i den gamle Tuborghal. Det var en dejlig oplevelse. For det første var alle pladser besat. For det andet hørte man nøje efter, hvad talerne sagde. Alene det – og så var det oven i købet gode talere.

Jeg kan anbefale alle at gå ud og se på dette eksperimentarium. Men jeg kunne ikke lade være at tænke på, at vi også her giver os i kast med et eksperiment, nemlig at få denne temmelig vakkelvorne regering til at fungere – og jeg har tilsagt, i hvor høj grad vi vil bistå den med at gøre det, men det er et stort eksperiment. Jeg vil anbefale alle at gå ud og prøve nogle af tingene og anvende samme metode, som man skal anvende derude, herinde. Det forudsætter nemlig, at man kender og respekterer naturlovene, herunder aritmetikkens love, og at man møder med et opladt og legeivrigt sind og med stor fleksibilitet og kombinationsevne.

Jeg tilønsker både regeringen og oppositionen, at vi i fællesskab skal være i stand til at mobilisere mange af disse gode kræfter.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Hr. Arne Melchior indledte med at fortælle, at både hr. Fischer og jeg havde omtalt den ene og den anden fløj i Folketinget. Jeg tror desværre nok, der er forskel, når vi gør det; jeg tror, der er forskel selv i hr. Fischers opfattelse og i min opfattelse.

Men jeg kan da godt prøve at forklare, hvor Socialdemokraterne efter min bedste overbevisning står rent politisk, og hvor de borgerlige står. Det, jeg synes er utrolig svært, er at forklare, hvor CD egentlig står.

Det har altid faldet, jeg tror samtlige folketingspolitikere utrolig svært at finde ud af, hvor CD egentlig befandt sig, bortset fra denne meget brugte sætning: på midten i dansk politik.

I den forbindelse vil jeg gerne sige, at Fremskridtspartiet ikke ønsker at medvirke til at være på midten i dansk politik. Vi synes, der er trængsel inde på midten. Vi har fortsat ikke noget imod at være det parti, som forsøger at holde den borgerlige regering væk fra socialismens favntag. Og vi synes fortsat, der er et favntag af socialister både i det danske Folketing og i det, som vi oplever ude i samfundet. Vi bryder os ikke om det samfund, som er blevet mere og mere omklamret af staten – også under den borgerli-

[Pia Kjærsgaard]

ge regering desværre – det er så langt væk fra Fremskridtspartiets ideologi, som det overhovedet kan komme.

Hr. Arne Melchior omtaler også, at vismændene var skeptiske, og det er korrekt. Nu hører Fremskridtspartiet jo ikke til dem, der ellers ynder at blive slået i hartkorn med vismændene og alle deres udtalelser om dansk økonomi, men det var faktisk rigtigt, hvad der blev sagt imellem jul og nytår, fuldstændig rigtigt, nemlig at man skal være skeptisk over for indkomstskattelettelser, hvis der ikke samtidig er besparelser i den offentlige sektor. Det var det, der kom en udtalelse om fra vismændenes side, og det er vi ganske enige i.

Vi synes da, det er utilfredsstillende i lighed med Dansk Arbejdsgiverforening og dem, der repræsenterer dansk erhvervsliv, der siger, det er urimeligt, hvis det er dansk erhvervsliv, der skal finansiere de skattelettelser, som regeringen gerne vil have skal finde sted. Det synes vi er urimeligt; vi synes, der skal besparelser til på den offentlige sektor. Så dér var vi for én gang skyld rimelig enige: Vi ser gerne den offentlige sektor sat ned.

Fremskridtspartiet vil også gerne påvise, hvor vi vil spare. I modsætning til CD, der gerne vil afskaffe lejeværdi, ejendomsskatter, momsens osv., har vi ikke noget imod at gå ud og tage nogle øretæver en gang imellem i befolkningen og i Folketinget for at fortælle, hvor vi gerne vil sætte ind med offentlige besparelser.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Arne Melchior begyndte sit indlæg med at glæde sig over, at den offentlige sektor og den såkaldte velfærdsstat, vi i det hele taget har, er vedtaget med et flertal, og udnævnte det så straks til at være selve demokratiets fundament.

Lad mig spørge hr. Arne Melchior: Hvis nu et flertal vedtager at afskaffe demokratiet, er det så demokratisk? Problemet er, at nok er der et flertal, men det er altså et flertal, som ikke nødvendigvis foretager sig noget fornuftigt. Man har også andre steder set det formuleret sådan, at hvis de dumme kommer i flertal, kan de vedtage, at det er dem, der er de kloge – uden nu at skulle udnævne nogen specielt til hverken at være dumme eller kloge.

Tager vi den sidste folketingssamling – jeg har nemlig ikke regnet på det efter valget – var

det sådan, at de daværende regeringspartier, Kristeligt Folkeparti, CD, Fremskridtspartiet og de nordatlantiske mandater var præcis 90 herinde, altså udgjorde et flertal, men rent vælgermæssigt repræsenterede de kun 1,3 millioner mennesker, og de 1,3 millioner mennesker kan have haft vidt forskellige grunde til at stemme på de pågældende partier.

Dér er vi så tilbage til selve essensen, nemlig spørgsmålet, om man herindefra har trang til at bestemme over, hvordan andre skal have det, om man har trang til at regulere samfundet.

Vi er nogle, der ikke har trang til det, vi er nogle, der ikke har ønske om at bestemme over andre mennesker. Der er altså andre, der har andre opfattelser.

Til allersidst kan jeg ikke undgå at blive fristet til at sige i anledning af hr. Arne Melchior sidste bemærkning om respekten for naturlovene og eksperimentariet osv., at jeg var lige ved at frygte, at hr. Arne Melchior ville bebude et forslag fra CD om, at man i stedet for at nedsætte skattetrykket ville have nedsat tyngdekraften.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Ja, hr. Kim Behnkes fantasi er jo kun belastende for ham selv. Men hr. Kim Behnke kunne godt høre efter, hvad jeg sagde. Han gengav, at jeg havde glædet mig over den offentlige sektors størrelse. Det udtalte jeg ikke noget om; jeg sagde bare, at den har den størrelse, den har, fordi vælgerne har bestemt det, borgerne har bestemt det, og ikke af nogen anden grund. Det var bare en konstatering.

Og med hensyn til det dumme flertal, som hr. Kim Behnke taler om, vil jeg slet ikke begive mig ind på disse grundlovsbetragtninger, det har ikke noget med sagen at gøre. Jeg troede, at denne vi alene vide-mentalitet havde forladt Fremskridtspartiet sammen med hr. Glistrup, og det er beklageligt at konstatere, at hr. Kim Behnke mener, at de, der ikke er enige med ham, åbenbart må være dumme.

Fru Pia Kjærsgaard kan godt forklare, hvad socialisme og borgerlighed er. Ja, det er da muligt, hun kan give en forklaring på det, men det er da ikke særlig sandsynligt, at de pågældende, hun vil udlægge teksten for, vil godkende hendes forklaring og hendes udlægning.

[Arne Melchior]

Men så har fru Pia Kjærsgaard svært ved at forstå og forklare, hvor CD står. Jeg forstår godt, at det er for svært for fru Pia Kjærsgaard, for vi er ikke så forudberegnelige i et og alt, vi har ikke facitliste over alle ting i en verden under bestandig forandring. Vi er som Kumbels kat: »Hvis er du, hvis er du? Jeg er sgu min egen«. Og det er for svært for fru Pia Kjærsgaard.

Vi holder ikke af alle disse ismer, og jeg sagde jo i min tale, at denne opdeling er falsk, den findes herinde og i nogle kommentatorers fantasi, men ikke borgerne imellem. Alle disse ismer, som fru Pia Kjærsgaard opdeler befolkningen i, er flere hundrede år gamle. Vi er pragmatister, hvis vi endelig skal være noget med -ister, og det har altså noget at gøre med det muliges kunst, det fremkommelige kunst og kompromisets kunst. Men jeg er klar over, at det er for vanskeligt for fru Pia Kjærsgaard, det har hun jo selv erkendt heroppefra.

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil gerne benytte denne helt specielle lejlighed til at sige tillykke til min gamle kollega, hr. Ivar Hansen, med hans nye plads i Folketingets formandsstol, og så vil jeg i øvrigt vende mig til mit forberedte manuskript.

Det er ikke muligt at stå på denne talerstol i dag, hvor vi primært debatterer den indenrigspolitiske situation, uden at pege på usikkerheden i Mellemosten. En væbnet konflikt vil blive en katastrofe med frygtelige menneskelige lidelser, og alle muligheder for en fredelig løsning, som bygger på FN's resolutioner, skal forsøges. I tilfælde af en krig, som vi alle inderligt håber kan undgås, kan mange forhold ændre sig meget hurtigt, bl.a. energipriser, dollarkursen, rente, inflation, for blot at nævne nogle af de forhold, der ikke kun vil få indflydelse på Danmarks økonomiske situation.

I Sovjetunionen kan man finde på at benytte situationen til at stramme grebet indenrigspolitisk, hvilket vil forøge usikkerheden om reformprocessen. Vi må i Danmark følge situationen i de baltiske lande med den største bekymring, og vi må kraftigt opfordre Sovjetunionens centralregering til at respektere den lære, at problemerne ikke løses ved magtanvendelse.

Jeg vil gerne ved denne lejlighed udtrykke Det Radikale Venstres tilfredshed med forsvarsministerens udtalelser under besøget i

Golfområdet, og jeg citerer fra B.T. den 7. januar 1991:

»Vi har altid lyttet til, hvad FN har at sige i internationale kriser, og vi vil lytte til, hvad FN har brug for, også i fremtiden.«

Den holdning har tilslutning fra Det Radikale Venstre.

Det Radikale Venstre kan også tilslutte sig det dagsordensforslag, som hr. Svend Auken nu har fremsat; vi havde gerne været medforlagsstiller sammen med andre partier i Folketinget, eftersom vi også har medvirket ved dagsordenens udformning, men det skal ikke skille os ad. Det vigtigste er, at Folketinget står samlet om den.

Valget den 12. december 1990 gav Det Radikale Venstre et markant nederlag. Vi gjorde meget for at undgå et valg, vi ønskede det ikke, og vi havde gerne set, at regeringen havde siddet i en periode på 4 år. Årsagerne til, at valget alligevel kom, vil vi ikke fordybe os i, men vi har draget vores lære af forløbet, og vi har taget konsekvensen af vælgernes tale og er trådt ud af regeringen. Jeg vil gerne ønske de nye ministre tillykke med deres poster.

Sammensætningen af det nye Folketing kan give vanskelige arbejdsvilkår, og partierne har et stort ansvar for at få folkestyret til at fungere. Der skal samarbejdes, for at vi kan nå resultater, der kan løse problemerne og udfordringerne i en verden, der forandres med stor hast. Det vil kræve stor selvdisciplin og god vilje af både partierne og regeringen.

Enhver regering har jo brug for en opposition, og enhver mindretalsregering har brug for en konstruktiv opposition, og det vil Det Radikale Venstre forsøge at være.

Statsministeren sagde i sin redegørelse den 27. december 1990:

»Denne nye regering ser det som sin fornemste opgave at formidle et samarbejde, som omfatter et bredt flertal på begge sider af midterlinjen her i salen.«

Se, det er et budskab, som vi i Det Radikale Venstre kan nikke endog meget genkendende til, og som vi dels vil holde KV-regeringen fast på og dels vil forsøge at bidrage til – men ikke for enhver pris, er jeg nødt til at tilføje. Det Radikale Venstre har et medansvar for den tidligere regerings politiske linje og dermed for finanslovsforslaget og de forhandlingsresultater, der blev nået mellem KVR og Socialdemokrati-

[Marianne Jelved]

et før valget. Resultaterne fra efterårets forhandlinger er nu lagt frem i form af KV-regeringens lovforslag, som er et skridt i den rigtige retning mod løsningen af nogle strukturproblemer. Det Radikale Venstre har ikke ændret politik, fordi vi er gået ud af regeringen, og vi kan derfor ud fra en overordnet betragtning tilslutte os disse forslag.

Her bliver jeg nødt til at komme med en indskudt bemærkning til hr. Arne Melchior, som kommenterede Det Radikale Venstres stillingtagen vedrørende udsættelsen af lægekonflikten mellem jul og nytår i en temmelig ubehagelig tone. Jeg skal bare for en god ordens skyld sige, at Det Radikale Venstre tager stilling på så saglige vurderinger, som det nu er muligt, og aldeles ikke for at drille nogen regering.

Der er sammenhæng mellem finanslovsforlaget og de øvrige lovforslag, og da det ikke i dag er muligt at vide noget om resultaterne af de næste ugers forhandlinger, vil jeg gerne understrege, at sammenhængen spiller en væsentlig rolle for Det Radikale Venstres stillingtagen i disse forhandlinger.

Blot et enkelt eksempel: Vi vil fastholde sammenhængen mellem en reform af dagpengesystemet og finansieringen af en markant uddannelsesindsats. Det var i øvrigt også et af budskaberne for firepartsforhandlingerne. Vi forventer selvfølgelig også, at den nye regering på samme måde både står ved de brede aftaler, som blev indgået i KVR-regeringens tid, eksempelvis eludbygningsaftalen, og de sager, der blev sat i gang, eksempelvis kulturfonden, det sociale udviklingsarbejde og miljøreformen.

Det er klart, at der kan dukke nye udfordringer op, og dem må vi så tage stilling til, men der er stadig væk brug for de brede løsninger, og vi har i Det Radikale Venstre noteret med tilfredshed, at Socialdemokratiet i hvert fald på nogle områder er af samme opfattelse. Jeg har valgt at bringe et citat af fru Pia Gjellerup, der udtaler sig til Information den 3. januar 1991 om skatteområdet:

»Vi vil ikke fraskrive os mulighederne for at få forbedret lovgivningen med blot 90 mandater, men hvis den bedre lovgivning skal virke, skal flertallet være meget bredere.«

Det synspunkt kan Det Radikale Venstre tilslutte sig. Det er faktisk vigtigt, når det gælder f.eks. skatte-, arbejdsmarkeds- og boligområdet. Men det fører også til den konstatering, at

der ligger et særligt ansvar på de store partier i Folketinget, nemlig Socialdemokratiet og KV-regeringens partier. Det Radikale Venstre skal nok påtage sig sin del af ansvaret, mindst svarende til det antal mandater, vi råder over. Men det er de store partier, som kan blokere for løsningerne, det er først og fremmest deres ansvar, at det hele ikke falder på gulvet.

Det har igennem mange år været en vigtig opgave for Det Radikale Venstre at få styr på de økonomiske problemer, at få skabt flere arbejdspladser og at få løst strukturproblemerne, så vi kan klare os godt i internationale sammenhænge. En stram økonomisk politik har været nødvendig og er stadig nødvendig, og resultaterne begynder jo også at vise sig nu. Overskuddet på betalingsbalancen giver os faktisk lidt mere handlefrihed, så der nu er mulighed for at sætte målet ind mod ledigheden.

Overenskomstforhandlingerne skal ende med ansvarlige løsninger af hensyn til konkurrenceevne og beskæftigelse. Men Folketinget kan også bidrage til stabilitet om den økonomiske politik ved at bidrage til sikring af reallønnen, ved at løse strukturproblemerne på arbejdsmarkedet og skatteområdet og ved at føre en eksportfremmende erhvervs politik. Og uanset hvad der ellers er sagt her i Folketinget, er det Det Radikale Venstres opfattelse, at helhedsløsningen fra efteråret 1990 var et bud på disse områder.

I den sammenhæng har flere partier ment, at der ikke var brug for skattelettelser, og at det var vigtigere at sænke afgifter og moms. Det vil jeg gerne kommentere. For det første har Det Radikale Venstre aldrig ment og mener stadig væk ikke, at der er plads til skattelettelser. Der er derimod brug for skatteomlægninger, som kan bidrage til to ting på én gang, så det er jo ikke så galt. De kan bidrage til sikring af reallønnen, og samtidig kan vi tage hul på en nødvendig tilpasning af skattesystemet til EF-landenes skattesystemer.

For det andet er en tilpasning af afgifter og moms ikke nær så påtrængende, som det påstås. Afgifter og moms er ikke strukturproblemer. Dels har vi foretaget en vis tilpasning af afgifterne og gør det fortsat, dels har vi også en interesse i, at de andre EF-lande også bruger afgifter til at styre visse former for ressourceforbrug, og endelig er det vigtigt at understrege, at det indre marked kræver, at skattesystemet til-

[Marianne Jelved]

passes en situation med højere international mobilitet for varer og tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft. Hvis ikke det sker, får vi for alvor problemer. Det er nøjagtig ligesom med vand, siger en gammel fysiklærer. Vand løber den nemmest fremkommelige vej. Kapital og arbejdspladser går derhen, hvor det bedst kan betale sig, og så kan vi i øvrigt sidde her i Folketinget og diskutere nok så meget, for verden vender ikke på os.

Det Radikale Venstre er nu i en anden position end før valget. Vi agter at arbejde for at nå den politik, vi gik til valg på, og vi agter at bidrage til de løsninger, vi mener der er brug for. Finansloven skal vedtages, den stramme udgiftspolitik skal fastholdes, og der skal ske reformer på arbejdsmarkedet og i dagpengesystemet i sammenhæng med en massiv uddannelsesindsats. Der skal tages fat på strukturproblemerne i skattesystemet, og forskningsindsatsen skal styrkes.

Erhvervspolitikken skal bruges til at skabe nye arbejdspladser, og vi vil fremme udviklingen af en regional erhvervspolitik sammenkoblet med uddannelsesinstitutionerne; den traditionelle iværksætterpolitik er ikke tilstrækkelig. Vi vil arbejde for en flerårig rammeaftale for de videregående uddannelser, og vi vil forberede en indholdsreform for folkeskolen, der bygger på en grundig evaluering af udviklingsarbejderne i folkeskolen og skolen som kulturcenter. Vi vil fastholde linjen i den kulturpolitik, som blev lagt, da vi var i regering, hvor spændingsfeltet mellem kunsten og folks egne udfoldelser er pulssløst.

Vi vil fastholde udviklingsarbejdet på socialområdet for at skabe grundlag for en socialreform under overskriften: Der er brug for alle. Vi vil en politik, der giver mennesker muligheder, fordi alle mennesker har muligheder, hvis vi vil. Vi vil også fastholde den miljø- og energipolitik, som vi har lagt grunden til, og bruge økonomiske styringsmidler til at skabe en bæredygtig udvikling. Vi vil fastholde stigningstakten på ulandsbistanden og medvirke til, at forsvarsudgifterne reduceres målrettet og bl.a. anvendes til hjælp i Østeuropa, og vi vil med ihærdighed bidrage til en bred offentlig debat om EF og Europa.

Vi vil presse på på et af de mest ømtålige politiske områder, nemlig boligområdet, for at få en langsigtet og sammenhængende boligpoli-

tik. Politisk ro er her et mål i sig selv, det ved enhver, der beskæftiger sig med boligmarkedet.

Vi vil nøje prioritere politikken på områder, der berører børnefamilierne, og her har omsorgsdage for de yngste den højeste prioritet. Det er efter vores opfattelse ganske perspektivløst bare at dele 100 kr. ud til alle, det løser i virkeligheden ikke noget problem. Og endelig vil vi vogte retssikkerheden alle steder, hvor den trues, det være sig på skatteområdet – det var en hilsen til hr. Stavvad – i forhold til minoriteter, eller hvor der i øvrigt kan blive brug for det.

Den gennemgående radikale holdning vil være demokratisering, ansvar og kompetence tæt på den enkelte og omsorg for dem, der har brug for det. Systemerne skal tilpasses nye behov, ressourcerne skal prioriteres til fordel for dem, der har brug for dem. Verden og dermed virkeligheden forandrer sig med en utrolig hastighed, og det er faktisk ganske vanskeligt at tage bestik af morgendagen. Vi mener ikke, at Det Radikale Venstre har patent på sandheden, men vi forbeholder os ret til at være skeptiske over for de forkromede løsninger, at tage bestik af udviklingen omkring os, at tænke os om, at diskutere mulighederne.

Vi vil koncentrere vore kræfter om den politiske linie, der her er ridset op, og det betyder konkret, at vi vil bidrage til et konstruktivt og ordentligt samarbejde, og at vi vil fastholde kravet om, at løsningerne skal hænge sammen og have perspektiv. Det er klart, at der kan skabes mange slags flertal i denne sal, og der kan ikke mindst skabes flertal uden Det Radikale Venstres medvirken. Det er vilkårene. Men i det omfang, det er muligt, vil vi bidrage til, at der er sammenhæng og perspektiv i beslutningerne, og både her i salen og uden for Christiansborg vil vi sætte ideer til debat, inspirere og skabe debat om forandringer og værdier.

Under valgkampen lærte vi, at det er vigtigt, ja, faktisk forudsætningen for folkestyret, at debatten om de politiske spørgsmål forstærkes uden for Christiansborgs mure. Den skal ikke kun have lov til at foregå isoleret i denne sal.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil godt kvittere for nogle af fru Marianne Jelveds betragtninger om skattepolitikken og rimeligheden i at stræbe efter så brede løsning-

[Lykketoft]

ger som muligt. Jeg går ud fra, at ligesom det er tilfældet i Socialdemokratiet, dækker det over et ønske om, at når vi skal lave de store, nødvendige strukturændringer i vort skatte- og afgiftssystem – hvor jeg på meget, meget lange strækninger var enig i det, fru Marianne Jelved sagde – skal vi også prøve at tage afsæt i de strukturer og i den kreds af partier, der lavede skattereformen i 1985, meget gerne suppleret med Socialistisk Folkeparti, der jo også på disse områder har givet udtryk for synspunkter, der ligger på samme linie.

Jeg er meget enig, når fru Marianne Jelved siger, at verden venter ikke på os, det er et påtrængende problem. Jeg skal bare understrege, at Socialdemokratiets væsentligste indvending fra start til slut i diskussionen omkring 6 pct.-skatten, sådan som den er blevet lagt frem fra den tidligere og nuværende regerings side, er, at man har taget en enkelt brik ud i den store strukturdiskussion, at man ikke har taget det store overblik, at man ikke har villet drøfte en bruttoskattereform, som allerede er på dagsordenen i den europæiske udvikling, som vi ved vi skal deltage i.

Jeg håber meget, at de bemærkninger, som fru Marianne Jelved kom med her, er udtryk for, at Socialdemokraterne og De Radikale sammen kan være motoren i en udvikling, som gør, at vi får taget hul på en diskussion om en mere sammenhængende reform, ligesom det var tilfældet i midten af 1980'erne. Her har vi jo gode fælles erfaringer, og jeg synes, at vi skal benytte lejligheden efter regeringsomdannelsen til at udmønte et nyt pres, så der kan blive tænkt i helheder på området.

Så noterede jeg mig, at fru Marianne Jelved nævnte en hel del om den såkaldte helhedsplan fra før valget og sagde, at Det Radikale Venstre ikke har ændret politik, fordi partiet er gået ud af regeringen. Men jeg går ikke ud fra, at regeringens politik før valget i ét og alt har været udtryk for Det Radikale Venstres politik. Jeg har lyttet mig til, og jeg har læst i Det Radikale Venstres program, at der netop på meget store strækninger skulle være mulighed for, at Socialdemokraterne og De Radikale kunne tage hinanden i hånden, og jeg synes, der var et godt oplæg til det på dette område.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg kan bekræfte hr. Lykketofts udlægning af det, jeg sagde. Det Radikale Venstre ønsker, at der skal være stor bredde bag væsentlige skatteændringer, skatteomlægninger, strukturændringer. Det er da også rigtigt, som hr. Lykketoft siger, at 6 pct.-skatten var en lille brik af et større billede.

Det er en lidt besynderlig situation, at jeg skal stå her og forsvare den siddende regering, men jeg vil gerne fastholde, at i 1989 forsøgte KVR-regeringen ihærdigt at nå frem til nogle større skatteomlægninger gennem forhandlinger med Socialdemokraterne. Det lykkedes ikke, og derfor var Det Radikale Venstre med til at foreslå regeringen at tage små skridt, lidt ad gangen.

Når vi fastholder helhedsløsningen, er det, fordi vi kan stå inde for den. Vi har været med til den hele vejen, vi har ikke nogen som helst grund til at løbe fra det medansvar, vi har for den, og vi vil gerne være den bekendt, fordi den også var et forsøg på at få sat gang i skattestrukturændringerne. Det står vi ved, og det vil vi fortsat gerne arbejde med. Kan vi ikke få det store hele på én gang, så tager vi det lidt ad gangen. Det er forklaringen på det.

Helhedsløsningen er måske ikke Det Radikale Venstres politik, siger hr. Lykketoft. Jamen vi gik til valg på den, og vi førte en helhertet valgkamp på den, og vi havde gerne set, at vi havde fået et styrket mandat til at løse problemerne, men vi løber da ikke fra vores politik. Vi fik 7 mandater, og det er, hvad vi har. Derfor er der ingen grund til at begynde at sløre billedet omkring vores opfattelse af helhedsløsningen og den politik, der ligger bag.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne beklage over for fru Marianne Jelved, hvis hun på et givet tidspunkt har følt tonen i min ordførertale ubehagelig. Det bør den ikke være, så jeg beklager, at det er kommet sådan frem fra min mund.

Lidt misforståelse må der nu være hos fru Marianne Jelved, for det var ikke en polemik over for Det Radikale Venstre, men faktisk et led i min kollegiale polemik med hr. Gammelgaard. Jeg følte det lidt påfaldende, at det rent tekniske valgforbund, som hr. Gammelgaard selv betegnede som ikke politisk signalgivende, gav anledning til nogle ganske grove beskyld-

[Arne Melchior]

ninger, mens den omstændighed, at i faktuelle sager, hvor man måske kunne vise lidt imødekommenhed og indordne sig en lille smule over for den regering, man lige var trådt ud af, gav det ikke anledning til noget som helst komma i nogen som helst avis. Det var det, det gik på. Men jeg beklager, hvis det var ubehageligt.

Når jeg ikke har kunnet tilbageholde denne korte bemærkning, som Tinget godt kunne have levet uden, skyldes det, at fru Marianne Jelved i sin sidste korte bemærkning sagde, at det jo føles noget mærkeligt at stå her og forsvare den siddende regering. Se, det undrede mig, og det skulle hr. Gammelgaard lægge mærke til. Hvorfor skulle det dog være mærkværdigt for den radikale ordfører at stå her og forklare og forsvare og gå ind for den regering, man lige er udrådt af, og som man har stået last og brast med – med eller uden indre spændinger, det skal ikke være op til mig at afgøre – skulle det være mærkværdigt? Og det tegner ikke så godt for statsministeren og regeringen, hvis fru Marianne Jelved, som jeg plejer at regne for en meget pragmatisk radikaler, har så svært ved det allerede i dag, at hun ligefrem må fremhæve det. Det er et faresignal.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg skal ikke blande mig i fru Marianne Jelveds veneration for den afdøde helhedsplan. Jeg skal bare konstatere, at den er afdød, at der ikke i dette Folketing er et flertal for den prioritering, der lå i helhedsplanen, men i forhold til de store linier, som fru Marianne Jelved var inde på i sit indlæg om, hvad der under alle omstændigheder skal og bør ske, er det vel helt underordnet.

Det, der netop er vigtigt nu, er, at vi får taget fat på tingene i en større sammenhæng, og når jeg mener, at det var en forkert konklusion af regeringen at tage en enkelt brik ud i efteråret, var det jo, fordi det illustrerede med al ønskelig tydelighed, at så kunne man ikke få hverken en socialt afbalanceret finansiering eller en tilstrækkelig solid finansiering. Samtidig med, at vi drøfter marginalskalettelser, skal vi også have fat i fradragsomlægning og overgang til bruttoskat, og vi skal have fat i de arbejdsfri gevinster, fordi det er den eneste måde, man kan få Venstre og De Konservative med til det. Hvis man vil forene synspunktet om, at de foran-

dringer er nødvendige, og at vi skal have brede flertal for dem, er det de eneste lejligheder, vi har for at presse de partier, der optager regeringspladserne i øjeblikket, til at være med til det.

Så vil jeg i øvrigt bare notere mig, at vel har fru Marianne Jelved megen veneration for helhedsplanen, men allerede under valgkampen og nu også efter valget har jeg dog noteret to skred i den radikale tankegang. Det ene er, at man gerne ser miljøafgifter og energiafgiftsomlægninger fremmet. Det er vi enige i meget langt, det vil vi gerne drøfte, og det kan så også til sin tid være noget af det, der kan være med til at finansiere nødvendige afgiftslettelser på andre områder, hvor beskæftigelse og valuta er truet af udviklingen i Europa, hvis ikke vi gør noget.

Den anden ting er, at fru Marianne Jelved ikke vedstår den del af helhedsplanen, der hedder børnefamilieydelsesforhøjelse, man vil hellere have omsorgsdage. Det er da i hvert fald også en ny melding.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Til hr. Arne Melchior vil jeg nøjes med at sige, at jeg har noteret mig, at hr. Arne Melchior går meget op i, hvad der er faresignaler og ikke faresignaler. Det giver i hvert fald mig lidt stof til eftertanke.

Til hr. Lykketoft vil jeg sige, at egentlig synes jeg ikke, at det tjener noget formål at blive ved med at diskutere, hvad der skete tidligere. Nu er det altså den 10. januar 1991, og vi skal fremad.

Jeg er ikke enig i den udlægning, hr. Lykketoft lige har givet af efteråret osv. Det er lige meget, lad os dog lade det være forbi, og lad os så komme videre, og her er jeg enig i, at det også er vigtigt, at vi diskuterer de lange linjer og prøver at lave nogle perspektiver og forsøg på at komme videre. Det vil vi gerne bidrage med.

Med hensyn til børneydelse kan jeg da betro fra det radikale gruppemøde – dem må man jo ellers ikke citere fra, men jeg tillader mig at gøre det på forventet efterbevilget tilgivelse – at det generede den radikale gruppe meget, at vi skulle give børneydelse på den måde, som det var foreslået. Vi forstod, at det var noget, Socialdemokratiet ønskede. Derfor sagde daværende socialminister Aase Olesen, at hun var me-

[Marianne Jelved]

get interesseret i at få en aftale med arbejdsmarkedets parter om at lave omsorgsdage for de 600 mio. kr., der var afsat til det. Det ønsker vi at fastholde, vi synes, det er den prioritering, der skal til. Men det er historien bag.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med at sige velkommen til de nye ministre, og dernæst vil jeg takke statsministeren for redegørelsen af 27. december 1990. Jeg synes, det var en klog redegørelse, som lagde op til det samarbejde, som vi alle er klar over at der er brug for. Det muligens kunst bør være samarbejdets kunst. Regeringens Rembrandt og Socialdemokratiets Picasso må sammen kunne komponere et realistisk finansscenarie. Vi har hverken brug for økonomiske skønmalerier eller abstrakte rædselsbilleder. Vi har kort sagt en række opgaver, som vi skal løse i fællesskab.

Derfor bliver det store spørgsmål: Vil et flertal af Folketingets partier forpligte sig til at samarbejde om langsigtede og nødvendige beslutninger, eller er samarbejde bare noget, man taler om i en valgkamp for straks efter valget at kaste sig ud i kortsigtede partiegoistiske profileringer og taktiske smådrillerier? De er ikke sjove, og de løser ikke landets problemer.

Hvad er det så, vi har brug for at løse? Jeg mener, at arbejdsløshedsproblemet er det, vi skal prioritere højest. Her tror jeg, at den bedste medicin er en klog indkomstpoltik, og jeg vil også sige, at en klog indkomstpoltik er den bedste socialpoltik, vi kan føre. Vi herinde skal altså forberede de kommende overenskomstforhandlinger så klogt som muligt, og til den opgave mener jeg vi behøver at foretage skatteomlægninger. Jeg er enig i, at vi ikke bare kan dele penge ud, men hvis vi kan finde penge til nogle omlægninger, så vi kan forberede nogle gode og kloge overenskomster og på den måde føre en politik, som bringer flere i arbejde, har vi fat i den rigtige ende.

Jeg tror, vi alle er enige om, at vi har en for høj marginalskat i Danmark, vi har for høj en moms, og nogle af vore punktafgifter er også for høje.

Om punktafgifterne vil jeg gerne sige, at når det gælder billigere øl, billigere vin, billigere tobak, så medvirker vi ikke fra Kristeligt Folkepartis side. Vi sætter sundhedspolitikken højere end afgiftslettelser på disse områder. Men

der er en række andre afgifter. Hvorfor skal f.eks. afgiften på mineralvand være højere end afgiften på hvidtøl? Det har jeg aldrig kunnet se nogen særlig saglig begrundelse for.

Marginalskatten er for høj, men jeg mener også, at momsen er for høj, og dér må vi spørge: Hvad er det klogest at begynde med? Vi synes, at der er mange gode argumenter for differentierede momssatser, hvor vi begynder med at sætte fødevaremomsen ned. At den danske fødevaremomns er mere end dobbelt så høj som gennemsnittet i EF, finder vi ingen rimelig begrundelse for. I EF ligger den på fra 0,1 pct. til 9 pct., og i Danmark er momsen på basale, sunde fødevarer minsandten 22 pct.

Var det ikke noget at begynde på momsområdet, hvor vi har det strukturproblem – det vil jeg gerne sige til Det Radikale Venstres ordfører – at vi også her må nærme os EF-satserne, naturligvis, hvis vi skal have det fulde udbytte af det indre marked? Og skal vi bevare høje giftskatter, så må vi vise vilje til at harmonisere på andre områder. Derfor synes vi, at det ville være klogt at begynde her.

Jeg tror også, at det ville være et godt signal for at få de kloge overenskomster. Det er jo ikke noget, som Kristeligt Folkeparti alene står for; jeg kunne komme med flere citater, f.eks. af ledende personer i Dansk Arbejdsgiverforening, som jeg da går ud fra har en hel del forstand på overenskomstpørgsmål.

Men så vil jeg sige, at det, regeringen har spillet ud med på 6 pct.-skatten, er langt klogere end det, regeringen kom med i efteråret, for jeg vil gerne vedgå, at ikke mindst i indtægtsgruppen fra 150.000 til 170.000 kr. er der nogle, der har en dramatisk høj marginalskat. Vi har en lovmodelberegning fra Økonomiministeriet fra juni 1989, der viser, at i indkomstgruppen 150.000-152.000 kr. – det er nu en halv snes tusinde kroner højere, for det var 1988-89-tal – har man i givet fald en marginalskat på 104 pct. Det er klart, at det er en oplagt urimelighed, så at der er bestemte områder, hvor 6 pct.-skatten simpelt hen begynder for tidligt, er vi enige med regeringen i. Og at regeringen også sørger for, at der er fuld overførselsret for ægtefæller, er en klar, klar forbedring, som jeg her gerne vil complimentere regeringen for.

Vi har et problem med 6 pct.-skatten, men jeg mener også, at vi har et problem med momsen, og jeg vil gerne understrege, at begge proble-

[Kofod-Svendsen]

mer skal løses, og så må vi se, hvad det er det klogeste at begynde med. Det er i og for sig den debat, vi skal tage i de kommende dage under forhandlingerne, og vi har nævnt, hvad vi er overbevist om. Vi er selvfølgelig lydhøre over for andre argumenter, det vil jeg gerne understrege, men den overordnede målsætning for os er at vælge det, der er bedst, og at sikre så lave lønstigninger som muligt.

Vi mener, at det er rigtigt med den valgfrihed, som familierne får ved børnechecken. Vi er enige i det, Socialdemokratiet og regeringen har spillet ud med. Jeg håber, at hr. Lykketoft vil holde fast i det, Socialdemokratiet har spillet ud med, for dér er vi helt enige, også i det, Socialdemokratiet officielt har givet udtryk for i sit lovforslag.

Jeg vil rose hr. Lykketoft for det, Socialdemokratiet har spillet ud med med hensyn til børnechecken. Det synes vi er klogt og forstandigt. Det vil jeg råde hr. Lykketoft til at holde fast i.

Når det gælder regeringens forslag om nedsettelse af a-kassekontingentet, så mener vi, det er rigtigere med en særlig skattelettelse til de lavtlønnede. Regeringens oprindelige udspil synes vi er klogere. Vi er tilhængere af, at vi styrker forsikringselementet, og et lavt a-kassekontingent er også til gavn for de højtlønnede; det er jo ikke specielt en hjælp for de lavtlønnede. Der er højtlønnede, der har et ganske højt a-kassekontingent.

Hvis vi ganske målrettet kunne konvertere det til en lettelse til de lavtlønnede, synes vi, det ville være forstandigere og virke mere målrettet. Det flugter også mere med EF. F.eks. i Tyskland har man en deling, så arbejdsmarkedets parter betaler hver en tredjedel og det offentlige den sidste tredjedel af finansieringen. I den retning finder vi det rigtigere at gå set fra Kristeligt Folkepartis side.

Det, regeringen har spillet ud med på uddannelses- og erhvervspolitikens område, er vi enige i. Vi er stadig optaget af, om finansieringen af skatteomlægningerne er tilfredsstillende, set fra erhvervslivets side.

Vi har også set den leder i Industrien, som Bent Lefèvre, formand for Industrirådet, skrev – jeg tror, det var den 9. januar 1991 – hvor han konstaterer, at belastningen er kommet ned på 3 pct., hvor man oprindeligt opererede med 5 pct., så de roste regeringen for en forbedring.

Men ligesom regeringens argumenter skal efterprøves, vil vi også gerne prøve industriens argumenter bag den udtalelse, det vil jeg gerne sige. Jeg vil gøre opmærksom på, at vi har bemærket det, og det vil indgå i vores præmisser for de kommende drøftelser.

Vi mener også, at man skal lave særlige foranstaltninger for at øge beskæftigelsen.

Vi er meget godt tilfredse med, at boligpakken er blevet forlænget, et godt signal. Vi er også enige i, at vi må vedtage en langsigtet boligpolitik både for ejere og for lejere. Vi mener, at vi fint kunne kombinere det med at give fradrag for reparations- og vedligeholdelsesudgifter. Det kunne være en del af en langsigtet boligpolitik, som tillige er beskæftigelsesfremmende. Netop i en situation, hvor vi har stor arbejdsløshed ikke mindst i byggebranchen, er der mange gode argumenter for, at vi giver mulighed for fradrag for udgifter til reparation og vedligeholdelse.

Jeg er helt enig i det, hr. Arne Melchior var inde på, at vi ikke af dogmatiske grunde skal afvise at indføre dette fradrag for reparations- og vedligeholdelsesudgifter, som har de positive følgevirkninger, hr. Arne Melchior redegjorde for, og som Kristeligt Folkeparti er helt enig i, nemlig beskæftigelsen med vedligeholdelse af bygninger osv. Jeg mener heller ikke, at det vil belaste betalingsbalancen ret meget.

Så skal vi have en fordomsfri drøftelse af den offentlige sektors størrelse og opgaver, ikke nogen hetz mod offentligt ansatte, ligesom vi ikke skal hetze mod andre befolkningsgrupper, men vi skal selvfølgelig drøfte, hvordan vi så klogt som muligt kan lægge arbejdet til rette, udlicitere opgaver, når det er hensigtsmæssigt, og sørge for, at vi har så få administrationsomkostninger som muligt, som Venstres ordfører var inde på. Men samtidig har vi jo behov for service over for borgerne. Vi skal ikke have færre hjemmehjælpere osv. Dér må vi ikke på nogen måde komme ind på nogle hetzformuleringer, hvad jeg mener at et parti var inde på, men som andre har taget afstand fra. Jeg er enig i den afstandtagen.

Så mener vi, at der skal indføres en ansvarlig etiklovgivning om fostrets retsstilling. Der er ting, forskningen kan, men som vi mener at man af etiske grunde ikke bør gøre. Jeg nævner det her som noget, der er væsentligt for Kristeligt Folkeparti, også når vi på et senere tids-

[Kofod-Svendsen]

punkt skal behandle et lovforslag fra sundhedsministeren.

Vi siger ligesom Det Radikale Venstres ordfører, at vi må føre en aktiv miljøpolitik. Det kendetegnede firkløverregeringen, og det skal videreføres. Jeg håber, at KV-regeringen også vil satse på en aktiv miljøpolitik. Jeg er glad for de synspunkter vedrørende miljøet, statsministeren var inde på i sin nytårstale.

Så har Kristeligt Folkeparti nogle særlige ønsker i forbindelse med finansloven. Jeg skal ikke remse dem op alle sammen. Vi er kommet med ændringsforslag lige før valget, men jeg vil understrege et punkt her. Det er de hospitaler, der ejes eller drives af sygdomsbekæmpende organisationer, bl.a. Kolonien Filadelfias epilepsiafdeling, og vi har nogle andre organisationsejede hospitaler, der gør et knagende godt stykke arbejde. Vi vil ikke acceptere, at de kommer i klemme ud fra, hvad jeg vil kalde lidt kortsigtede betragtninger og beslutninger hos amterne. Det er en af de ting, vi vil lægge vægt på under forhandlingerne.

Men vi er også parate til at se, om vi ikke kunne spare. Der er f.eks. Kulturfonden, som fik dette gigantiske beløb på ekstra 120 mio. kr. Jeg synes, at vi kritisk skal vurdere, om der virkelig er brug for alle de penge. Der kunne vi måske spare nogle penge, som så naturligt kunne kanaliseres hen og blive brugt mere fornuftigt.

Det er klart, at hvis vi havde masser af penge, så kunne vi da også fuldt ud have råd til det, men i det øjeblik vi må føre en stram økonomisk politik, så er det et af de områder, vi gerne vil kigge nærmere på.

Vi ønsker, at der fortsat skal føres en aktiv ulandspolitik og en medmenneskelig flygtningepolitik, at vi her giver udtryk for holdninger, så vi også på det globale plan er parat til at stå for en virkelig medmenneskelig politik.

Hvad EF-regeringskonferencerne angår, mener jeg, at Danmark aktivt og fremsynet skal arbejde for at forme det nye Europa, som er ved at blive til.

Det er vigtigt, at EF er åbent, det er vigtigt, at vi fortsat lader beslutningsprocessen ligge i Ministerrådet, og at Parlamentet har den kontrollerende funktion, men at vi lader Ministerrådet være lovgiveren, så det er de nationale parlamenter, der, om jeg så må sige, har den sidste bestemmelsesret.

Sluttelig vil jeg sige, at den dagsorden, som hr. Svend Auken lagde frem, synes vi er klogt og forstandigt formuleret, og den vil vi meget gerne støtte. Vi er enige i, at en krig betyder tallose menneskelige, politiske og økonomiske ofre. Derfor vil vi meget gerne være med til at opfordre regeringen til at give FN's generalsekretær fuld opbakning til hans mæglingsbestræbelser, men også at vi får en fuldstændig irakisk tilbagetrækning fra Kuwait. Det er den opgave, der skal løses.

Med disse ord vil jeg gerne sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side er parat til at gå ind i et konstruktivt samarbejde om den kommende finanslov og også de andre følgelove og det overordnede sigte at nedbringe ledigheden.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Jeg kan helt tilslutte mig den sidste bemærkning vedrørende den fuldstændige tilbagetrækning fra Kuwait, som hr. Kofod-Svendsen kom med. Jeg synes, det er vigtigt at få det understreget. Det var i øvrigt et meget sobert indlæg.

Det giver mig anledning til at sige til den dagsorden, som hr. Svend Auken har fremsat vedrørende Golfkrisen, at det jo er rigtigt, som hr. Svend Auken har oplyst, at ordlyden er formuleret i samarbejde med regeringspartierne.

Vi stemmer derfor naturligvis for den dagsorden, og vi glæder os over, at vi er nået frem til en formulering, der bredt kan samle de partier, der sædvanligvis står bag dansk udenrigspolitik, om en klar opbakning af FN-politikken på dette vigtige område.

Rosing (S):

Krisen i Golfen vækker naturligvis også dyb bekymring i Grønland, og jeg vil nøjes med at sige, at jeg naturligvis også vil støtte hr. Svend Aukens forslag om motiveret dagsorden. Jeg synes dog, det er vigtigt at sige, at vi hver især også viser en eller anden form for fredsiniciativ, og at et A4-ark alene ikke ændrer verdens gang.

For at vende blikket mod Grønland vil jeg sige, at vi jo også har haft valg til Folketinget her den 12. december 1990. Jeg tror, valget vendte op og ned på en hel del forventninger til resultatet, måske specielt hernede i Danmark. Jeg skal ikke komme nærmere ind på baggrunden, den kender de fleste.

[Rosing]

Nu kan vi stille os selv det spørgsmål, om valget til Folketinget vil være en strømpil for valget til Landstinget den 5. marts, til foråret. Det kan jeg naturligvis ikke sige på nuværende tidspunkt, men mit parti, Siumut, har været førende og regerende siden 1979, da vi fik hjemmestyre, og det regner jeg da også med bliver tilfældet efter den 5. marts. Men én ting er sikker, og det er, at vi har brug for samarbejde også i Grønland, men ikke nødvendigvis hen over midten i Grønland.

EF-spørgsmålet har været et fremtrædende emne under valgkampen i Grønland. Alle ved, at vi har en fiskeriaftale med EF, og det er en god aftale efter vores mening. Den mening deles ikke af alle inden for EF, men aftalen er god, og den varer helt til udgangen af 1994.

Vi har diskuteret, hvilke forbindelser Grønland skal have med EF efter 1994. Vi kan ikke sige noget om det i dag, fordi EF er i en rivende udvikling, så den diskussion må vi gemme lidt, men selvfølgelig følger vi nøje, hvad der sker i EF, og prøver at afspejle situationen i EF over for de behov, vi har i Grønland. Vi har sagt farvel til EF eller »EF-by«, som vi siger i Grønland, to gange, så én ting er sikker: Vi ønsker ikke igen at blive medlem af EF.

Der er i Grønland politisk enighed om at overtage ansvaret for sundhedsvæsenet i 1992. Vi har sagt 1. januar, men vi har også sat nogle betingelser for overtagelsesdatoen om nødvendige anlægsgenopbygninger og om økonomien omkring sundhedsvæsenet, og at man i hvert fald ikke sænker niveauet for den økonomi, der ligger bag sundhedsvæsenet i Grønland. De betingelser er ikke helt opfyldt af den forhenværende regering, men vi håber, at de vil blive opfyldt af den nuværende regering. Hvis de ikke bliver opfyldt, så må vi tage op til overvejelse i Grønland, hvorvidt vi ønsker at overtage det så hurtigt. Vi mener selv, det er vigtigt, at vi overtager ansvaret for sundhedsvæsenet, men vi skal altså lige have klaret forhandlingen med den danske regering.

Forhandlingen foregår ved et embedsmandsvalg med fagministerielle embedsmænd her fra Danmark, som har et godt kendskab til sundhedsvæsenet som sådant, og så hjemmestyreembedsfolk. Jeg kan frygte, at det kan være en lille skævhed mellem den ekspertise, man har her i Danmark, og den embedsstand, vi har i Grønland, ikke fordi den ikke er dygtig nok,

men vi har ikke nogen erfaringer med sundhedsvæsenet. Så jeg vil godt gøre opmærksom på, at det er vigtigt, at der er en balance også i det her tilfælde. Jeg mener, at det må være en ligeværdig og en ærlig forhandling mellem ligeværdige parter om det her vigtige emne.

Retsvæsenets og politiets arbejdsforhold har også været oppe og vende i Grønland under valgkampen. Vi har en kriminallov, som i sin tid er blevet kaldt verdens bedste og verdens mest moderne, men jeg mener, at retsvæsenet i dag skal afspejle, at vi lever i 1990'erne og ikke tilbage i 1950'erne. Vi er en del af det danske retssystem – heldigvis for det. Det forpligter dog også Danmark, at vi er en del af det danske retssystem.

I Grønland har vi brudt med årtiers forbud, det, vi kalder fødestedskriteriet, altså en forskelsbehandling på grundlag af, om man er født i Grønland eller i Danmark. Denne ophævelse af fødestedskriteriet har ikke slået igennem hos politiet og den danske regering, der har ansvaret for politiet i Grønland. Jeg synes, det er på høje tid, at Danmark følger Grønland i det vigtige skridt, vi har taget; ellers må vi stærkt overveje at overtage ansvaret for politiet også.

Omkring miljøet har vi stadig et godt samarbejde. Jeg mener, jeg kan sige, at Grønland stadig er førende på miljøområdet, ligesom vi har været førende på det område i årtusinder med den tradition og med den kultur, vi har.

Mellem Danmark og Grønland er der enkelte knaster, der skal hølves af, fordi vi mener, at ansvar avler ansvarlighed, og ansvarlighed er der i høj grad brug for omkring miljøet.

Med hensyn til Sønder Strømfjord, altså de amerikanske baser, og Kulusuk på den grønlandske østkyst er det blevet aftalt mellem Danmark og Grønland på den ene side og USA på den anden side, at disse baser bliver rømmet i 1992. Det er jo godt. Det har jeg udtrykt flere gange heroppefra. Men et spørgsmål står tilbage: Hvem skal nu betale? Skal det være Danmark eller Grønland, eller skal vi deles om det? Det er en forhandling, der foregår. Jeg vil bare gøre opmærksom på, at vi nødigt vil stå alene med byrden efter 1992.

Valget her i Danmark den 12. december var jo et flot valg for Socialdemokratiet og enkelte andre partier her i salen. Det undrede os i Grønland at høre regeringens eller måske rette-

[Rosing]

re statsministerens fortolkning af valgresultatet, men vi skal jo ikke blande os i det. Jeg vil nøjes med at sige, at Danmark og Grønland hver især og sammen har brug for et bredt politisk samarbejde i den verden, vi befinder os midt i.

Som sagt har vi valg til vort eget ting, Landstinget, den 5. marts. Jeg skal ikke forudsige, hvordan det går. Det eneste, jeg ved, er, at valget finder sted den 5. marts.

En valgkamp til Folketinget bruger vi i Grønland til at – det mener jeg i hvert fald vi skal bruge den til – vurdere relationerne til Danmark, mellem Danmark og Grønland, de historiske, økonomiske og kulturelle relationer. Og jeg mener ikke, det er en historisk kendsgerning, at forholdet i al fremtid skal være som i dag. Jeg skal ikke i dag kunne sige, hvad vi ønsker, hvad det kan blive til, og hvornår det kan blive. Men vi må, begge dele af riget, både Danmark og Grønland, hele tiden vurdere vort rigsfællesskab og vort broderskab.

Og jeg vil sige: Godt nytår!

Steenholdt (Grønl.):

Jeg vil gerne sige et par ord om de punkter i finanslovsforslaget, der har relation til Grønland.

Efterhånden som statens aktiviteter i Grønland er blevet spredt over diverse ministerier og Grønlands hjemmestyre, er det blevet mere og mere indviklet at følge med i de bevillinger, der afsættes til grønlandske formål. Jeg har endvidere forstået, at de forskellige ministeriers bidrag til finansloven for så vidt angår bevillinger til Grønland er nogenlunde i overensstemmelse med de fra grønlandske myndigheder modtagne indstillinger. Det skyldes således vore interne forhold i Grønland, herunder en udtalt modvilje hos det regerende parti, Siumut, mod at orientere de andre partier om dets indstillinger, når det er vanskeligt at fremkomme med bemærkninger til finanslovsforslaget.

Jeg skal på denne baggrund selvfølgelig undlade at komme med kritiske bemærkninger til de forskellige ministerier.

For så vidt angår sundhedsvæsenet har jeg i tidligere folketingsår fremsat kritiske bemærkninger om driften. Den standard, som den grønlandske befolkning lever under, er ikke for god. Der er til stadighed personalemangel, bl.a. med den følge, at et efter min mening alt for

stort antal grønlandske patienter må sendes til hospitaler i Danmark.

Jeg har tidligere fremsat bemærkninger om forholdet mellem ledelsespersonalet og administrationspersonalet. Det er ikke mit indtryk, at der er sket væsentlige ændringer, og jeg vil da også i dette folketingsår være opmærksom på dette forhold.

Så er der bevillingerne til retsvæsen og politi. Det er min opfattelse, at det grønlandske retsvæsen lever under særdeles vanskelige forhold, dels på grund af manglende bevillinger, dels på grund af fejlagtige personalenormeringer. Jeg har tidligere specielt vedrørende det grønlandske politi dels fremsat kritiske bemærkninger, dels stillet spørgsmål til justitsministeren. Spørgsmålene bliver som regel høfligt besvaret, men man spejder forgæves efter forbedringer.

Et af de største problemer, politiet i Grønland må leve med, er lønvilkårene. Det grønlandske politi har gennem årene mistet mange dygtige polititjenestemænd, som på grund af utilfredsstillende løn- og arbejdsvilkår er gået over til mere menneskelige og bedre betalte job. Dette forhold er en stor belastning for det grønlandske politi i et samfund, hvor den stedfundne samfundsudvikling egentlig betinger en dygtig og effektiv politietat.

Politiets forlængede arm i bygder og på andre mindre steder er så elendigt aflønnet, at man må undre sig over, at der overhovedet er nogen, der vil påtage sig opgaven, der ofte medfører ubehageligheder såvel for kommunefogden som for hans familie.

Jeg håber, at sådanne forhold er taget med i betragtning ved indstillingerne til årets bevillinger.

Endelig vil jeg gerne sige et par ord om trafikforholdene i Grønland, herunder ikke mindst de dystre udsigter med hensyn til driften af flyvepladsen i Sønder Strømfjord.

Trafikken i Grønland er kostbar, men er et nødvendigt led i samfundsstrukturen. Det er klart, at denne funktion også må være påvirket af de sparebestrebelser, som har ramt det danske samfund i de senere år. Det er umådelig dyrt at rejse i Grønland, og det er min opfattelse, at det samlede samfund burde bidrage mere til billiggørelse af rejselivet.

Som bekendt er det meningen, at de amerikanske styrker trækker sig tilbage fra Grønland i løbet af et par år. Som følge deraf opstår der

[Steenholdt]

alvorlige problemer med hensyn til driften af flyvepladsen i Sønder Strømfjord, som i mange år har fungeret som vigtigste indgangsvej til Grønland. Vi har vænnet os til en rimelig service, men må i de kommende år desværre forberede os på forringede vilkår. Den økonomi, som flyvepladsen i fremtiden vil være underkastet, er en helt anden økonomi end den, der var ved hjemmestyrets overtagelse af trafikken i Grønland.

På denne baggrund må det undre mig, at regeringen har bebudet at ville vælte nogle af udgifterne over på det bestående bloktilskud, når det er aftalt med regeringen, at overgangen af sager til Grønlands hjemmestyre økonomisk skal være neutral, således at hjemmestyret ikke får større bevillinger eller staten sparer penge ved sagernes overgang som særanliggende.

Der foreligger her en situation, som kræver ekstraordinære foranstaltninger, og jeg må anmode regeringen om at tage dette i betragtning ved den endelige økonomiske ordning ved flyvepladsens overtagelse som civil lufthavn.

Jacob Lindenskov (S):

Siden mit parti sidst var repræsenteret her i Tinget, er der sket meget både ude i den vide verden og hjemme i vores egen verden, hvad angår den politiske situation, og hvad angår økonomien i samfundet, som i høj grad influerer på den almindelige borgers daglige liv på land og ikke mindst på søen. Vi må sande, at havet kan give og har givet, men at det også kan koste at satse på rigdomme i havene omkring Færøerne såvel som alle de andre steder, hvor færingar søger deres udkomme. Vi må erkende, at forudsætningerne for et godt og økonomisk velfungerende liv i vores samfund i væsentligt omfang har ændret sig.

Det har været sædvane for færøske repræsentanter her i Tinget loyalt at meddele, hvad de regerende færøske politiske myndigheder har besluttet at føre ud i livet. Dernæst har det altid været en selvskreven regel, at vi ikke volder de store kvaler, hverken for regeringen eller for oppositionen, når det drejer sig om indre danske anliggender. Men jeg må tilføje, at meget har ændret sig. Vi har behov for at meddele og at klargøre over for Tinget, hvilken politik vi fra færøsk side står for.

Ved folketingsvalget den 12. december sidste år blev det færøske Socialdemokrati igen det

førende parti, dernæst Folkeflokket, der fik sit mandat genvalgt. Men umiddelbart før folketingsvalget, nemlig den 17. november, var der valg til Lagtinget, idet samarbejdspartierne bag landsstyret, Folkeflokket, Sambandspartiet og Republikanerne, ikke kunne blive enige om samarbejdet. Resultatet blev, at der nu efter intense forhandlinger i 2 måneder på nær 1 uge vil blive dannet landsstyre med Socialdemokratiets og Folkeflokkets 17 mandater bag sig i Lagtinget.

Når det nye landsstyre er etableret – formentlig i løbet af denne uge eller i begyndelsen af næste uge – vil landsstyrets første opgave være at få vedtaget Lagtingets finanslov for 1991, der i store dele vil være en fastholdelse af en meget stram økonomi, men med det bestemte sigte at genetablere balance i den offentlige økonomi, sådan set at genetablere forudsætningerne for fiskebestanden ved Færøerne, at genforhandle undergrundsproblematikken med regeringen, at genforhandle hjemmestyrelovgivningen med det formål at etablere en selvstyrelov, der vil være tidssvarende, en modernisering af en ny styrelsesordning for det færøske samfund og endelig at intensivere miljølovgivningen på land og ikke mindst på havet.

Målsætningen med disse politiske initiativer binder i nødvendigheden af en påkrævet omlægning af samfundsøkonomien, men således at vi vedvarende kan opretholde et samfund i vækst og udvikling. Et led i denne politik er den igangværende reduktion og omlægning af den eksisterende fiskerflåde. Denne politik vil medføre et mangeartet lovforberedende arbejde og forhandlinger på forskellige niveauer og ikke mindst på regeringsplan.

Jeg formoder og tror, at vi fra et bredt Folkeeting kan regne med forståelse for de initiativer, som efterhånden vil melde sig fra Færøerne, initiativer, der i alt væsentligt vil være en modernisering af lovgivningskomplekser og aftaler, der er bindende for det samarbejde, der er mellem Færøerne og Danmark. Spørgsmålet om Færøernes forhold til Det Europæiske Fællesskab er selvfølgelig meget vigtig for Færøerne, men vi har ikke ønsket medlemskab af Fællesskabet, derimod har landsstyret nu i måneder forhandlet om en frihandelsaftale, en holdning, der deles af samtlige partier i Lagtinget. Vor totale erhvervsstruktur tilsiger denne holdning.

[Jacob Lindenskov]

Jeg vil gerne minde om, at kommende færøske ønsker om forhandlinger med regeringen om meget centrale områder er af stor betydning, således at vi fortsat kan opretholde et bæredygtigt samfund for den færøske befolkning. Jeg vil til slut udtrykke mit ønske om, at det vil lykkes for det nye politiske flertalsstyre på Færøerne at skabe grundlag for en politik, der igen kan føre samfundet til trivsel og til fremgang.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Svend Auken var i sit indlæg inde på spørgsmålet om arbejdet med EF's regeringskonferencer. Jeg synes, der er grund til at glæde sig over, at disse kommentarer lægger op til en fortsat enighed imellem regeringen og Socialdemokratiet om den danske politik over for de kommende forhandlinger i EF om politisk union og om økonomisk og monetær union. Det er jo en helt generel politisk enighed, som blev slået fast i efteråret med det danske memorandum, og det er en enighed, som både kan og skal fastholdes, og de synspunkter, der kom frem i hr. Svend Aukens indlæg her i dag, er alle på linje med den holdning, regeringen anlægger. Jeg hæfter mig specielt ved formuleringen om et åbent fællesskab – det er der andre der også har været inde på, bl.a. hr. Kofod-Svendensen – hvor de andre europæiske lande efterhånden kan komme med. Det ligger helt på linje med regeringens holdning. Derfor er den seneste udvikling i Sverige med rigsdagsdebatten i december som foreløbig afslutning også overordentlig glædelig. Jeg håber, at Sverige snart indgiver en ansøgning om medlemskab, og det siger sig selv, at Danmark vil arbejde for, at der hurtigt bliver indledt optagelsesforhandlinger med Sverige.

Jeg kan også være enig i hr. Svend Aukens bemærkninger om nødvendigheden af en bredt anlagt oplysnings- og debatkampagne. Her er det min opfattelse, at regeringen har taget sådanne skridt. Der fremsendes nu til Folketingets Markedsudvalg samtlige dokumenter, som indgår i regeringskonferencerne; det sker uden fortrolighedsstempel, og det sker så hurtigt, at vi somme tider sender dem af sted, før de er nået at blive oversat til dansk, men selvfølgelig sender vi senere de danske oversættelser. Det gør vi alt sammen for at undgå myter om, at vi prøver at holde noget tilbage. Det er vigtigt, at der ikke bliver skabt myter om lukkedeh om-

kring disse forhandlinger, og jeg kan da også, når nu forhandlingerne starter, give tilsagn om, at jeg er rede til at møde i Markedsudvalget og give en løbende orientering om drøftelsernes forløb under regeringskonferencerne.

Når regeringskonferencerne er afsluttet, vil resultatet blive forelagt for Folketinget til ratifikation. Det er vel sandsynligt, at der så vil blive afholdt en folkeafstemning. Her ser jeg meget vel behovet for i den mellemliggende fase at gå ind i en oplysnings- og debatkampagne. Den nærmere indretning heraf må vi jo drøfte. Jeg tror bare, det er vigtigt, at vi nok for at sikre bredden i en sådan kampagne fra starten bør advare imod det synspunkt, at det er noget, der udelukkende eller fortrinsvis er en statslig opgave, men jeg er sikker på, at vi vil finde den rette måde at sikre en sådan bred oplysnings- og debatkampagne på.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først takke repræsentanterne for Grønland og Færøerne for, at de traditionen tro har taget ordet under denne åbningsdebat – for det er den jo egentlig, vi har alle været på valg, og nu sidder vi her alle 179. Jeg synes, det var tiltalende, at vore grønlandske og færøske kollegaer gav os et indtryk af, hvordan man nu tænker over problemstillingerne de to steder i riget.

Hr. Rosing fremhævede den vigtige sag om Grønlands overtagelse af sundhedsvæsenet. Det er regeringen også meget optaget af. Vi har ført forhandlinger i nogen tid derom, og der er svære problemer forbundet med at finde løsningen, men jeg er overbevist om, at vi nok skal have held med det inden længe, således at også dette vigtige område kan blive underkastet grønlændernes egne dispositioner.

Jeg vil i øvrigt sige, at jeg har da glædet mig over i de otte år, jeg har haft et ansvar for regeringerne hernede, at have et godt samarbejde med Grønlands landsstyre, og det håber og venter jeg også vil fortsætte i den kommende tid.

Hr. Steenholdt refererede til en række problemer omkring politi og retsvæsen. Jeg takker for den påpegning, han foretog deraf. Jeg er sikker på, at disse problemer kan blive løst i et tæt samarbejde mellem ikke mindst de grønlandske myndigheder og Justitsministeriet.

[Statsministeren]

Så nævnte hr. Steenholdt den store forandring, som nu er i sigte omkring de grønlandske lufthavne og jo især den store økonomiske rækkevidde for så vidt angår Sønder Strømfjord.

Når nu amerikanerne træder ud af det gamle, mangeårige arrangement, efterlader det naturligvis store problemer både for Danmark og Grønland, og det siger sig selv, at vi må se at få løst dem snart, således at begge parter ved, hvad vi har at indrette os efter.

Regeringen har det synspunkt, at det er en helt naturlig og meget vigtig rigsinteresse, at vi sikrer, at vi har gode beflyvningsforhold mellem Grønland og Danmark. Vi må se at finde en løsning på den økonomiske smerte, som er det vanskelige, og som er forbundet med, at amerikanerne nu af naturlige grunde udtræder af det gamle arrangement. Vi skal se at finde en løsning på denne sag hurtigt, og som hr. Steenholdt ved, arbejder et udvalg under Statsministeriet i denne tid intenst med at finde den rette løsning.

Hr. Jacob Lindenskov nævnte det nylige valg på Færøerne og siger til os, at nu kan man vente, at der om få dage dannes et nyt færøsk landsstyre. Det vil vi glæde os til at træde i forbindelse med. Også her er der mange problemer, som løbende skal klares i et samvirke mellem Færøerne og Danmark. En vigtig sag er endnu uløst. Det er forhandlingerne mellem Færøerne og EF, og jeg vil gerne tilsige den danske regerings stærke vilje til også i slutfasen at støtte Færøerne så godt, som vi overhovedet kan under disse forhandlinger, der betyder så meget for de færøske handelsinteresser.

Jeg synes, vi har haft en meget positiv debat – i hvert fald da indtil nu – her i Folketinget efter det valg, som fandt sted i december måned. Jeg kan vel roligt sige og som vanlig uden at overdrive, at efter valget var der nogen variation i vurderingen af, hvilken regeringsdannelse der var den naturligste eller den bedste. Jo, men sådan har det også ofte været tidligere. Nu fik vi altså en regering, den er der, og den bliver der. Nu er spørgsmålet, om vi kan samle os om de store arbejdsopgaver og deres løsning. Jeg mener, jeg har kunnet konstatere i dag, at der hos alle partier gives udtryk for, hvad der er hovedopgaven. Det er dog altid noget, hvis vi i et vist fællesskab kan formulere opgaven foran os. Hovedopgaven må være at føre en økonomisk politik og en uddannelsespolitik og en arbejds-

markedspolitik, som giver det bedst mulige grundlag for, at der ude omkring i vores samfund bliver vækst og kan skabes flere nye job. Det er dog altid noget, hvis vi på den første ordinære arbejdsdag i januar måned kan fastslå, at partierne i og for sig ikke er uenige om, at her ligger den store opgave for os. Så bliver selvfølgelig det næste, hvad vi kan gøre for at imødekomme det stærke ønske om bredt samarbejde, som blev udtrykt af så mange før valget og også efter valget.

Det var en stærk tone hos Socialdemokratiet, hos CD, hos Det Radikale Venstre og hos Kristeligt Folkeparti – de to regeringspartier deltager fuldt ud i dette ønske – at vi må søge at etablere et endnu bredere, et endnu tættere samarbejde end før. Vi havde jo også i den forrige folketingsperiode på mange måder et tæt samarbejde om mange problemer. Langt de fleste love lykkedes det os at få vedtaget med overvældende store flertal. Alligevel tror jeg, alle erkender, at partidelingen og mandatopsplitningen i det nye Folketing er kompliceret.

Denne tankegang i den forrige folketingsperiode om fra starten at anstrenge sig for at skabe et klima for godt, bredt samarbejde førte til det ændrede finanslovsforslag og de øvrige 22 lovforslag, regeringen fremsatte i Folketinget mellem jul og nytår. De var ment, ligesom regeringens åbningserklæring af 27. december, som en åben, fredsommelig invitation til at arbejde tæt sammen.

På hvilken samfundsøkonomisk baggrund er det så, vi skal i gang? Man kan anlægge forskellige vurderinger, men jeg lægger vægt på, at ingen af os forfalder til at male et sortsyn, for det er uberettiget. Vi har mange uløste problemer, det ved vi. Det er dem, vi nu skal kæmpe med. Men jeg mener, at vi grundlæggende har fået en positiv udvikling i den danske samfundsholdning. Uden at ville gå i detaljer vil jeg fremhæve, at der dog siden 1986 er sket et omsving på betalingsbalancen, og det er faktisk uden sdestykke i nyere tid. Baggrunden for det er ganske tiltalende, for den ligger i forøget privat opsparing, en stram finanspolitik og en forbedret konkurrenceevne. Det er den vej, vi skal fortsætte.

Overskuddet på betalingsbalancen og den stærke krone har betydet, at vores udenlandsgæld som procent af BNP er faldet. Ved udgangen af 1990 var gælden, når vi måler den som

[Statsministeren]

procent af vores bruttonationalprodukt, mindre end i mange år. Det skyldes i høj grad vores egen indsats, at vi har fået denne forbedring af betalingsbalancen.

Så vil jeg sige, at der er andre opmuntrende tegn, som er vores fælles arbejdsbaggrund. Væksten i vores forbrugerpriser er faktisk helt i bund i Danmark og nærmer sig kun 2 pct. Vi har udpræget lavinflation, men denne gang er den lave inflation i høj grad opnået på baggrund af den indenrigsøkonomiske udvikling og på trods af tendenser til stigning i vore energipriser. Inflationsfaldet har vi altså ikke blot fået foråret udefra, vi har selv bidraget meget stærkt til det.

Hvis vi tager statsfinanserne, har vi sandelig problemer. Det er der for resten mange andre der har i vores del af verden og endog i en væsentlig højere grad end os i Danmark: Vi får efter det finanslovsforslag, der er fremsat, et underskud, et dagunderskud, som er for stort, uønskeligt stort, men jeg mener, vi har lov at sige efter nogle år, hvor vi jo har haft overskud i statsfinanserne, at der er tale om et konjunkturfænomen, og at vi selv kan rette op på det. Den bedste metode vil være – og nu er jeg tilbage i det, jeg startede med at sige – at vi satser på at muliggøre vækst, således at vi gennem vækst får ændret en række af de afgørende poster og får underskuddet bragt ud af verden.

Får vi i de næste 2-3 år en vækst på 2-3 pct., kan vi øjne, at vi igen vil opleve overskud også i statsfinanserne. Det er altså slet ikke noget fjernt, urealistisk mål. Tværtimod, vi kan sagnens nå det, når vi satser bevidst på det.

Hvis vi taler om vores skattetryk, så mener jo mange af os, at det er for højt. Men alligevel er bøtten ved at vende, udgiftstrykket er faldende fra 1983 og frem, og skattetrykket er dog faldet fra 1987. Vi mener, at vi skal fortsætte den linie, for det vil også bidrage til at få gang i økonomien. Det er i den situation, regeringen har fremsat sin finanslov som en invitation til samarbejde.

Jeg ved, nogle kan sige – og det er heller ikke blevet forbigået under debatten her i dag – at det er uønskeligt med et underskud på et finanslovsforslag i størrelsen godt 30 mia. kr.

Naturligvis er det det, men alligevel vil jeg fremhæve over for Folketingets medlemmer i dag, at finanslovsforslaget er faktisk udtryk for en strammere finanspolitik end den, vi førte i

1990, og end den, vi førte i 1989. Der er ikke tale om med de offensive forslag, regeringen ønsker gennemført, f.eks. skatteomlægningerne, at det fører til en løs finanspolitik, som er en fare for den nu gode betalingsbalanceudvikling.

Vi tror, det er vigtigt med en stram finanspolitik. Derfor ønsker regeringen at fastholde måltallet. Vi tror, det er uklogt at gennembyrde måltallet. Det er et dårligt signal også i forhold til amterne og kommunerne, som regeringen har truffet en fornuftig aftale med om udgiftspolitikken. Amterne og kommunerne arbejder nu med på at rette tingene op. Vi ville nok skuffe dem, hvis vi ikke selv holdt os til vores måltal.

Alligevel er det en offensiv politik, som er bygget ind i finanslovsrammerne. Der bliver tale om plads til 15.000 nye helårspladser til uddannelse og aktivering. Der bliver plads til nye erhvervspolitiske initiativer for et par milliarder kroner. Der er tale om uddannelse og aktivering for over en milliard kroner og en erhvervs politik endog eksklusive skattelemperne på ½ mia. kr. og mange andre gode, positive tiltag, som jeg håber vi i den kommende tid kan opnå enighed om. Vi vil gerne forhandle det alt sammen. Vi stiller os smidigt an, vær ikke i tvivl om det.

Efter regeringens opfattelse skal en offensiv beskæftigelsespolitik især bestå af tre stærke elementer: skatterne skal lægges om, vi skal have moderate persónskattelettelser, vi skal have afgiftslemper, vi skal have nedsat A-kassekontingent, så vi baner vej for meget små lønstigninger ved forårets forestående overenskomster. En bedre konkurrenceevne er nu engang den bedste måde at forbedre beskæftigelsen på.

Men det andet element er en styrket erhvervs politik. Det er vi glade for at mange andre her i Folketinget også er optaget af. Vi er måske i dette øjeblik ikke helt enige om metoderne. Det skal vi nok blive i den kommende tid. Regeringen foreslår en nedsættelse af erhvervsbeskatningen, etablering af en ny garantiordning for eksport til Østeuropa, en styrkelse af forskningen, gode, positive ting. Vi vil gerne forhandle det.

Det tredje element bygger vi på erfaringerne fra midten af 1980'erne, som fortæller os, at mange stivheder på vores velorganiserede arbejdsmarked kan føre til mangel på arbejds-

[Statsministeren]

kraft selv i en situation, hvor arbejdsløsheden er relativt høj, og at vi let får forstærkede lønstigninger, det ved vi, selv ved forholdsvis høj arbejdsløshed. Derfor mener vi, at det tredje element må være, at vi ser på vores arbejdsmarkedsstrukturer. Øget uddannelse og en begyndende reform af dagpengesystemet mener vi skal anvendes som en indsats over for risikoen for flaskehalse. Uden en dagpengereform tror jeg egentlig ikke vi gør nok for at kunne nærme os fuld beskæftigelse. Disse metoder foreslår regeringen. Det har været vores opgave og forpligtelse at lægge forslagene frem. Nu håber vi, at arbejdet kan gå i gang.

Hr. Svend Auken sagde i sin tale i formiddags, at han mente, at der hos de to regeringspartier lå en undertone af krænkelser i anledning af valgresultatet. Nu må jeg sige, jeg har i og for sig ikke indtrykket af, at mine gode venner i partiet Venstre beklager sig over Venstres mandattal fra 12. december. Jeg kan sige for mit eget partis vedkommende, at vi føler os absolut ikke krænket. Vi tager valgresultatet til foreløbig efterretning, og så har vi tænkt os at gøre meget for at rette op på situationen næste gang. Vi har også oplevet så meget. Det har Socialdemokratiet jo også igennem årene.

Jeg forstår udmærket – og hr. Svend Auken sagde det jo helt åbent og tiltalende ærligt heroppefra – at Socialdemokratiet selvfølgelig er glad for sit valgresultat, og jeg synes, hr. Svend Auken skal have anledning til at tømme kalken helt til bunds. Nu kan man vel skimte bunden. Man kan jo ikke bare blive ved med at glæde sig eller ærgre sig over valgresultatet. Nu skal vi jo i gang med arbejdet.

Jeg har for resten også tit været glad for valgresultater – ikke altid, men tit. Jeg har i min tid herinde oplevet, at Det Konservative Folkeparti fik en valgdag, som tildelte os 10 mandater. Jeg har også oplevet én, hvor vi fik 42. Det første var nok for lidt, og det sidste åbenbart for meget. Nu har vi 30, flere end da vi begyndte i 1982. Vi klarer os nok. Jeg opfatter det således, at Socialdemokratiets flotte valgresultat først og fremmest var udtryk for, at Socialdemokratiets tilslutning hos den danske vælgerbefolkning er blevet normaliseret efter en lang årrække med et alt for stærkt Socialistisk Folkeparti. Det ønsker jeg gerne tillykke med også ud fra en egen interesse, for jeg mener, det må på et eller andet tidspunkt bidrage til, at venstreflø-

jen trækkes indad mod midten i dansk politik. Det skulle ikke gøre samarbejdsmulighederne vanskeligere, snarere tværtimod. Jeg kan leve med forestille mig, at man i årenes løb i Socialdemokratiets folketingsgruppe kan have haft nogle drøftelser om, hvad i alverden man dog skulle stille op, og hvor store bevægelsesmuligheder man egentlig havde i en periode, hvor Socialistisk Folkeparti lå derude på venstrefløjen og kunne gøre indhug i Socialdemokratiets lidt venstreorienterede vælgere. Det forstår jeg godt, og jeg ønsker Socialdemokratiet tillykke med, at sådan er det altså ikke længere. Det giver mange af os berettigede forventninger, mener jeg, om, at Socialdemokratiet nu langt mere end før må kunne være i stand til at deltage i det brede samarbejde hen over midterstrengen i dansk politik.

Hr. Svend Auken sagde også i sin tale, at han mente, der var mange gode flertalsmuligheder i det nye Folketing. Det mener jeg også. Så brugte hr. Svend Auken en lidt munter vending. Hr. Svend Auken sagde: »Det er svært at se, hvorledes K og V kan indgå i Folketingets flertal.« Det er en ganske sjov måde at sige det på. Så kom jeg til at tænke på: Gad vidst for resten, om det mon betyder, at Socialdemokratiet i virkeligheden skulle foretrække, at det blev daglig arbejdsrytme i det nye Folketing, at vi fik flertal, som var baseret på S og SF, frem for flertal baseret på regeringens to partier? Sådan tror jeg nu ikke det er. Jeg håber ikke, at Socialdemokratiet vil have alt for meget imod, at vi agter at anstrenge os en lille bitte smule for, at det bliver hovedreglen i det nye Folketing, at regeringen er med i flertallene.

Det er der også mange gode praktiske argumenter som taler for. Der er ligesom noget ordentligt forbundet med det. Det er også i overensstemmelse med dansk politisk tradition, og jeg mener, vi kan opnå meget positivt gennem det brede samarbejde. Vi kan få betalingsbalanceunderskuddet forbedret endnu mere, vi kan få arbejdsløsheden ned, vi kan skabe vækst, vi kan også få omlagt vores skattestruktur, så vi får lavere personskattetryk – marginals-katterne – og lavere afgiftstryk, vi kan få skabt et mere dynamisk erhvervs-klima, og vi kan få titusinder omfattet af nye uddannelses-tilbud. Så er det, jeg vil sige, at disse store hovedopgaver ikke kan løses af alternative flertal. Det kan de altså ikke. Disse store hovedopga-

[Statsministeren]

ver kan kun løses ordentligt ved et samarbejde, som omfatter regeringspartierne og – hvis jeg må bruge udtrykket – midterpartierne og Socialdemokratiet. Det er det, som ligger foran os.

Hr. Svend Auken understregede i sin tale Socialdemokratiets samarbejdsvilje. Det har jeg noteret mig, og jeg er sikker på, at det er helt oprigtigt ment, og det vil jeg derfor gerne kvittere for.

Jeg forstår godt, at Socialdemokratiet gerne ville have været i regering, men det er min opfattelse, andre kan vurdere det anderledes, at en socialdemokratisk regering nu eller senere, hvis man tænkte sig det i den forestående 4 års periode, ville få det vanskeligere end den nuværende regering som den, der skal forestå samarbejdet og spille ud.

Så vil jeg også gerne sige i dag, at jeg har med stor tilfredshed noteret mig mange partiers melding om, at nu skal vi se at få klaret den finanslov. Vi har en midlertidig finanslov, og jo, det fungerer jo alt sammen, men det er ikke ordentligt. Vi skal have en finanslov og så hurtigt som overhovedet muligt. Det er jeg godt tilfreds med, og det vil regeringen gerne bidrage til.

Men så må jeg føje til, at det jo ikke er godt nok, at vi bare i den nærmeste fremtid får vedtaget en finanslov. Det er også vores – og det vil sige regeringens og Folketingets – ansvar at gennemføre en økonomisk politik, som muliggør fortsat lavinflation. Det er her, skatteomlægningsproblemet kommer ind i billedet.

Jeg mener fortsat, at lavere marginalsatser er vigtigt for os at realisere. Jeg mener fortsat, at lavere afgifter er et tema, der må arbejdes med. Det kan vi ikke klare fuldt tilfredsstillende på én gang, men vi kan over en årrække. Vi begyndte jo faktisk for så vidt angår afgifterne i fjor. Dér sænkede vi en række afgifter, og jeg tror, det er en stærkt medvirkende grund til, at grænsehandelen er faldet betragteligt, vistnok med 40 pct. Det er den vej, vi skal.

Vi var jo også alle meget optaget af marginalskatteproblemet i efterårsmånederne. Socialdemokratiet var det, og det anerkender jeg, Socialdemokratiet fremsatte den 15. november 1990 sit forslag til folketingsbeslutning, og det var jo her, man skrev:

»Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte forslag, der sikrer reallønnen for lav- og mellemindkomstgrupperne og med særlig vægt på lettelse for børnefamilier.«

Hvis jeg må citere fortsat fra beslutningsforslag nr. B 28, så siger man i motiveringen:

»Forud for de kommende overenskomstforhandlinger sikres reallønnen gennem skattelettelser og nedsatte takster og kontingenter, samtidig med at konkurrenceevnen forbedres.«

Det er jo en filosofi, regeringspartierne gerne tilslutter sig også i dag. Og da Socialdemokratiet så sent som 15. november sagde med sit forslag, at 6 pct.-skatten afskaffes fra 1991 for alle indkomster under 200.000, så følte vi som ny regering efter valget, at hvis vi satsede på det samme meget beherskede mål, så kunne vi da umuligt ramme ved siden af et flertal her i Folketinget.

Nå, så kom valgkampen, og da gik vi jo hver især ud for at samle tilslutning til vore synspunkter. Og siden Socialdemokratiet har lagt sine forslag frem i Folketinget den 15. november 1990, var det jo også helt ærligt og tilladeligt, synes jeg, at Socialdemokratiet f.eks. havde annoncer i valgkampen, hvor det med hr. Svend Aukens underskrift hed: »Vi vil give skattelettelser til indtægter under 300.000 kr., og vi vil sikre reallønnen mod udhuling gennem lavere institutionstakster og a-kassekontingent og sikring mod stigende boligudgifter.«

Nu vil jeg sige – ja, man ved selvfølgelig ikke, altså sådan set er jeg ikke sikker på, at det var på grund af disse annoncer, Socialdemokratiet vandt mandattilvæksten, man kan aldrig vide – at det var et signal, som jeg synes var på sin plads under valgkampen, og jeg mener, at Socialdemokratiet er nødt til at anerkende vores gode vilje, som vi udtrykte på dette punkt ved at tage udgangspunkt i Socialdemokratiets eget forslag fra november.

Og så ved vi, at det med finansieringen lægger Socialdemokratiet enormt megen vægt på – det forstår jeg godt, det bøjer jeg mig for, det må vi så forhandle. Jeg fristes næsten til den betragtning, om jeg måske skulle anbefale andre end mig selv nu og da at gøre brug af princippet om genbrugstaler. Det er jo godt, når der er sammenhæng imellem det, man sagde i fjor, og det, man så siger i år. Jeg mener oprigtigt talt, at der ligger nogle forventninger, som vi må prøve at opfylde i form af, at vi samler et flertal for nogle fornuftige skatteomlægninger, som også kan være et godt oplæg til de afsluttende overenskomstforhandlinger, som kan blive svære nok. Jeg skal vende tilbage til det om et øjeblik. Nu vender jeg mig til hr. Gert Petersens tale.

[Statsministeren]

Hr. Gert Petersen sagde: det hele hastede jo, sagde regeringen i efteråret; men det er nu en misforståelse, når hr. Gert Petersen mener, at vi skulle have haft det synspunkt, at nye skattekort skulle trykkes inden den 1. januar. Det var ikke tanken, og det er stadig ikke tanken. Tanken er at trykke de nye skattekort, når lovgivningen er på plads, forhåbentlig om nogle uger eller om nogle dage, således at de kan udsendes i februar eller marts måned, og gerne inden overenskomsterne er i slutfasen, i hvert fald for så vidt angår den vedtagne lovgivning i Folketinget.

Det er rigtigt, at det haster. Det gjorde det i efteråret; det gør det endnu mere nu. Det er jo, fordi vi føler – og jeg tror ikke, at nogen vil være uenig med mig deri – at det er væsentligt i forhold til arbejdsmarkedets parter og deres betingelser, at vi gør vores arbejde færdigt snarest. Det er væsentligt for arbejdsmarkedets parter, at de kender vilkårene, hvorunder overenskomsterne skal afsluttes.

Jeg vil ikke tage noget til indtægt uberettiget, men jeg har hæftet mig ved, at folk på højtstående pladser i arbejdslivet så sent som i går gav udtryk for, at det er meget vanskeligt at få disse overenskomstforhandlinger klaret, hvis man ikke får en besked fra Folketinget om, hvad der bliver gældende lov. Og det er jo begge parter, både arbejdsgivere og lønmodtagere, det berører, om vi ændrer f.eks. i skattevilkårene, eller om det lykkes for os at skaffe finansiering til de titusinder af nye uddannelsesstilbud og alt det andet.

Hr. Gert Petersen gav udtryk for, at det måske kan være svært for en regering at skulle administrere alternative flertal, og dem skal vi da nok komme til at opleve nu og da på nogle områder, men det er der jo ikke noget nyt i. Det har været regeringernes opgave igennem over 8 år ofte at måtte acceptere alternative flertal, og så mener jeg, at vi har søgt loyalt at administrere den lovgivning, der kom ud af det.

Nu vil jeg sige, at jeg synes sådan set, at vi begynder rigtig godt i dag. Det er jo i hvert fald ikke i dag på Folketingets første egentlige arbejdsdag, at vi konstaterer et alternativt flertal. Jeg synes, at det er en meget positiv ting, at når vi senere på dagen vender os til spørgsmålet om udviklingen i Det Mellemste Østen, er der udsigt til, at Folketinget vedtager en udenrigspolitisk dagsorden med et meget, meget stærkt flertal. Det synes jeg er en god begyndelse.

Ellers kan man vel sige, at for SF må den mest positive oplevelse i retning af antihængekøjeffekt have været de slet ikke få resultater, SF bidrog til ved i forrige samling at gå i forlig med regeringen på en række slet ikke uvæsentlige lovområder.

Jeg tror i det hele taget, at det er bedst for arbejdsklimaet her i Folketinget, at vi indstiller os på, at den nuværende regering såmænd nok er regering indtil næste valg. Jeg tror, at alle er bedst tjent med at se dette i øjnene, og derfor vil jeg også advare hr. Gert Petersen og andre mod at tro, at man kan tvinge os væk. Det kan man ikke gennem alternative flertal indimellem, man kan det ikke gennem udsultning, man kan det ikke gennem nålestik. Og jeg tror såmænd nok, at vi kan regne med, at om få dage bliver alle så optaget af det nødvendige saglige arbejde, at det bliver en hel fornøjelse herinde, og det skal der nok komme noget godt ud af.

Jeg har nogle enkelte bemærkninger til fru Pia Kjærsgaard. Fru Pia Kjærsgaard vil så gerne, at man skal føre politik og helst al politik på grundlag af de seks ikkesocialistiske partiers mandatflertal. Jo, det kan man have tanker om.

Nu tror jeg godt, at fru Pia Kjærsgaard selv kunne holde et langt og indholdsrigt foredrag om, på hvor mange områder der er stor afstand mellem Fremskridtspartiets synspunkter og f.eks. de tre midterpartiers synspunkter, for det er der jo, og det har der været igennem 8 år.

Alligevel har det ofte haft sin betydning, at Folketinget har haft et sådant flertal. Det har man kunnet bruge i årenes løb på mange væsentlige lovområder, men ikke på dem alle.

Må jeg sige til hr. Kim Behnke, som harceleerede over, at regeringen stedse har modereret sine skatteforslag: Ja, det har vi. Hver gang vi har konstateret, at vi ikke kunne komme igennem med det, vi forelagde, sagde vi til os selv: Skulle vi så ikke tage og moderere det i håbet om, at vi da så kan få flertal. Det er ikke lykkedes endnu, men jeg tror, at der er gode udsigter til, at det lykkes i det nye Folketing, som jo simpelt hen må gøre det stykke arbejde færdigt, som det gamle Folketing og den gamle regering ikke klarede i efteråret.

Hr. Arne Melchior udtrykte CD's, som han kaldte det, konstruktive kompromisvilje allerede nu omkring første opgave, finansloven, og det vil jeg gerne takke for. Det havde jeg også ventet. CD er jo et af de partier, som i mange,

[Statsministeren]

mange år næsten altid har været med, når et arbejdsresultat skulle etableres her i salen, uanset hvem der så var regering, og derfor kommer det ikke overraskende for mig, at CD melder sig med god vilje til at få arbejdet til at lykkes.

Fru Marianne Jøved gav udtryk for, at Det Radikale Venstre vil være en konstruktiv opposition, og partiet vil ikke skifte politik, fordi man er gået ud af regeringen. Det har jeg noteret mig, og det kvitterer jeg for. Det synes jeg var et flot og fornemt standpunkt.

Så sagde fru Marianne Jøved, at det må være rigtigt at sammenkæde dagpengereform med en massivt forstærket uddannelsesindsats. Det mener jeg er en rigtig opfattelse. Den opfattelse har også regeringen.

Hr. Kofod-Svendsen talte om erhvervsbelastningen i skatteomlægningen og gav udtryk for, at det er væsentligt, at vi ikke indretter tingene, så det bliver en for stor hæmsko for erhvervslivet. Det er regeringen enig i. Det var den gamle regering også enig i. Med de nye forslag, som nu er fremsat mellem jul og nytår, mener vi, at det er fair og rigtigt at opgøre erhvervsbelastningen som cirka 0,2 procent af lønomkostningerne i 1991, og vi mener, at fordelene ved den afdæmpede lønudvikling er langt større. For at tage et eksempel: Hvis regeringens skatteforslag kunne få støtte, så ville det betyde, at en arbejder med en skattepligtig indkomst på 190.000 kr. får 3.100 kr. i skatteletelse i stedet for, hvis han skulle nå samme realindkomstresultat, at hans virksomhed skulle give en lønforhøjelse på 8.200 kr., og de 8.200 kr. er jo selvsagt for virksomheden en ekstraomkostning, som betyder forringede muligheder for vækst og oprettelse af nye job.

Må jeg sige til sidst, at jeg er overbevist om, at midterpartierne, hvis jeg må bruge det udtryk, kan bidrage meget stærkt til at muliggøre, at vi får stærke flertal om sagernes løsning i det nye Folketing, og det håber jeg vil ske. Nogle har brugt det udtryk, at før valget var i virkeligheden den daværende regering og opposition enige om 98 pct. af de elementer, som skulle indgå i en helhedsløsning.

Man kan diskutere, om det er en korrekt vurdering, personlig er jeg mere tilbøjelig til at mene, at vi var enige om 97 pct., men så mangler der altså også kun 3 pct. Jeg mener, det er en absolut nødvendighed, selv om vi er uenige på mange måder også i det nye Folketing – og det

er naturligt, at vi er det, for vi er forskellige partier – at vi får klaret de sidste få procent, således at en eller anden tilfredsstillende løsning kan blive virkelighed i løbet af de kommende få uger, så vi med rette kan sige, at nu har regering og Folketing løst sin del af opgaven, nu kan vi alle sammen holde mund og overlade overenskomstsituationens løsning til parterne på arbejdsmarkedet. Det skal de så nok klare, og så har vi fået gode vilkår for vækst og flere nye job, det vigtigste af det hele.

Svend Auken (S):

Først vil jeg gerne sige tak til Folketingets partier for den støtte, man har vist det forslag om motiveret dagsorden vedrørende en fredelig løsning af Golfkrisen, som jeg har stillet. Jeg tror, det er godt, selv om dagsordener jo desværre ikke løser problemerne, at vi har kunnet samles i enighed om en tilkendegivelse i den dybt alvorlige og anspændte situation, som foreligger ved Golfen.

Jeg vil også gerne sige tak til udenrigsministeren for et overordentlig venligt og imødekommende indlæg i forhold til mine betragtninger omkring arbejdet med EF's regeringskonferencer og sikringen af fuld åbenhed omkring alle beslutninger, og også for, at han, når resultatet af konferencerne foreligger, da vil drage omsorg for, at der bliver en bred offentlig debat på et så godt grundlag som overhovedet muligt. Og jeg er selvfølgelig enig med udenrigsministeren i, at det ikke kun skal være på statsligt initiativ, vi må drage alle folkelige kræfter ind i denne diskussion.

Nu er det jo sådan i Folketinget, at man ikke får alt med af det, der bliver sagt. Det gælder mig, og jeg har også lagt mærke til, at det gælder statsministeren. Når jeg udtrykte stor glæde på Socialdemokratiets vegne over valgresultatet den 12. december 1990, så var det ikke Socialdemokratiets eget valg, som jeg overhovedet ikke omtalte, så var det de mange gode flertalsmuligheder, jeg ser i Folketinget efter valget, og jeg opregnede dem: flertal for en virkelig aktiv erhvervs-, beskæftigelses-, uddannelses- og arbejdsmarkedspolitik, flertal for en virkelig indsats for øget tryghed, flertal for en langt kraftigere miljøindsats end hidtil og endelig flertal for en modernisering og effektivisering af den offentlige sektor uden ideologisk bestemte privatiseringsforslag, afskedigelser osv. af offentligt ansatte.

[Svend Auken]

Jeg mener fortsat, selv om statsministeren ikke kan lide, at jeg siger det, at Folketinget er langt, langt bedre sammensat, end den nuværende regering er, langt bedre. Vælgerne har gjort det betydeligt bedre end dem, der har været ansvarlige for regeringsdannelseprocessen – eller rettere sagt den proces, som ikke fik lov at finde sted – og derfor står vi i en situation, hvor vi har en regering, der er sammensat på et endnu snævrere grundlag end den tidligere i et Folketing, der har en helt anden sammensætning end det, der var gældende under KVR-regeringen. Det er det, der giver problemet.

Men jeg sluttede alligevel min tale med at sige, at selv om vi har den forkerte regering, så håber jeg ikke, det vil bremse for, at vi kan føre den rigtige politik.

Den anden ting, som statsministeren ikke fik helt rigtigt fat i i mit første indlæg, var, at jeg skulle have sagt, at det var vanskeligt at se, hvordan VK kunne indgå i de positive flertal, som jeg så mulighed for i Folketinget.

Det er rigtigt, jeg sagde næsten det, men jeg sagde ikke helt det, for jeg sagde nemlig, at det var vanskeligt at se, hvordan V og K sammen kunne indgå i disse positive flertal. Jeg kan meget vel forestille mig situationer, hvor de to partier adskilt fra hinanden, hver for sig, kunne indgå i positive flertal, men det, der har blokeret for samarbejdet i dansk politik, har været, at de to partier har holdt hinanden i skak. Det var uenigheden mellem Venstre og De Konservative om taktikken i forhold til Socialdemokratiet, der bremsede forhandlingerne i 1989, der bremsede forhandlingerne i 1990, og som har ført til, at resultaterne har været så pauvre, som tilfældet har været.

Vi er tilhængere af et bredt samarbejde, men vi var også tilhængere af en regering, som var udtryk for det brede samarbejde og ikke for en snæver løsning – jeg havde nær sagt for en snæver vending – i det parlamentariske liv, og derfor havde vi ønsket egentlige forhandlinger om en bred regering på et realistisk politisk grundlag. Hvem ved, om vi kan få sådanne forhandlinger på et senere tidspunkt? Statsministeren sagde lidt nedslående, at vi skulle indstille os på, at det skulle der i hvert fald ikke blive mulighed for, men lykkeligvis er statsministeren jo ikke ene om at bestemme det.

Jeg er enig med statsministeren på ét punkt, og det er, når han siger, at det er farligt, hvis vi

maler den danske situation i for sorte farvenuancer. Omvendt må jeg advare imod de tendenser til skønmaleri, som f.eks. den seneste budgetredegørelse er udtryk for. Her anlægger man en vurdering af udsigterne for dansk økonomi, som afviger på en række afgørende områder fra de vurderinger, som uafhængige sagkyndige har anlagt.

En kendsgerning er det i hvert fald, at vi i øjeblikket mister arbejdspladser i industrien, fire et halvt tusinde har vi mistet i løbet af det sidste år inden for industrien, og udsigterne til stigende arbejdsløshed er der stadig.

Det er også en kendsgerning, at vi har et stort og stigende underskud på statens budget. Havde vi ikke haft realrenteafgiften, så ville vi i dag have et underskud, som var langt større i kroner og øre end det underskud, som man oplevede under den tidligere socialdemokratiske regering.

Det er i den situation, at vi hele tiden har understreget, at det er vigtigt, før man giver lettelser, at sikre, at man har penge.

Det er rigtigt, at jeg har sagt, at omkring lettelserne havde jeg indtryk af at der var en 98 pct.s enighed eller i hvert fald udsigt til 98 pct.s enighed mellem de daværende regeringspartier og Socialdemokratiet. Men det springende punkt var dengang og er det i dag, hvor penge skal komme fra. Hvis man gennemfører ufinansierede skattelettelser eller skattelettelser i kraft af kreativ bogføring, så ved befolkningen udmærket godt, at så vender regningen tilbage i form af brugerbetaling og nedskæringer på et senere tidspunkt.

Jeg sagde ved fremsættelsen af vort forslag i november, at det netop var dette med finansieringen, der var det springende punkt. Vort forslag førte til en nedsættelse af budgetunderskuddet, hvorimod regeringens forslag førte til en belastning med 3-5 mia. kr.

Det er derfor, jeg kan gentage, at hvis regeringen vil tage udgangspunkt – hvad jeg forstod at statsministeren var indstillet på – i Socialdemokratiets forslag fra november 1990, så skylder han også at tage udgangspunkt i et og alt i det, der skal finansiere skattelettelserne. Tager man kun den ene side ud og ikke den anden side, tager man ikke indgrebet over for de arbejdsfrie indtægter eksempelvis, så får man en skæv og uretfærdig politik. Vi er ikke med til lettelser, som ikke er udtryk for retfærdighed,

[Svend Auken]

og som ikke har den fornødne finansielle dækning.

Hvordan kommer vi så videre? Ja, mit forslag er, at vi gemmer alle forslagene om lettelserne – som der i øvrigt er stærkt delte meninger om her i salen, men én ting er jo tydelig fra debatten, nemlig at der er ikke umiddelbar tilslutning til regeringens helhedsløsning, heller ikke i dens modificerede form – at vi hver især gemmer alle godterne, gaverne, lettelserne og så vedtager en finanslov og gør op, hvor mange udgifter og hvor mange indtægter vi kan blive enige om. Derefter ser vi, hvor stort et underskud vi vil acceptere, og først når vi har gennemført det, tager vi stilling til, hvilke lettelser der skal gennemføres siden hen.

Hvis sandheden er – og jeg var faktisk enig med hr. Kim Behnke, der tidligere talte om disse spørgsmål – at skønnet over statens underskud på 32 mia. kr. i virkeligheden er et optimistisk skøn, og at vi kan nærme os tal omkring 40 mia. kr., ville det jo virke fuldstændig ansvarsløst, hvis vi i den situation sagde til befolkningen, at svaret var, at vi strøede om os med milliardgaver, som ikke var finansierede.

Der må være orden i sagerne, og Socialdemokratiet forlader ikke den linje, at vi vil være sikre på, hvordan økonomien er stillet, før vi siger ja til lettelser.

Statsministeren var så venlig at opfordre mig til genbrug af tidligere taler, og det ved jeg at han har positive erfaringer for, så det skal jeg da gerne leve op til. Jeg vil godt tage fat i den fremsættelsestale – for jeg bruger kildeangivelse – som jeg havde i november måned for vort forslag. Det sidste, jeg siger her, er:

»... en regering har én styrke: Den kan sætte den politiske dagsorden. Egentlig er det imponerende, er det utroligt, at statsministeren har haft held til at gøre 6 pct.-skatten til det største samfundsproblem herhjemme. For os er skatteproblemer ikke ligegyldige; jeg tror ikke, der er et medlem af Folketinget, som ikke gerne vil være med til at bevilge lavere skatter, især når der er råd til det; men har vi ikke ret, når vi siger, at de store problemer i Danmark er den store arbejdsløshed, den manglende dynamik i dele af vores erhvervsliv, dårligt miljø og utrygheden hos tusindvis af familier, som ikke kan klare deres boligudgifter, som måske har mistet deres arbejde, eller som frygter, at de skal miste deres arbejde, eller som er ramt af ventelisterne på sygehusene?«

Det er stadig væk vores opfattelse, at det er de vigtigste problemer, og det er stadig væk vores opfattelse, at regeringen gør vold på den politiske virkelighed, når den krampagtigt fastholder nogle skattelettelsesforslag, som der ikke er økonomisk belæg for. Lad os i fællesskab tage problemerne i den rækkefølge, de bør tages, dvs. starte med arbejdsløsheden, starte med underskuddene, starte med at få orden i dansk økonomi og, når vi så har klaret denne vanskelige opgave, i fællesskab glæde os over lettelserne.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Hr. Svend Auken kom med en udokumenteret påstand om, at der skulle være tale om et skønsmaleri i den budgetoversigt, der blev offentliggjort forleden dag. Det er et udsagn, der ikke kan stå uimodsagt, når det kommer her fra Folketingets talerstol. Jeg vil tværtimod dokumentere, at der ikke er tale om et sådant skønsmaleri, og det vil jeg gøre ved at fremhæve nogle oplysninger fra de sidste fire økonomiske vurderinger af udviklingen i 1991 og 1992, som er kommet. De fire vurderinger er fra OECD, fra EF, fra Det Økonomiske Råd, altså vismændene, og så den budgetoversigt, vi afleverede i mandags.

Hvis vi ser på alle de væsentlige oplysninger, så er der en forbavsende grad af samstemmighed i vurderingerne mellem de tre uafhængige institutioner og regeringens vurdering.

Hvis vi f.eks. tager det helt afgørende spørgsmål om den økonomiske vækst, så er den økonomiske vækst i 1992 i regeringens vurdering på 2 pct., de andre varierer mellem 1,8 pct. og 2,3 pct. Regeringen ligger altså i midten af feltet i forhold til samtlige vurderinger. Hvis vi tager spørgsmålet om betalingsbalanceudviklingen, så er regeringens vurdering et overskud på 8 mia. kr., de andre vurderinger ligger mellem 4 og 10 mia. kr., altså ligger regeringen igen midt i feltet. Hvis vi tager spørgsmålet om forbrugerprisernes udvikling, er regeringens skøn 2,3 pct., de andre vurderinger ligger på mellem 2 pct. og 3,2 pct., igen ligger regeringen altså midt i feltet. Der er altså tale om for de tre væsentlige parametre: væksten i bruttonationalproduktet, betalingsbalancen og forbrugerpriserne, at regeringen ligger midt i feltet af de vurderinger, der er kommet fra uafhængige institutioner.

[Finansministeren]

Kun på ét punkt adskiller regeringens skøn sig fra de andre vurderinger. Det er spørgsmålet om ledighedens udvikling. Dér siger OECD, at ledigheden i 1992 vil være på 285.000, EF siger også 285.000, regeringen siger 265.000. Og forklaringen på de 20.000 er indiskutabel; det er nemlig sådan, at i modsætning til de andre har regeringen indlagt effekten af noget af den politik, der er lagt frem her i Folketinget, nemlig de uddannelsespladser, som vi beder Folketingets partier hjælpe os med at finansiere. Vi har indlagt konkret 10.000 helårspladser i skønnet for 1991 og 20.000 helårspladser i skønnet for 1992, når vi snakker om effekten på arbejdsstyrken. Der er tale om flere helårspladser i uddannelsessystemet, men effekten på arbejdsstyrken er indlagt med de 20.000. Når vi korrigerer for de 20.000 i regeringens arbejdsløshedsskøn, så er vi fuldkommen på linje med OECD, vi er fuldkommen på linje med EF, det er præcis det samme tal.

Det er derfor en udokumenteret påstand – og den fortjener ikke gentagelse – når hr. Svend Auken kom med sin påstand om regeringens skønmaleri. Der er tale om en nøgtern vurdering i overensstemmelse med OECD, vismændene og EF.

Så blot en enkelt bemærkning mere om det meget alvorlige problem arbejdsløsheden. Vi synes, at arbejdsløsheden er for stor, men det er jo forkert, når det hævdes, at arbejdsløsheden for øjeblikket er stigende. Når vi ser på de sidste sæsonkorrigerede oplysninger, vi har, som er fra september og oktober 1990, så viste september tallet for første gang i lang tid et beskedent fald i den sæsonkorrigerede ledighed, og der var et stort set uændret niveau i oktober. Der ser heldigvis ud til at være en stagnation på vej i stigningen i ledigheden. Vi vurderer, at med den rigtige politik kan der komme et beskedent fald i ledigheden i 1991. Lad os nu koncentrere os om i fællesskab at få gennemført den politik, der kan gøre, at også dette skøn bliver det realistiske skøn.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

En af de uafhængige analyser, der er foretaget af folk, som dog trods alt er betydelig tættere på dansk økonomi – selv om jeg indrømmer, at den økonomiske kommissær i EF er tidligere Venstrefinansminister, så er dog hans medar-

bejdere ikke helt så tæt på den danske økonomiske virkelighed, og det samme gælder jo OECD – nemlig Det Økonomiske Råds formandskab, vurderer jo arbejdsløsheden i år til at stige til 300.000 og til næste år til 305.000, og de har taget stilling til regeringens helhedsløsning, for de siger nemlig, at hvis man gennemfører den, så vil man yderligere forværre situationen.

Jeg skal ikke slå finansministeren oven i hovedet med flere tal, kun gøre opmærksom på én ting, at alle udsigterne i dag for den internationale økonomi peger nedad, og får vi krigen i Golfen, ser det endnu værre ud, og så ville det være topmålet af letsindighed, at vi i en usikker international konjunktursituation med bragende underskud på vort eget statsbudget og stor arbejdsløshed bevilgede hinanden en stor mængde skattelettelse.

Hvis jeg skulle finde en fejl hos den nuværende finansminister, så er det hans letsindighed, når det drejer sig om at sige ja til goderne og så sige, at pengene må vi finde bagefter. Vi oplevede det mellem jul og nytår med boligpakken – 600 mio. kr. drejede det sig om – og så sagde finansministeren, at dem måtte vi se at finde bagefter. Nu drejer det sig om 8-9 mia. kr. i skattelettelse, og de penge må vi så også se at finde.

Statsministeren var i sin redegørelse af 27. december 1990 inde på de løfter, han gav i slutningen af valgkampen, nemlig at vi til næste år skulle nedsætte statsskatten; jeg tror, man sagde, at den skulle nedsættes fra 22 pct. til 20 pct. Det alene koster 8 mia. kr., som der heller ikke er penge til.

Det er jo egentlig en ejendommelig situation, at det er regeringen, der letsindigt slår ud med armene og siger: Vi har masser af penge, brug bare løs, og at det så er oppositionen, der siger, at al historisk erfaring belærer os – ikke mindst i øvrigt os Socialdemokrater – om, at hvis man bruger pengene, før man har dem, kommer man til at betale dem på det mest ugunstige tidspunkt og på den mest ubehagelige måde, man kan forestille sig.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Det var sådan set ikke for at starte en ny politisk debat, det var for at give nogle konkrete oplysninger, og jeg vil også give den yderligere konkrete oplysning, at vores skatteforslag, som

[Finansministeren]

hr. Svend Auken får lejlighed til at studere i forbindelse med førstebehandlingen i næste uge, er finansieret krone til krone; det fremgår af side 18 i forslaget.

Men tilbage til skønnene. Hr. Svend Auken havde brug for at sige, at EF og OECD er længere væk. Jo, men jeg nævnte også Det Økonomiske Råd, og både hvad angår bruttonationalproduktvæksten, betalingsbalancen og forbrugerpriserne, er vores skøn på niveau med Det Økonomiske Råds. Det er rigtigt, at der er en forskel mellem os og dem for så vidt angår udviklingen i ledigheden; det bekræfter jeg, og der er en forskel i 1992 på 40.000. De 20.000 redegjorde jeg for var uddannelsespladser. Så er det sådan, at Det Økonomiske Råds formandskab har bekræftet i sin seneste rapport, at en lavere lønudvikling fører til en højere beskæftigelse og en lavere arbejdsløshed. Vi har forudsat en lavere lønudvikling i 1991, som fører til en lavere arbejdsløshed i 1992 på 10.000. Så der er kun en forskel mellem os og Det Økonomiske Råd på 10.000.

Jeg vil gerne give hr. Svend Auken den konkrete oplysning, at hvis man tager samtlige skøn fra Det Økonomiske Råd afgivet i efteråret over det efterfølgende års arbejdsløshed, er variationen mellem disse skøn og den faktiske gennemsnitlige arbejdsløshed, at Det Økonomiske Råd har overvurderet med mellem 12.000 og 34.000 systematisk år for år i hele 1980'er-perioden.

Vi har altså en mindre afvigelse nu end den afvigelse, der plejer at være i den overvurdering, der systematisk har været i Det Økonomiske Råd igennem 1980'erne.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Vi, der har været herinde både før og efter valget, ved, at stats- og finansministrene har en leg med tal; de slår op i den store statistikbog, og de finder de sider, der passer bedst til at belyse noget positivt, og så slår de lidt om sig med nogle tal. Det kan nogle gange tage meget lang tid, kan jeg sige til de nye medlemmer – vi har været heldige i dag, det har taget forholdsvis kort tid – men det er og bliver et skønneri. Det passer alt for godt til denne svage mindretalsregerings politiske behov lige nu, at man, som hr. Svend Auken sagde for lidt siden, i en situation, hvor alle tal og alle prognoser på den

internationale scene peger nedad, kommer og siger, at nu går det for resten bedre med den danske økonomi. Det sagde de også i Nordisk Fjer.

Krone til krone-finansiering, siger finansministeren. Det er jo ikke rigtigt, at der er en krone til krone-finansiering af skattelettelserne i 1991. Regeringen erkender sely, at der er 2½ mia. kr. – der for resten ikke kommer ind i kassen i år, men først næste år. Derudover er der 1,8 mia. kr., som er en anden måde at kontere en indtægt på, som staten hele tiden har haft, nemlig overskuddet af statens Hypotekbank. Det undrer mig virkelig, at ansvarlige ministre gang på gang på gang vil stille sig op her og sige, at der er dækning krone for krone, fordi man konterer 1,8 mia. kr. – som man vel i øvrigt ikke helt sikkert ved bliver 1,8 mia. kr., men det er jo ligegyldigt, for det er en ren papirdisposition – konterer dette beløb på statsbudgettet, hvad man ikke plejer at gøre, selv om det har været statens penge hele tiden.

Og så cigaretpapiret som det sidste eksempel. Den dér engangsindtægt, man får ved at tage noget likviditet ud af Skandinavisk Tobakskompagni én gang for alle og så flytte pengene over i statskassen og give dem lov til at forhøje cigaretprisen med renten af beløbet, skulle det give en gigantisk økonomisk dækning for en varig skattelettelser? Man kan måske finde nogle økonomer, der kan støtte et eller andet tal i en eller anden opstilling, men man kan ikke finde nogen økonomer her i riget, der vil påstå, at statens Hypotekbank eller engangsindtægter fra cigaretmærkaterne er noget, der kan finansiere varige skattelettelser. Den går altså ikke, den er for tyndbenet.

(Kort bemærkning).

Erling Olsen (S):

Jeg står her med to publikationer udgivet i samme uge. Den ene er regeringens budgetoversigt, som proklamerer på side 3, at »konjunkturerne i 1991 er stort set uændret i forhold til oktober«. Den anden er det internationale anerkendte tidsskrift *The Economist*, der skriver om »hårde tider igen« og har et billede af en Steinbeckfamilie fra trediverne, den magre mand, den fortvivlede kone, det sultne barn. Og indeni står under henvisning til det skøn, der kom fra OECD, og som spiller en stor rolle i det, økonomiministeren sagde, at selv OECD

[Erling Olsen]

skrev, at risikoen for fejl går i nedadgående retning. Og The Economist følger til: Ja, det tør man sige, spørgsmålet er kun, hvor langt går det nedad?

Endvidere skriver The Economist, at de fleste private forudsigelser, der er kommet fra de store banker og de store finansinstitutioner sidenhen, gang på gang går ud på, at det går nedad, og derfor er og bliver det et skønmaleri, man har præsteret.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Forhåbentlig for sidste gang til hr. Lykketoft: Det eneste af hr. Lykketofts udsagn, der kan bekræftes helt klart, er det om kredittiden på cigaretter. Det vil jeg gerne bekræfte. Det modsvarer så til gengæld af, at hvad angår en række af de andre indtægter, er førsteårsindtægten, der er anført i oversigten, mindre end de efterfølgende års indtægt, hvorfor der også i de efterfølgende år vil være fuld dækning. Men det får vi rig lejlighed til at diskutere ved førstebehandlingerne i næste uge.

Så skal jeg sige til hr. Erling Olsen, at der i vore rapporter i forhold til tidligere nu er sket en nedvurdering i væksten i 1991. Stigningen i væksten er udskudt til 1992. Det er klart, at skønnet for 1992 må være usikkert, men jeg minder om, at Danmark faktisk har bevæget sig i modfase til de andre europæiske lande op igennem firserne. Vi havde stor vækst i perioden 1983-86, hvor der var tilbagegang i de andre lande. Så havde vi lavvækst, mens de andre lande havde højvækst. Nu er vi måske på vej ind i den anden situation, hvor det er os, der har vækst, mens de andre har en faldende vækstrate. Vi bør i hvert fald her i Danmark ved vores politik yde vores bidrag til, at det bliver sådan, at vi får skabt den vækst i Danmark.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Hvis jeg kun har ret i én ting, hr. finansminister, må der være en fejl i regeringens egen budgetoversigt, for der står, at der mangler 2,5 mia. kr. i finansiering i 1991. De kommer senere, siger man så – det er en tidsmæssig forskydning.

Tidsmæssige forskydninger er nogle gange interessante. Men jeg synes nu også, at hvis ikke alle nye medlemmer af Venstres og De Konserveratives folketingsgrupper er klar over det, bliver vi nødt til at understrege én gang til, at de

dér 1,8 mia. kr. fra statens Hypotekbank er et overskud i en statsvirksomhed, som staten hele tiden har haft ejendomsretten til, og som nu teknisk bogholderimæssigt bliver ført på statens regnskab, og derefter konstaterer man, at man har skaffet dækning krone for krone for skattelettelser til landets borgere. Det er en interessant måde at regne på, og man kan måske godt have en lille bitte bekymring, hvis det også er på den måde, de regner i andre sammenhænge i Finansministeriet.

Jeg tror, vi bliver nødt til at gå det finanslovsforslag efter en ekstra gang.

(Kort bemærkning).

Erling Olsen (S):

Selv om vi nu skulle mene, at vi var enestående i verden, at det kan gå op for os, når det går ned for andre, synes jeg alligevel, at almindelig beskedenhed burde medføre, at vi må sige: Når nu det går ned for alle de andre, skulle vi så ikke være så forsigtige, at vi i hvert fald hverken brugte matadorpengene eller engangsindtægterne til at nedsætte skatterne varigt? Det er det, der ligger i vores holdning.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, den sidste halve times diskussion om de økonomiske orakler har været meget interessant og oplysende, ikke mindst på baggrund af det forudgående foredrag af statsministeren, hvor han brugte mange ord – elegant, det skal være erkendt – men mange ord skulle der til for at bevise, hvor stærk regeringen er, og hvor store samarbejdsmuligheder der er i dette Folketing, i ganske særlig grad mellem regeringen og Socialdemokratiet. Det synes jeg vi har fået en meget god illustration af igennem den sidste halve times debat.

Her er det egentlig ikke så meget de økonomiske orakler, der er interessante. Det er altid sjovt at sammenligne, hvad de siger i OECD og i EF, eller hvad de nu hedder, de forskellige økonomiske organer. De siger så meget; noget af det passer, noget af det passer ikke, det viser erfaringen. Men det er alligevel ikke det, der er det afgørende. Det afgørende, når jeg lytter, er spørgsmålet om økonomisk dækning.

Jeg hører nøjagtig den samme diskussion, som der var optræk til de allersidste dage, før valget blev udskrevet. Måske var jeg uretfærdig i mit første indlæg, da jeg sagde, at der kun var

[Gert Petersen]

2 pct.'s afstand, men det læste man jo i alle aviserne. Det var måske nok så meget regeringens påstand, for jeg vil godt erkende, at Socialdemokratiet faktisk også begyndte at rejse spørgsmålet om finansiering dengang, nok ikke med den styrke, som de gjorde under valgkampen, og som de gør nu, men det er da kun udmærket, at det bliver rejst med styrke, men det blev altså også rejst forinden. Diskussionen om krone til krone-finansiering har jeg hørt, inden valget blev udskrevet. Diskussionen om Hypotekbanken har jeg hørt, inden valget blev udskrevet. Det være også sagt til Det Radikale Venstre, der lægger så meget vægt på en ansvarlig økonomisk politik. Det gør vi også i SF.

Man spørger sig selv, hvordan De Radikale i et års tid eller to har kunnet være med i sådan en regering. Det rejser da spørgsmålet om den utrolige letsindighed, som denne regering lægger for dagen i økonomisk henseende. Jeg husker under valgkampen – og jeg må indrømme, det gjorde indtryk, for jeg blev faktisk helt imponeret – da statsministeren i fjernsynet en af de sidste dage før valget trak en check på 10 mia. kr. op af lommen og ville forære den til skatteyderne. Han vidste ikke rigtig, hvordan han skulle få dækning, men de bestilte nok noget mere derude, når de fik sådan en skattenedsættelse på 10 mia. kr., og så kom pengene vel ind igen.

O.k., statsminister, det var et forslag, jeg kunne være kommet med for 20 eller 30 år siden, da jeg sådan var meget ungdommeligt venstreorienteret. Men nu var det altså en konservativ statsminister, der kom med det, og jeg synes egentlig, at den diskussion, vi her har overværet, afspejler noget af den samme letsindige holdning som den, vi stødte på i fjernsynet.

Det er nemlig rigtigt – dér er jeg enig med hr. Svend Auken – at det ikke er skatterne, som er det store problem, det er arbejdsløsheden, og det er underskuddet på finansloven, der er det store problem. Jeg vil sige, at for almindelige mennesker derude er det arbejdsløsheden og den sociale nedtur, som følger med, der er det store problem. Og det er det, man først og fremmest skal sætte ind på at overvinde. Hvis man tror, man kan gøre det med sådan nogle skattelettelser, at det skulle være hovedvejen til at løse problemerne, så tror jeg, at man er gået meget galt i byen.

Fra SF's side er vi selvfølgelig også med til at forhandle med regeringen om det ene og det andet. Det var vi – som statsministeren var så venlig at minde om – også villige til inden valget, det er vi stadig væk. Men det må være noget, der nytter noget, og det må være noget, hvor tingene hænger nogenlunde sammen. Og jeg tror altså, som jeg sagde tidligere, at det først og fremmest bliver de alternative flertals beslutninger, som regeringen kommer til at administrere.

Jeg synes, det er i orden, hvis KV-regeringen får en vis indflydelse, når den har fremsat et forslag, og så ændrer det alternative flertal forslaget. Det er klart, en vis indflydelse må regeringen have på det, men den kan godt gå hen og blive meget begrænset.

Jeg tror, vi kan komme i den situation det næste halve års tid, at vi vil opleve dette den ene gang efter den anden. Og så vil der opstå det spørgsmål i Folketinget: Jamen hvad skal vi så med sådan en regering? Og selv om statsministeren her har udtalt – lidt ukonstitutionelt, vil jeg nok sige – at regeringen ikke kan tvinges væk, så kunne det jo godt være, at folketingsflertallet alligevel i løbet af nogle måneder, et halvt eller helt år fandt ud af, at det nok var en mere holdbar situation at få ændret på konstitutionen på regeringsplan.

Så skal jeg sige om de stillede dagsordensforslag, at Socialistisk Folkeparti – jeg må sige, at hr. Svend Auken virkelig har forhandlet bredt – også var blevet orienteret om den socialdemokratiske dagsorden, inden den blev fremsat. Vi vil stemme for den, den er udtryk for en holdning, som vi fuldt ud deler. Vi opretholder principielt vores egen dagsorden, men det er klart, at den bortfalder som følge af afstemningsproceduren.

Jeg vil lige indskyde, at jeg er meget tilfreds med, at udenrigsministeren her fra talerstolen udtrykkeligt bekræftede, at Danmark støtter en Mellemøstkonference og ønsker en Mellemøstkonference. De to sidste afsnit i SF's dagsordensforslag kunne vi såmænd godt have strøget, men i disse advares der udtrykkeligt imod, at sanktionspolitikken nu afløses af krigspolitikken, og vi ville have foretrukket, at det var blevet sagt helt klart og tydeligt. Men vi var godt klar over, at det ikke kunne samle et flertal her.

[Gert Petersen]

Til gengæld synes vi, det er positivt i den af hr. Svend Auken foreslåede dagsorden, at det understreges, hvilke forfærdelige følger krigen vil have, og at vi skal støtte alle internationale bestræbelser på at sikre en fredelig løsning og på den baggrund bakke FN's generalsekretær op. Det er en positiv udmelding at komme med. Jeg ved ikke, om det skuffer statsministeren, som mente, at her var det alternative flertal ikke i bevægelse, og det var måske så, fordi SF var udenfor, men SF agter at stemme for den dagsorden, og vi glæder os over, at den er kommet. Vi ser vores eget dagsordensforslag som et instrument, hvormed vi har fremprovokeret en sådan tilkendegivelse fra Folketingets side.

Det blev sagt tidligere, at regeringen har den fordel, at den sætter dagsordenen. Det kan et politisk parti altså også lejlighedsvis gøre.

Og vi er så tilfredse med, at der kommer en sådan tilkendegivelse, selv om vi som parti kunne have ønsket, at den skulle gå noget videre. Men vi er tilfredse med den i den form, den her foreligger.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg havde såmænd siddet og overvejet, om jeg skulle blande mig i den debat, der har fundet sted mellem Socialdemokratiet og regeringen, men syntes ikke, det var umagen værd. Men hr. Gert Petersen lokkede mig herop ved at sige, at det var dog en utrolig letsindighed, Det Radikale Venstre havde været med til ved at sidde i regering sammen med De Konservative og Venstre.

Jeg vil gerne slå fast – og det kan måske også være på sin plads over for Socialdemokratiet at slå det fast – at Det Radikale Venstre faktisk mener, at den økonomiske situation i Danmark i dag er bedre, end den har været på noget andet tidspunkt i de sidste 10 år. Der er nu overskud på betalingsbalancen, og jeg går ud fra, at alle her er enige om, at det ikke drejer sig om kreativ bogføring, når man opgør betalingsbalancen. Statsunderskuddet er stort, ja, og det er et problem, men årsagen til statsunderskuddet er, at der er for få indtægter. Folk bruger mindre, end man har regnet med, der kommer for få afgifter ind, der er flere, der bliver arbejdsløse, dermed færre indtægter – for at sige det meget enkelt.

Hvordan ordner man nu det? Så kigger man i »Gang i 90'erne«, for det kunne jo godt være, man kunne hente nogle ideer hos Socialdemokratiet. Og så ser jeg egentlig grundlæggende den filosofi i »Gang i 90'erne«, at man sætter gang i en økonomisk vækst for at skabe flere arbejdspladser de rigtige steder, dermed øge indtægterne til staten og få statsunderskuddet væk og overskud og betale gælden. Sådan! Det er nøjagtig den tankegang, der ligger i helhedsløsningen. Hvis man trækker skattedelen af helhedsløsningen ud, så stiger ledigheden i Danmark, og det drejer sig heller ikke om kreativ bogføring eller andre af den slags beskrivelser af sammenhænge.

Det Radikale Venstre har ingen problemer med at bruge den skattefinansiering, som ligger i det, KV-regeringen har lagt frem. Tværtimod vil vi anbefale den, fordi den vil være med til at lempe og sætte den styrede økonomiske vækst i gang ved at skaffe nogle flere arbejdspladser, og det troede jeg egentlig også var Socialdemokratiets intentioner.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil gerne foreslå fru Marianne Jelved, nu, hvor hun er ubundet af regeringssamarbejde, at gennemlæse »Gang i 90'erne«. Det er jo ikke noget ideologisk manifest, det er en anvisning af nogle praktiske redskaber til at få en økonomisk politik, der er langsigtet, der hænger sammen, der styrker erhvervsudviklingen, og som gør, at vi omsider over en længere årrække kan angribe begge de grundlæggende problemer samtidig, gældsætningen og arbejdsløsheden, fordi det, som jo går som en rød tråd igennem alle de borgerlige regeringers selvforherligelse op igennem 1980'erne, er, at i én periode gik det godt med beskæftigelsen, men så gik bunden ud af betalingsbalancen. I en anden periode gik det godt med betalingsbalancen, men så gik det den forkerte vej med beskæftigelsen, og statsunderskuddet løb ud over alle bredder.

Det, vi prøvede at vise vejen til med »Gang i 90'erne«, var, hvordan man kunne angribe de fundamentale problemer samtidig. Og det er et langt, sejt træk, det kræver et politisk og et psykologisk beredskab, det har meget med stabilitet at gøre, men det har også noget at gøre med, hvordan man sætter instrumenterne sammen.

[Lykketoft]

Når fru Marianne Jelved siger, at der er mange lighedspunkter mellem den skibbrudne helhedsplan og så »Gang i 90'erne«, vil jeg sige, at der er to meget, meget afgørende forskelle, to ting, der totalt mangler initiativer til i den skibbrudne helhedsplan i forhold til »Gang i 90'erne.« Man kan godt finde ud af at anvise nogle ideer til skattelettelser, men der er ikke den strukturreform af skattesystemet med overgang til bruttoskat, som vi kommer til at tage stilling til, og der er ikke de tiltag til at styrke opsparing og investering gennem en pensionsreform, som var en anden afgørende bestanddel, som gjorde, at det hele hang sammen og trak i den rigtige retning.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg kender godt indholdet i »Gang i 90'erne« – jeg har endda betroet hr. Lykketoft forleden dag, at jeg har genlæst den her til lejligheden – og derfor drejer mit spørgsmål sig ikke om forskellene, og hvad der er bærende osv. »i Gang i 90'erne«, mit spørgsmål er bare ganske enkelt: Drejer »Gang i 90'erne« sig ikke om at skaffe en økonomisk vækst for at løse nogle problemer på den måde, som jeg beskrev det? Jo, det gør den.

Det er erkendt, at helhedsløsningen overhovedet ikke har samme omfang og samme ambitionsniveau som »Gang i 90'erne«, men jeg har tidligere i dag sagt, at det dog var et skridt på vejen til sammen med Socialdemokratiet at få taget hul på de problemer, som Socialdemokratiet påpeger i »Gang i 90'erne« og selv anviser nogle tilsvarende løsninger på.

Arne Melchior (CD):

Jeg skal først forholde mig til den af hr. Svend Auken stillede dagsorden. Den stemmer CD for. Jeg skal ikke skjule, at vi gerne havde været medforslagsstillere til den, men det skulle ej så være. Det går nok. Vi vil gerne complimentere hr. Svend Auken for formuleringen.

Som jeg tidligere fortalte i mit indlæg først på eftermiddagen, overværede jeg »live«, som det hedder, alle beretningerne og udtalelserne i går aftes vedrørende Golfkrisen, og det er min klare forståelse – og det er sikkert alle enige med mig i – at denne dagsordens tre punkter alle er i fuld overensstemmelse med, hvad både præsident Bush og udenrigsminister Baker sagde i

går aftes, og hvad for øvrigt vores udenrigsminister har sagt ved adskillige lejligheder. Når jeg nu har complimenteret hr. Svend Auken, så ville det da være rimeligt også at complimentere udenrigsministeren – jeg har gjort det herfra før – for hans håndtering af den danske del af denne sag. Hvis man ikke vidste andet, så kunne man i nyere tid have troet, at vores udenrigsminister var den fødte diplomat, men da han jo ikke er det, er det så meget mere ære værd, hvordan han har håndteret denne nok så svære sag.

Så vil jeg gerne komme med en lille replik til statsministeren, som endnu en gang kørte frem med, at arbejdsmarkedets parter skulle have hjælp og lokkemad til at nå nogle – sagde statsministeren – lave overenskomster. Det ligger jo i selve begrebet LO, det må jo nok betyde noget i den retning: Lave Overenskomstskrav. Det er ikke nogen overdrivelse, for LO's formand har på LO's repræsentantskabsmøde for cirka 2½ måned siden sagt, at der ikke vil blive vidtgående, overdrevne overenskomstskrav, i hvert fald ikke nogen, som LO står bag. Enkelte forbund kan så, det har vi hørt og læst i dag, gøre noget andet. Vi har jo et ansvarsbevidst LO.

Hvorfor skal man betale for noget, som allerede er lovet leveret uden betaling? Vismændene og alle mulige andre har tilbagevist sammenhængen mellem lavere skatter og de derefter følgende overenskomstskrav. 40 år er vismændene gået tilbage i historien, og der har faktisk været lejligheder, bl.a. da den smalle Hartlingregering havde lavet skattelettelser, hvor det ikke hjalp. Jeg er enig med regeringen og med statsministeren i, at det vil være hjælpsomt, at vi bliver færdige, således at vor del af arbejdet er gjort, og så man ved, at bordet er dækket, og hvad man har at rette sig efter. Så langt er vi allerede, men som sagt, at lokke med noget, som allerede er blevet én tilsagt så at sige frit leveret i hus – det har hr. Niels Helveg Petersen i sin tid som økonomiminister i efteråret lanceret, og talrige ministre har sagt det gang på gang – det bliver det altså ikke en pind rigtigere af.

Det sidste, jeg har på hjerte, er at påpege over for statsministeren, at det forekommer mig, at hr. Svend Auken var ganske konstruktiv i sit andet indlæg, da han talte om, hvordan vi skulle se at bringe finansloven i hus. Det minder en lille smule om, hvad jeg i mit ordførerindlæg

[Arne Melchior]

sagde om, at vi stemmer for finansloven sådan og sådan, også uanset at man ikke er færdig med resten. Jeg forstår da godt finansministeren, regeringen, at den allerhelst ville have det på plads på én gang mere eller mindre med et snuptag, men jeg synes faktisk, hr. Svend Auken var ganske hjælpsom og konstruktiv i den fremgangsmåde, han anbefalede, og jeg vil give det råd: Tag ham på ordet. Landet stander ikke mere i våde, og som sagt har vi ikke brug for disse lokkemadder til arbejdsmarkedets parter, så om det nu bliver to måneder før eller senere, vil ikke give noget væsentligt udslag i statsfinanserne.

Tag hr. Svend Auken og Socialdemokratiet på ordet, det ville statsministeren ikke, da hr. Svend Auken gerne ville i regering. Han ville ikke engang afprøve, om hr. Svend Auken ville i regering under statsminister Poul Schlüter. O.k., det var statsministerens afgørelse. Vi rådede dengang til: Tag ham på ordet, prøv ham af! Vi fik ikke vor vilje, det skal vi heller ikke have hver gang.

Men nu, hvor det altså gælder, at vi skal have arbejdet gjort, som statsministeren også sagde det i sin replik, at vi skal i arbejdstøjet – og polemikken har haft en meget fin dag i dag: ikke for lidt og ikke for meget; det har været helt i orden – så prøv Socialdemokratiet. Lad os se at få den finanslov hurtigt i hus, og lad det så være indgangen til, at vi også bliver enige om en hel række andre ting.

CD opfatter ikke Danmarks situation som kritisk på en sådan måde, at det behøver at ske inden 1. februar 1991, men på den anden side bliver det heller ikke os, der bliver en hindring for, at det i givet fald kan ske. Men tag nu hr. Svend Auken på ordet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 2 af Svend Auken (S) (se foran)

vedtoges enstemmigt med 148 stemmer.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 1 af Gert Petersen (SF) (se foran).

Hermed sluttede åbningsdebatten.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1991.

Af finansministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 27/12 90).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Trafikudvalget (9/1 91):

Udtræder: Hanne Thanning Jacobsen (SF)
Ny stedf.: Birthe Hansen (SF)

Udvalget vedr. Det Ethiske Råd (9/1 91):

Udtræder: Lis Noer Holmberg (CD)
Nyt medl.: Bente Juncker (CD)

Tilsynet iht. grundlovens § 71 (9/1 91):

Udtræder: Bente Juncker (CD)
Nyt medl.: Duetoft (CD)

Forsvarsudvalget (10/1 91):

Udtræder: Annette Just (FP)
Ny stedf.: Kørpe Christensen (FP)

Sundhedsudvalget (10/1 91):

Udtræder: Lone Møller (S)
Nyt medl.: Jytte Hilden (S)